ХАСБАНК ХК
(Монгол Улсад бүртгэлтэй аж ахуйн нэгж)

Аудитлагдсан Санхүүгийн Тайлан
2025 оны 12 дугаар сарын 31

ХАСБАНК ХК

Санхүүгийн тайлан
2025 оны 12-р сарын 31-ээр тасалбар болгосон

Агуулга	**Хуудас**
Банкны талаарх мэдээлэл	2
Гүйцэтгэх удирдлагын мэдэгдэл	3
Хараат бус аудиторын дүгнэлт	4 – 8
Товчилсон үгсийн жагсаалт	9
Ашиг, алдагдал ба бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан	10
Санхүүгийн байдлын тайлан	11
Өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	12
Мөнгөн гүйлгээний тайлан	13 – 14
Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд	15 – 91

ХАСБАНК ХК

Банкны талаарх мэдээлэл

АЛБАН ХАЯГ:	ХасБанкны Байр Ерөнхий Сайд Амарын гудамж, Сүхбаатар дүүрэг, 8-р хороо Шуудангийн Салбар # 46, Шуудангийн Хайрцаг 721, Улаанбаатар 14200 Монгол Улс
ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛ:	Санжай Гупта Гүмэнжавын Цэвэгжав Нямтайширын Цэлмүүн Анджей Витак Майкл Мадден Баянсаны Уламбаяр Нираж Ведва Сюзанна Херринг Карр Эмми Чой Стюарт Доналд Холл Доминик Жак Албертус Браггинк (2025 оны 10-р сарын 1-р огцорсон)
НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА:	Нямсүрэнгийн Мөнхцэлмэг
АУДИТОР:	Эрнст энд Янг Монголия Аудит ХХК Мэргэшсэн нягтлан бодогчид

ХАСБАНК ХК

ГҮЙЦЭТГЭХ УДИРДЛАГЫН МЭДЭГДЭЛ

ХасБанк ХК-ийн (цаашид "Банк" гэх) Гүйцэтгэх захирал Гүмэнжавын Цэвэгжав болон Санхүү хариуцсан захирал Ганхуягийн Тамир, бид энэхүү тайлангийн 9-өөс 91 дүгээр хуудсанд толилуулсан тайлангуудыг Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын зөвлөлөөс баталж гаргасан холбогдох СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартын дагуу бэлтгэсэн бөгөөд 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх Банкны санхүүгийн байдал, уг өдрөөр тасалбар болгосон тайлант жилийн үйл ажиллагааны үр дүн болон мөнгөн гүйлгээг үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн гэдгийг үүгээр мэдэгдэж байна.

ГҮМЭНЖАВЫН ЦЭВЭГЖАВ
(Гүйцэтгэх захирал)

ГАНХУЯГИЙН ТАМИР
(Санхүү хариуцсан захирал)

Монгол Улс, Улаанбаатар хот
Огноо: 2026 оны 03 дугаар сарын 20

Shape the future
with confidence

Ernst & Young Mongolia Audit LLC
15/F, Altan Joloo Tower
Seoul Street 13/A
Ulaanbaatar 14252
Mongolia

Tel : +976 11 314032 / +976 11 312005
ey.com

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

ХасБанк ХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдэд

Дүгнэлт

Бид ХасБанк ХК ("Банк")-ийн 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх Банкны санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон санхүүгийн жилийн ашиг алдагдал ба бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан, нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогуудын товчоо болон бусад тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн санхүүгийн тайлангуудад аудит хийж гүйцэтгэлээ.

Бидний дүгнэлтээр дээр нэрлэсэн санхүүгийн тайлангууд нь 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх Банкны санхүүгийн байдал хийгээд тухайн өдрөөр дуусгавар болсон санхүүгийн жилийн үйл ажиллагааны үр дүн, мөнгөн гүйлгээг Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл ("НББОУСЗ")-өөс батлан гаргасан СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартын дагуу материаллаг алдаагүй, бодитойгоор илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Бид энэхүү аудитын ажлыг Аудитын олон улсын стандартууд ("АОУС")-ын дагуу хийж гүйцэтгэлээ. Уг стандартуудын дагуу хүлээсэн бидний үүрэг хариуцлагыг энэхүү тайлангийн "*Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага*" хэсэгт харуулав. Бид Нягтлан Бодогчдын ёс зүйн олон улсын стандартын зөвлөлөөс баталсан "*Мэргэшсэн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрэм*"-ийн дагуу Банкнаас хараат бус бөгөөд уг дүрэмд заасны дагуу өөрсдийн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь бидний гаргасан дүгнэлтэд хангалттай, зохистой үндэслэл болж чадна гэдэгт бид итгэлтэй байна.

Аудитын гол асуудлууд

Аудитын гол асуудлууд гэдэг нь тайлант жилийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их ач холбогдолтой байсан гэж аудиторын мэргэжлийн үнэлэмжээр үзсэн асуудлууд юм. Эдгээр асуудлуудыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь анхаарч, аудиторын дүгнэлт өгөхдөө авч үзсэн бөгөөд бид уг асуудлуудын талаар тусдаа дүгнэлт гаргадаггүй болно. Аудитын гол асуудлыг бид хэрхэн авч үзсэн талаарх тайлбарыг дор өгөв.

Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага хэсэгт дурдсан үүрэг хариуцлагууд болон эдгээр асуудлуудтай холбоотой үүрэг хариуцлагыг бид бүрэн биелүүлсэн. Үүний дагуу бид санхүүгийн тайлангуудын материаллаг буруу илэрхийлэгдэх эрсдэлийн үнэлгээнд тохирсон аудитын горимуудыг гүйцэтгэсэн. Дор дурдсан асуудлыг анхаарч үзэхдээ гүйцэтгэсэн горимуудыг багтаасан аудитын горимуудын үр дүн нь энд хавсаргасан санхүүгийн тайлангуудад өгсөн бидний аудитын дүгнэлтийн үндэслэл болно.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Аудитын гол асуудлууд (Үргэлжлэл)

Аудитын гол асуудал	Гүйцэтгэсэн аудитын горимууд
Зээлийн үнэ цэнийн бууралт	
Удирдлага нь хорогдуулсан өртгөөр бүртгэгдсэн харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгааны үнэ цэнийн бууралтыг тооцохдоо үнэлэмж болон өндөр түвшний төсөөлөл ашигладаг. Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаа нь 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх Банкны нийт хөрөнгийн 59 орчим хувийг эзэлж байгаа бөгөөд холбогдох тооцооллын тодорхойгүй байдлаас үүдэн харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгааны үнэ цэнийн бууралтыг бид аудитын гол асуудал гэж үзсэн. Үнэ цэнийн бууралтын аргачлал нь ирээдүйг таамагласан Хүлээгдэж Буй Зээлийн Алдагдал (“ХБЗА”)-ын загварт суурилсан. Энэхүү ХБЗА-ын загварын бүрэлдэхүүн хэсэгүүд нь ихээхэн төсөөлөл, болон тооцоолол шаардаг. Үүнд: • Санхүүгийн хөрөнгийн шатлал; • ХБЗА-ын загвар боловсруулах, загварын гол өгөгдлүүд болох Төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал (“ТТБМ”) болон Алдагдал үүсэх магадлал (“АҮМ”)-ийг сонгох; • Чанаргүйдэлд Өртөх Дүн (“ЧӨД”) болон ашиглагдаагүй зээлийн үүргийн хөрвүүлэлтийн коэффициентийг тодорхойлох; • ХБЗА-ын загварт оруулах эдийн засгийн өгөгдлүүдийг тодорхойлохын тулд ирээдүйн макро эдийн засгийн хувилбаруудыг сонгох, мөн тэдгээрийг магадлалаар нь жинлэх; болон • Ирээдүйд хүлээгдэж буй мөнгөн урсгалыг тооцоход хэрэглэсэн олон төрлийн төсөөлөл болон хүчин зүйлс дээр суурилан тусгайлан үнэлсэн зээлүүдийн үнэ цэнийн бууралтын санг тооцоолох. Холбогдох нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого болон нягтлан бодох бүртгэлийн гол дүгнэлт, тооцооллууд болон таамаглалыг санхүүгийн тайлангийн Тодруулга 2.4 болон 2.2-д тус тус толилуулсан. Харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаатай хамааралтай бусад толилуулга болон зээлийн эрсдэлийн удирдлагыг санхүүгийн тайлангийн Тодруулга 9, 16 болон 31.2-д тус тус толилуулсан.	2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгааны үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын санг тооцоолох аргачлалыг үнэлэхдээ бид Банкны ХБЗА-ыг батлах, бүртгэх, хянах хяналтын загвар болон үйл ажиллагааны үр дүнтэй байдлыг үнэлэх, мөн харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгааны үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолох ХБЗА-ын загварт банкны ашигласан арга зүй, өгөгдөл, төсөөллүүдийг үнэлэх зэрэг аудитын горимуудыг гүйцэтгэсэн. Арга зүйг үнэлэхдээ бид банкны ХБЗА-ын загвар болон ашигласан арга зүй, таамаглалын удирдлагын үндэслэлийн талаарх ойлголтыг авч, загварын үндэслэлтэй байдлыг үнэлж, салбарын жишигтэй харьцуулсан. Түүнчлэн бид ашигласан таамаглалуудын үндэслэлтэй байдал, шатлалын ангиллын үндэслэл, ТТБМ, АҮМ болон ЧӨД-г тодорхойлох оновчтой байдал, загварт тусгагдсан макро эдийн засгийн хэтийн хувьсагчдыг авч үзсэн. Шатлалын ангилал зохистой эсэхийг шалгахдаа бид зээлийн хугацаа хэтрэлтийн мэдээлэл, харилцагчдад оноосон зээлжих зэрэглэлийг анхны хүлээн зөвшөөрсөн өдрөөр болон санхүүгийн тайлангийн өдрөөр тус тус шалгасан. Бид мөн насжилтын тайлангийн дүнг санхүүгийн бүртгэлд тусгасан дүнтэй тулгах замаар насжилтын тайлангийн иж бүрэн байдлыг шалгаж, санамсаргүй түүврийн аргаар насжилтын тайлангийн мэдээллүүдийг холбогдох баримтуудтай тулгах замаар насжилтын тайлангийн үнэн зөв байдлыг шалгасан. Бид ХБЗА-ын загварт ашигласан гол өгөгдлүүдийг Банкны боломжит дотоод эх үүсвэрээс олж авсан түүхэн мэдээлэл, гадаад эх үүсвэрээс олж авсан тухайн салбарын болон санхүү, эдийн засгийн мэдээллүүдтэй харьцуулсан. Бидний хяналтын горимд дараах ажлууд багтсан. Үүнд: • Түүхэн ТТБМ, АҮМ-ийг тодорхойлох тооцоололд ашигласан дотоод болон гадаад эх сурвалжийн мэдээллүүдийн зөв зохистой байдлыг санамсаргүй түүврийн аргаар шалгасан; • Макро эдийн засгийн хэмжүүрүүдийг боломжит гадаад эх сурвалжийн мэдээллүүдтэй тулгасан; • ЧӨД болон зээлийн хөрвүүлэлтийн коэффициентүүдийн хүлээлтийн үнэн зөв байдлыг шалгасан;

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Аудитын гол асуудлууд (үргэлжлэл)

Аудитын гол асуудал	Гүйцэтгэсэн аудитын горимууд
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгааны үнэ цэнийн бууралт	
	• Үнэ цэнийн бууралтыг үнэлэх тусгайлан үнэлсэн зээлүүдээс сонгогдсон түүврүүдийн хувьд бид ирээдүйд хүлээгдэж буй мөнгөн урсгал болон барьцаа хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн талаарх Банкны таамаглалуудыг хянаж үзсэн. Бид ХБЗА-ын загварын гол өгөгдлүүдэд ашигласан үнэлэмжийн туушгай байдлыг авч үзсэн. Мөн бид санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгуудын зохистой байдлыг үнэлсэн.

Жилийн тайланд тусгагдсан бусад мэдээлэл

Бусад мэдээлэл нь санхүүгийн тайлан болон манай аудиторын тайлангаас бусад Жилийн тайланд багтсан мэдээллээс бүрдэнэ. Бусад мэдээлэлд удирдлага хариуцлага хүлээнэ. Банкны жилийн тайлан энэхүү аудиторын тайлан гарсан өдрөөс хойш гарахаар хүлээгдэж байна.

Санхүүгийн тайлангуудад өгсөн бидний дүгнэлт нь бусад мэдээлэлд хамаарахгүй бөгөөд тэдгээрт аливаа хэлбэрийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайлангуудын аудиттай холбоотой бидний хүлээх хариуцлага нь бусад мэдээллийг уншиж, тэдгээр нь санхүүгийн тайлангууд эсвэл аудитын явцад бидний олж авсан мэдээллээс материаллаг байдлаар зөрүүтэй эсвэл алдаатай эсэхийг харгалзаж үзэх явдал юм.

Санхүүгийн тайлангуудтай холбоотойгоор удирдлага болон засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдийн хүлээх хариуцлага

Санхүүгийн тайлангуудыг СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартын дагуу бэлтгэх, бодитойгоор илэрхийлэх ба залилан, алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэх боломжийг бий болгоход шаардлагатай гэж удирдлагын тодорхойлсон дотоод хяналтуудад удирдлага хариуцлага хүлээнэ.

Банкны удирдлага нь санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхдээ Банкны үйл ажиллагааг зогсоох эсхүл татан буулгахаар төлөвлөсөн эсхүл эдгээрээс өөр бодит сонголт байхгүйгээс бусад тохиолдолд санхүүгийн тайлангуудыг тасралтгүй байх зарчмын дагуу Банкны үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулах чадварыг үнэлэх, боломжтой бол тасралтгүй байх зарчимтай холбоотой асуудлуудыг тодруулах, нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг хэрэглэх үүрэгтэй. Засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүд нь Банкны санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэгтэй.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Shape the future
with confidence

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН (ҮРГЭЛЖЛЭЛ)

ХасБанк ХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдэд (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага

Залилан эсхүл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан нь бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаа олж авах, дүгнэлт бүхий аудиторын тайлан гаргах нь бидний зорилго юм.

Зохистой баталгаажуулалт гэдэг нь өндөр түвшний баталгаажуулалт боловч "АОУС"-ын дагуу хийгдсэн аудит нь оршин байгаа материаллаг буруу илэрхийллүүдийг байнга илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм. Буруу илэрхийллүүд нь залилан эсхүл алдаанаас үүсч болох ба хэрэв тэдгээр нь дангаараа эсхүл нийтдээ санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргасан хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх магадлалтай бол материаллагт тооцогдоно.

"АОУС"-ын дагуу хийх аудитын үед бид мэргэжлийн үнэлэмж, мэргэжлийн үл итгэх зарчмыг баримтлан ажилладаг. Бид мөн:

- Залилан эсхүл алдааны улмаас үүсч болох санхүүгийн тайлангийн материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлүүдийг таних, үнэлэх, тэдгээр эрсдэлд тохирох аудитын горимуудыг боловсруулах, гүйцэтгэх, өөрсдийн дүгнэлтэд үндэслэл болохуйц хангалттай, зохистой аудитын нотолгоог олж авах. Залилан нь хуйвалдах, бичиг баримт хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу мэдэгдэл хийх, дотоод хяналтыг зөрчих зэрэг үйлдлүүдтэй холбоотой байж болох тул залилангаас үүдэн гарсан материаллаг буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүдэн гарсан буруу илэрхийллийг ирүүлэхгүй байх эрсдэлээс өндөр байдаг.
- Банкны дотоод хяналтын үр нөлөөтэй байдалд дүгнэлт өгөх зорилгоор биш тухайн нөхцөл байдалд тохирохуйц аудитын горим боловсруулахын тулд аудитад хамааралтай дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авах.
- Хэрэглэсэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд нь зохистой эсэх, удирдлагын зүгээс нягтлан бодох бүртгэлийн ойролцоолсон тооцооллууд, тэдгээрт холбогдох тодруулгууд нь үндэслэлтэй эсэхийг үнэлэх.
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг удирдлага зохистой хэрэглэсэн эсэх, олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн Банкны үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулах чадамжид мэдэгдэхүйц эргэлзээ үүсгэж болох үйл явдал эсхүл нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал байгаа эсэхийг дүгнэх. Хэрэв материаллаг тодорхой бус байдал байна гэж дүгнэвэл, бид аудиторын тайландаа санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгыг хийж өгөх эсхүл ийм тодруулга хангалтгүй бол дүгнэлтээ өөрчлөх шаардлагатай болдог. Аудиторын тайлан гарах өдөр хүртэл олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн бид дүгнэлтээ гаргадаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал эсхүл нөхцөл байдал Банкны тасралтгүй байх зарчмыг алдагдуулж болно.
- Санхүүгийн тайлангууд (үүнд тодруулгууд багтана)-ын ерөнхий толилуулга, бүтэц, агуулгыг үнэлэх мөн санхүүгийн тайлангууд нь бодитой илэрхийлэгдэх шаардлагыг хангахуйц байдлаар холбогдох ажил гүйлгээ, үйл явдлуудыг илэрхийлсэн эсэхийг үнэлэх.

Бид аудитын ажлын төлөвлөсөн хамрах хүрээ, цаг хугацаа, томоохон хэмжээний дутагдал болон аудитын явцад олж тогтоосон дотоод хяналтын томоохон доголдол зэргийг багтаасан асуудлуудыг засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдэд мэдэгддэг.

Мөн бид өөрсдийн хараат бус байдлыг хөндсөн ёс зүйн шаардлагуудыг хангасан тухай мэдэгдлийг засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдэд хүргэж, бидний хараат бус байдалд зохистойгоор хамааралтай гэж үзэж болох бүхий л харилцаа болон бусад асуудлуудын талаар болон хэрвээ шаардлагатай тохиолдолд аливаа эрсдэлийг арилгахаар авсан арга хэмжээг мэдэгддэг.

Засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдэд мэдэгдсэн асуудлаас бид тухайн тайлант жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн өндөр ач холбогдол бүхий асуудлуудыг аудитын онцгойлсон асуудлууд гэж тодорхойлдог. Хууль тогтоомж нь уг асуудлуудын талаар олон нийтэд мэдээллэхийг хориглосон эсхүл тун ховор тохиолдолд аудиторын тайланд тухайн асуудлуудын талаар мэдээллэх нь олон нийтийн хүртэх үр өгөөжөөс илүү сөрөг үр дагавартай гэж үзсэнээс бусад тохиолдолд тэдгээр асуудлуудыг бид аудиторын тайландаа толилуулдаг.

Энэхүү хараат бус аудиторын тайланг гаргаж буй аудитын гэрээт ажлын партнер нь Адриан Чу болно.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Shape the future
with confidence

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН (ҮРГЭЛЖЛЭЛ)

ХасБанк ХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдэд (Үргэлжлэл)

Бусад зүйл

Энэхүү тайланг өөр ямар нэгэн зорилгоор биш, Монгол Улсын "Компанийн тухай хууль"-ийн 94 дүгээр зүйлд заасны дагуу Банкны хувьцаа эзэмшигчдийн захиалгаар аудитыг гүйцэтгэн Банкны хувьцаа эзэмшигчдэд зориулан гаргалаа. Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд өөр аливаа нэг гуравдагч талын өмнө хариуцлага хүлээхгүй болно.

ERNST & YOUNG MONGOLIA AUDIT LLC
ЭРНСТ ЭНД ЯНГ МОНГОЛИЯ АУДИТ ХХК
9025081256 & 2665247
УЛААНБААТАР ХОТ

Ernst & Young Mongolia Audit LLC

ЭРНСТ ЭНД ЯНГ МОНГОЛИЯ АУДИТ ХХК
Мэргэшсэн нягтлан бодогчид

Гарын үсэг зурж баталсан

Адриан Чу
Партнер

Улаанбаатар хот, Монгол Улс
Огноо: 2026 оны 03 дугаар сарын 20

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Товчилсон үгсийн жагсаалт

ХӨ	Хорогдуулсан өртөг
ХББ	Хөрөнгөөр баталгаажсан бонд
МБ	Монголбанк
ХБЗА	Хүлээгдэж Буй Зээлийн Алдагдал
ҮАХТ	Үр Ашигт Хүүгийн Түвшин
БЗЭБХ	Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө
БҮЦБДО	Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлого
БҮЦАА	Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг, алдагдал
ЗГ	Монгол улсын засгийн газар
ДНБ	Дотоодын Нийт Бүтээгдэхүүн
СТОУС	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартууд
СТОУС 7	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт 7: Санхүүгийн хэрэгслүүдийн тодруулга
СТОУС 9	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт 9: Санхүүгийн хэрэгслүүд
СТОУС 13	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт 13: Бодит үнэ цэнийн хэмжилт
НББОУСЗ	Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл
СТОУТХ	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Тайлбарын Хороо
АҮМ	Алдагдал үүсэх магадлал
SOFR	Америкийн нэгдсэн улсын банк хоорондын овернайт санхүүжилтийн хүү
БДО	Бусад дэлгэрэнгүй орлого
ТТБМ	Төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал
ИЗББ	Ипотекийн зээлээр баталгаажсан бонд
ҮЦСК	Үнэт цаасны санхүүжилтийн корпораци ХХК
ЗҮТБХТ	Зөвхөн үндсэн төлбөр болон хүүгийн төлбөр
ХИЭ	Хамгийн Их Эрсдэл
МИК	Монголын Ипотекийн Корпораци
ЖДҮ	Жижиг, Дунд Үйлдвэрлэл
НӨАТ	Нэмэгдсэн Өртгийн Албан Татвар

ХАСБАНК ХК

Ашиг, алдагдал ба бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан
2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болгосон жилийн

	Тод-руулга	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгийн хүү болон түүнтэй адилтгах орлого	**4.1**	841,642,694	703,265,483
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүдийн хүү болон түүнтэй адилтгах орлого	**4.2**	12,754,214	12,974,358
Хүү болон түүнтэй адилтгах зардал	**4.3**	(536,698,331)	(396,254,799)
Хүүгийн цэвэр орлого	**4**	**317,698,577**	**319,985,042**
Хураамж ба шимтгэлийн орлого	**5**	48,706,882	44,072,758
Хураамж ба шимтгэлийн зардал	**5**	(18,766,059)	(15,935,071)
Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр орлого	**5**	**29,940,823**	**28,137,687**
Арилжааны цэвэр ашиг	**6**	16,491,643	15,983,088
БҮЦАА-д бүртгэсэн бусад санхүүгийн хэрэгслүүдийн цэвэр орлого	**7**	7,345,204	7,639,026
Үйл ажиллагааны бусад цэвэр орлого	**8**	22,646,970	10,962,475
Үйл ажиллагааны нийт орлого		**394,123,217**	**382,707,318**
Үнэ цэнийн бууралтын цэвэр (зардал)/буцаалт	**9**	(12,731,677)	2,129,641
Үйл ажиллагааны цэвэр орлого		**381,391,540**	**384,836,959**
Үйл ажиллагааны зардал	**10**	(159,399,655)	(154,856,979)
Хойшлогдсон нөхцөлт хандивын хорогдуулга	**22**	1,394,524	484,712
Татварын өмнөх ашиг		**223,386,409**	**230,464,692**
Орлогын татварын зардал	**11.1**	(50,790,225)	(58,784,404)
Тайлант жилийн ашиг		**172,596,184**	**171,680,288**
Бусад дэлгэрэнгүй орлого (татварын дараах):			
Дараагийн тайлант хугацаанд ашиг, алдагдлын тайлан руу дахин ангилагдахгүй бусад дэлгэрэнгүй орлого:			
Хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийн нөөцийн өөрчлөлт, татварын дараах		175,798	(856,106)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого, татварын дараах		**175,798**	**(856,106)**
Тайлант жилийн нийт дэлгэрэнгүй орлого		**172,771,982**	**170,824,182**
Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг (төгрөгөөр):			
Нэгж хувьцаанд ногдох үндсэн ашиг	**12**	164.12	163.10
Нэгж хувьцаанд ногдох хорогдуулсан ашиг	**12**	164.12	163.10

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ХАСБАНК ХК

Санхүүгийн байдлын тайлан
2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх

	Тод-руулга	2025 мян.төг	2024 мян.төг
ХӨРӨНГӨ			
Бэлэн мөнгө ба Монголбанк дахь харилцах	13.1	238,239,937	33,914,061
Монголбанк дахь заавал байлгах нөөц	13.2	504,508,164	397,890,873
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд			
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	14.2	46,166,061	10,050,723
Санхүүгийн хэрэгслүүд	14.1	147,862,972	112,300,780
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	14.1	165,355,679	209,855,668
БҮЦБДО-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө			
Өмчийн хэрэгслүүд	15	3,728,279	3,910,731
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгө			
Банк ба санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	16.1	443,313,886	776,096,768
Өрийн хэрэгслүүд	16.2	1,103,217,365	1,133,892,280
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	16.3	4,016,649,082	3,472,735,003
Бусад хөрөнгө	17	76,677,824	61,573,787
Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө	18	1,586,191	1,089,949
Үндсэн хөрөнгө ба ашиглах эрхтэй хөрөнгө	19	88,161,716	79,706,337
Биет бус хөрөнгө	20	14,741,075	16,833,961
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	11.2	11,684,447	11,942,798
НИЙТ ХӨРӨНГӨ		**6,861,892,678**	**6,321,793,719**
ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ			
ӨР ТӨЛБӨР			
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд			
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	14.2	6,812,173	9,542,837
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр			
Банк ба санхүүгийн байгууллагын байршуулсан харилцах, хадгаламж	21.1	3,074,022	276,333,956
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	21.2	3,749,383,957	3,424,786,562
Зээлээр авсан санхүүжилт	21.3	2,096,275,640	1,727,756,398
Хойшлогдсон нөхцөлт хандив	22	3,636,480	12,397,895
Түрээсийн өр төлбөр	23	11,380,292	7,233,884
Бусад өр төлбөр	24	125,146,763	105,974,775
Орлогын албан татварын өглөг	11.1	11,253,643	26,164,657
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		**6,006,962,970**	**5,590,190,964**
ЭЗДИЙН ӨМЧ			
Энгийн хувьцаа	25	105,270,000	105,270,000
Халаасны хувьцаа	25	(267,282)	(29,668)
Нэмж төлөгдсөн капитал	25	28,513,791	30,388,871
Нөөцүүд	26	78,806,191	80,566,643
Хуримтлагдсан ашиг		642,607,008	515,406,909
НИЙТ ЭЗДИЙН ӨМЧ		**854,929,708**	**731,602,755**
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ		**6,861,892,678**	**6,321,793,719**

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ХАСБАНК ХК

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлан
2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

	Энгийн хувьцаа мян.төг (Тодруулга 25)	Халаасны хувьцаа мян.төг Тодруулга 25)	Нэмж төлөгдсөн капитал мян.төг (Тодруулга 25)	Нөөцүүд* мян.төг (Тодруулга 26)	Хуримтлагдсан ашиг мян.төг	Нийт эздийн өмч мян.төг
2025 оны 1 сарын 1-ний өдрийн байдлаар	105,270,000	(29,668)	30,388,871	80,566,643	515,406,909	731,602,755
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	-	172,596,184	172,596,184
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	-	175,798	-	175,798
Нийт дэлгэрэнгүй орлого	**-**	**-**	**-**	**175,798**	**172,596,184**	**172,771,982**
Хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нөөц	-	-	-	(482,498)	482,498	-
Бэлэн мөнгөөр олгосон ногдол ашиг**	-	-	-	-	(47,332,335)	(47,332,335)
Худалдан авсан халаасны хувьцаа	-	(237,614)	(1,875,080)	-	-	(2,112,694)
Тусгай зориулалттай нөөцөд/(нөөцөөс) шилжүүлсэн	-	-	-	(1,453,752)	1,453,752	-
2025 оны 12 сарын 31-ний өдрийн байдлаар	**105,270,000**	**(267,282)**	**28,513,791**	**78,806,191**	**642,607,008**	**854,929,708**
2024 оны 1 сарын 1-ний өдрийн байдлаар	**105,270,000**	**-**	**30,586,768**	**86,418,906**	**399,787,064**	**622,062,738**
Тайлант жилийн ашиг	-	-	-	-	171,680,288	171,680,288
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	-	(856,106)	-	(856,106)
Нийт дэлгэрэнгүй орлого	**-**	**-**	**-**	**(856,106)**	**171,680,288**	**170,824,182**
Хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нөөц	-	-	-	(176,244)	176,244	-
Бэлэн мөнгөөр олгосон ногдол ашиг***	-	-	-	-	(61,056,600)	(61,056,600)
Худалдан авсан халаасны хувьцаа	-	(29,668)	(197,897)	-	-	(227,565)
Тусгай зориулалттай нөөцөд/(нөөцөөс) шилжүүлсэн	-	-	-	(4,819,913)	4,819,913	-
2024 оны 12 сарын 31-ний өдрийн байдлаар	**105,270,000**	**(29,668)**	**30,388,871**	**80,566,643**	**515,406,909**	**731,602,755**

*Нөөцүүдэд тусгай зориулалтын нөөц багтсан ба уг нөөцийг Монголбанкны шаардлагад нийцүүлэн байгуулсан бөгөөд Монголбанкны зөвшөөрлөөр Банкны хувьцаа эзэмшигчдэд хуваарилах боломжтой (Тодруулга 26).

** Банкны хувьцаа эзэмшигчдэд 2025 оны 2-р сарын 18 болон 2025 оны 8-р сарын 21-ний өдөр, 28.4 тэрбум төгрөг болон 18.9 тэрбум төгрөгийн ногдол ашиг хуваарилахаар шийдвэрлэсэн. Ногдол ашиг хуваарилахыг Монголбанк зөвшөөрч, Банк 2025 оны 4-р сарын 29 болон 2025 оны 10-р сарын 10-нд ногдол ашиг олгосон.

*** Банкны хувьцаа эзэмшигчдэд 2024 оны 2-р сарын 2, 2024 оны 4-р сарын 29 болон 2024 оны 9-р сарын 4-ний өдөр, 15.5 тэрбум төгрөг, 26.6 тэрбум төгрөг болон 18.9 тэрбум төгрөгийн ногдол ашиг хуваарилахаар шийдвэрлэсэн. Ногдол ашиг хуваарилахыг Монголбанк зөвшөөрч, Банк 2024 оны 2-р сарын 9, 2024 оны 4-р сарын 30 болон 2024 оны 9-р сарын 9-нд ногдол ашиг олгосон.

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ХАСБАНК ХК

Мөнгөн гүйлгээний тайлан
2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

	Тодруулга	2025 мян.төг	2024 мян.төг
ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ			
Татварын өмнөх ашиг		223,386,409	230,464,692
Тохируулга:			
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны гарз	**8**	5,518	4,038
Хураан авсан хөрөнгө борлуулсны (олз)/гарз	**8**	(1,263,956)	18,973
Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө борлуулсны олз	**8, 18**	(569,895)	(170,818)
Өмчийн хэрэгслүүд борлуулсны олз	**8**	(436,430)	-
Валютын ханшийн хэрэгжээгүй гарз/(олз)	**8**	30,293,287	(36,698,742)
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүдийн БҮЦ-ийн өөрчлөлт	**8**	(38,846,001)	41,960,917
Үнэ цэнийн бууралтын цэвэр зардал/(буцаалт)	**9**	12,731,677	(2,129,641)
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүдийн БҮЦ-ийн өөрчлөлт	**6, 7**	(367,642)	(1,660,544)
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	**10**	10,928,787	8,419,942
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдэл	**10**	6,146,024	5,178,941
Биет бус хөрөнгийн хорогдол	**10**	3,018,506	3,057,438
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз	**10**	141,460	84,910
Хураан авсан хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын (буцаалт)/зардал	**8**	(1,008,216)	1,037,266
БЗЭБХ-ийн үнэ цэнийн бууралтын (буцаалт)/зардал	**8**	(59,053)	116,937
Карбон кредит борлуулсны орлого	**8**	(7,526,222)	-
Хойшлогдсон нөхцөлт хандивын хорогдуулга	**22**	(1,394,524)	(484,712)
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгийн хүүгийн орлого	**4.1**	(841,642,694)	(703,265,483)
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүдийн хүүгийн орлого	**4.2, 6, 7**	(24,865,999)	(23,462,323)
Хүү болон түүнтэй адилтгах зардал	**4.3**	536,698,331	396,254,799
Хорогдуулсан өртгөөрх болон БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгөөс хүлээн авсан хүү		701,592,572	582,475,793
Хорогдуулсан өртгөөрх болон БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн өр төлбөрт төлсөн хүү		(357,236,917)	(262,971,939)
Үйл ажиллагааны хөрөнгө ба өр төлбөрийн өөрчлөлтийн өмнөх үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		**249,725,022**	**238,230,444**
Үйл ажиллагааны хөрөнгийн өөрчлөлтүүд:			
Монголбанк дахь заавал байлгах нөөц		(106,509,723)	(158,355,145)
Урвуу репо хэлцэл		-	99,787,135
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа		(689,487,886)	(973,206,484)
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд		29,695,161	44,840,761
Бусад хөрөнгө		(14,801,711)	(1,280,970)
Үйл ажиллагааны өр төлбөрийн өөрчлөлтүүд:			
Банк ба санхүүгийн байгууллагын байршуулсан харилцах, хадгаламж		(273,117,101)	239,101,048
Репо хэлцэл		-	(149,611,113)
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж		296,622,704	545,238,225
Бусад өр төлбөр		8,549,321	(29,976,128)
Үндсэн үйл ажиллагаанд хүлээн зарцуулсан мөнгөн гүйлгээ		**(499,324,213)**	**(145,232,227)**
Төлсөн орлогын албан татвар	**11.1**	(65,501,487)	(65,166,388)
Үндсэн үйл ажиллагаанд зарцуулсан цэвэр мөнгөн гүйлгээ		**(564,825,700)**	**(210,398,615)**

ХАСБАНК ХК

Мөнгөн гүйлгээний тайлан (Үргэлжлэл)
2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

	Тодруулга	2025 мян.төг	2024 мян.төг
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ			
Өрийн хэрэгслүүдээс хүлээн авсан хүү		140,012,919	130,107,544
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө оруулалт борлуулсны орлого		4,685,300	1,147,500
Хорогдуулсан өртгөөрх өрийн хэрэгслүүдийн худалдан авалт		(49,181,600)	(40,000,000)
БҮЦБДО-д бүртгэх өмчийн хэрэгслүүд борлуулсны орлого		853,280	-
Хорогдуулсан өртгөөрх өрийн хэрэгслүүд борлуулсны орлого		35,364,472	3,280,993
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны орлого		55,317	7,917
Үндсэн хөрөнгийн худалдан авалт	**19**	(17,453,233)	(14,426,045)
Биет бус хөрөнгийн худалдан авалт	**20**	(942,570)	(1,224,285)
Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө борлуулсны орлого	**18**	1,843,130	2,241,415
Хураан авсан хөрөнгө борлуулсны орлого	**17**	5,064,497	10,478,712
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаанаас хүлээн авсан цэвэр мөнгөн гүйлгээ		**120,301,512**	**91,613,751**
САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ			
Зээлээр авсан санхүүжилтэд төлсөн хүү		(171,627,763)	(115,797,153)
Зээлээр авсан санхүүжилтийн татан авалт		1,110,066,655	737,565,385
Зээлээр авсан санхүүжилтийн эргэн төлөлт		(640,541,289)	(238,665,336)
Худалдан авсан халаасны хувьцаа		(2,112,694)	(227,565)
Төлсөн ногдол ашиг		(47,332,335)	(61,056,600)
Хүлээн авсан хойшлогдсон нөхцөлт хандив	**22**	-	307,516
Түрээсийн үндсэн өр төлбөрийн төлөлт		(6,434,328)	(5,946,764)
Санхүүгийн үйл ажиллагаанаас хүлээн авсан цэвэр мөнгөн гүйлгээ		**242,018,246**	**316,179,483**
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн ханшийн өөрчлөлтийн нөлөө		**28,337,776**	**(1,055,015)**
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн цэвэр (бууралт)/өсөлт		**(174,168,166)**	**196,339,604**
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		**1,896,335,539**	**1,699,995,935**
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	**13.3**	**1,722,167,373**	**1,896,335,539**

Санхүүжилтийн үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй өр төлбөрүүдийн өөрчлөлт:

Түрээсийн өр төлбөр	2025 мян.төг	2024 мян.төг
1-р сарын 1-нээр	7,233,884	7,675,609
Нэмэгдсэн мөнгөн бус гүйлгээ	12,116,330	5,865,928
Цуцлагдсан түрээс	(2,140,291)	(1,159,561)
Хүүгийн зардал	604,697	798,672
Төлсөн түрээсийн төлбөр	(6,434,328)	(5,946,764)
12-р сарын 31-нээр	**11,380,292**	**7,233,884**

Зээлээр авсан санхүүжилт		2025 мян.төг	2024 мян.төг
1-р сарын 1-нээр		1,727,756,398	1,238,768,595
Шинээр нэмэгдсэн		1,110,066,655	737,565,385
Эргэн төлөлт		(640,541,289)	(238,665,336)
Хүүгийн эргэн төлөлт		(171,627,763)	(115,797,153)
Монголбанк болон Засгийн газарт МИК - Давуу эрхтэй ИЗББондоор төлсөн мөнгөн бус хөдөлгөөн		(163,070,700)	(25,434,300)
Ханшийн зөрүү		63,237,649	7,165,901
Хуримтлагдсан хүүгийн зардал		170,454,690	124,153,306
12-р сарын 31-нээр	**21.4**	**2,096,275,640**	**1,727,756,398**

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

1. Банкны мэдээлэл

Тус банкны үндсэн үйл ажиллагаа нь Монголбанкнаас олгосон 24 тоот зөвшөөрлийн дагуу банк, санхүүгийн үйлчилгээ байна. Тайлант жилд банкны үйл ажиллагааны мөн чанарт өөрчлөлт гараагүй болно.

Банк нь Монгол улсад бүртгэлтэй, тус улсын нутаг дэвсгэр дээр үйл ажиллагаа явуулдаг, Монголын хөрөнгийн биржид (МХБ) бүртгэлтэй нээлттэй хувьцаат компани юм. Банкны албан хаяг нь Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо, Ерөнхий сайд Амарын гудамж, ХасБанкны байр бөгөөд үйл ажиллагаагаа явуулдаг хаяг нь Монгол улс, Улаанбаатар хот 14252, Сүхбаатар дүүрэг, 3-р хороо, Сөүлийн гудамж 13/А, Алтан Жолоо Тауэр 9 давхар.

Банкны нийт хувьцааг олон нийт эзэмшдэг бөгөөд 0.25% (2024 онд: 0.03%)-ыг олон нийтээс буцаан худалдан авч халаасалсан.

2025 оны 7-р сарын 30-ны өдрөөр Тэнгэр Санхүүгийн Нэгдэл ХХК-ийн данс бүртгэлийг хааж ХасБанк ХК-д нэгтгэсэн. Тэнгэр Санхүүгийн Нэгдэл ХХК-ийг ХасБанканд нэгтгэх хэлбэрээр өөрчлөн байгуулсныг хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлд 2025 оны 8-р сарын 11-ний өдөр бүртгэсэн.

2025 оны 12-р сарын 31-ний өдрийн байдлаар Банкны нөлөө бүхий 5%-иас дээш хувьцаа эзэмшигчид нь:

- МАК Инвест ЭсЖи ПиТиИ ЭлТиДи
- Олон Улсын Санхүүгийн Корпораци (ОУСК)
- ОРИКС Корпораци
- Европын Сэргээн Босголт, Хөгжлийн Банк (ЕСБХБ)
- Канадын Үндэсний Банк (КҮБ)
- Ронок Партнерс Кей Эф Ти
- Монголиа Файнаншл Сервисез ПиТиИ ЭлТиДи

Санхүүгийн тайланг Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн 2026 оны 03 дугаар сарын 20-ны өдрийн шийдвэрээр батлан гаргасан.

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого

2.1 Тайлан бэлтгэсэн суурь

Банкны санхүүгийн тайлангууд нь Нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын зөвлөл (НББОУСЗ)-өөс баталж гаргасан СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудын дагуу бэлтгэгдсэн болно.

Санхүүгийн тайлангууд нь санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд, БҮЦБДО бүртгэгдэх өрийн болон өмчийн хэрэгслүүд, БҮЦАА бүртгэгдэх санхүүгийн хэрэгслүүд, газар ба барилгыг эс тооцвол түүхэн өртгийн зарчмаар бэлтгэгдсэн болно. Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө болон өмчлөх бусад хөрөнгийг дансны үнэ ба борлуулалтын зардлыг хассан бодит үнэ цэнийн аль багаар бүртгэдэг. Санхүүгийн тайлан дахь дүнгүүдийг тодруулгад өөрөөр зааснаас бусад тохиолдолд Монгол төгрөгөөр, мянганы оронгоор нарийвчилж тайлагнасан.

Санхүүгийн тайлангийн толилуулга

Банк нь санхүүгийн байдлын тайлангийн зүйлсийг хөрвөх чадварынх нь дараалаар толилуулсан. Санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн дараах 12 сарын дотор (богино хугацаанд) ба 12 сараас хойших хугацаанд (урт хугацаанд) хүлээн авах эсхүл хийх төлбөрүүдийн талаарх шинжилгээг Тодруулга 29-т толилуулсан.

Банк нь зөвхөн тухайн санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрүүдийг цэвэр дүнгээр нь барагдуулах хуулиар олгогдсон эрхтэй, мөн санхүүгийн хөрөнгө, санхүүгийн өр төлбөрүүдийг цэвэр дүнгээр нь барагдуулахаар төлөвлөж байгаа, эсхүл хөрөнгийг ашиглаж өр төлбөрийг барагдуулах бол тэдгээр санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрүүдийг санхүүгийн байдлын тайланд цэвэр дүнгээр толилуулах эрхтэй. Нягтлан бодох бүртгэлийн аливаа нэг стандарт эсхүл тайлбараар шаардсан эсхүл зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд орлого, зарлагыг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хооронд нь хааж цэвэр дүнгээр тайлагнаж болохгүй, орлого зардлыг цэвэр дүнгээр нь тайлагнасан тохиолдолд Банкны нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод энэ тухай тусгайлан тодруулна.

2.2 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол үнэлэмж, тооцоолол, таамаглалууд

Банкны санхүүгийн тайланг бэлтгэхийн тулд удирдлага нь санхүүгийн тайланд орлого ба зардал, хөрөнгө ба өр төлбөр, болзошгүй өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрөх, холбогдох тодруулгуудыг бэлтгэхэд шаардлагатай үнэлэмж, таамаглал тооцооллуудыг хийдэг. Эдгээр тооцоолол, таамаглалын тодорхойгүй байдал нь ирээдүйн тайлант хугацаанд хөрөнгө ба өр төлбөрийн дансны үнэд материаллаг залруулга хийх шаардлагатай болж магадгүй. Банкны нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг хэрэгжүүлэхийн тулд удирдлага нь санхүүгийн тайлангуудад хүлээн зөвшөөрөх дүнгүүдийг тодорхойлохдоо үнэлэмж, таамаглал тооцооллуудыг хийдэг.

Тооцоолол болон түүнийг хийхэд хэрэглэсэн таамаглал, төсөөллийг тогтмол хянадаг болно. Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоололд хийсэн өөрчлөлтийг зөвхөн нөлөөлж байгаа тайлант үед эсхүл ирээдүйн болон одоогийн тайлант үеүдэд нөлөөлөх бол ирээдүйн болон одоогийн тайлант үеүдэд тус тус тусгадаг. Санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрсөн удирдлагын томоохон үнэлэмж, тооцооллыг дор нэгтгэн харуулав.

2.2 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол үнэлэмж, тооцоолол, таамаглалууд (Үргэлжлэл)

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын хэмжилт

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг (ХБЗА) хэмжихэд удирдлага дараах нарийн, чухал тооцоолол болон үнэлэмжийг хийдэг:

- Зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлт: Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдал нь 1-р түвшинд хамаарах хөрөнгийн хувьд ирэх 12 сард хамаарах хүлээгдэж буй гарзтай тэнцүү байх ба 2 болон 3-р түвшинд хамаарах хөрөнгийн хувьд уг хөрөнгө төлөгдөж дуусах хугацаа хүртэлх гарзтай тэнцүү байна. Хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш зээлийн эрсдэл их хэмжээгээр өссөн үед хөрөнгө 2-р түвшинд шилждэг. Зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлтийг хэрхэн тодорхойлохыг СТОУС 9-д тусгаагүй. Банк нь хөрөнгийн зээлийн эрсдэлийг мэдэгдэхүйц хэмжээгээр өссөн эсэхийг үнэлэхдээ чанарын болон тоон үзүүлэлт, ирээдүйн эдийн засгийн холбогдох ул үндэслэлтэй мэдээллийг харгалзан үзнэ.
- Зээлийн эрсдэлийн адил төстэй шинж чанараар хөрөнгийг бүлэглэх: Бүлгийн үнэлгээгээр хүлээгдэж буй гарзыг хэмжихдээ санхүүгийн хэрэгслүүдийн эрсдэлийн адил төстэй шинж чанарт үндэслэн хөрөнгүүдийг бүлэглэнэ. Банк бүлэглэсэн хөрөнгийн зээлийн эрсдэлийн шинж чанар адил төстэй хэвээр байгаа эсэхэд байнга хяналт тавина. Хөрөнгийн эрсдэлийн адил төстэй шинж чанар алдагдсанаар тухайн хөрөнгийг өөр бүлэгт оруулах шаардлага бий болно. Хөрөнгийн эрсдэлийн адил төстэй шинж чанар алдагдсан эсэхийг хянаснаар хөрөнгийн шинэ бүлэг/ багц үүсгэх эсхүл хөрөнгийн эрсдэлийн адил төстэй шинж чанарт үндэслэн тухайн хөрөнгийг тохирох бүлэгт шилжүүлж болно.
  Зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц өсөх (эсхүл зээлийн эрсдэл буурах) үед багцыг дахин бүлэглэх эсхүл багцууд хоорондоо шилжиж болох бөгөөд энэ тохиолдолд 1-р түвшинд хамаарах хөрөнгө 2 болон 3-р түвшинд шилжих эсхүл үүний эсрэгээр шилжих тохиолдол байж болно. Гэхдээ багц хөрөнгийн хувьд өмнө нь хамаарч байсан түвшин хэвээр байгаа боловч багцын эрсдэл өөрчлөгдсөн бол хүлээн зөвшөөрөх эрсдэлийн сангийн хэмжээ өөрчлөгдөнө.
- Бүтээгдэхүүн бүрийн хувьд ирээдүйн эдийн засгийн төсөөллүүдийн хувилбар болон хувилбаруудын холбогдох жинлэлтийг тооцоолох мөн ирээдүйн эдийн засгийн төсөөллүүдийг тодорхойлох: ХБЗА-г хэмжихдээ Банк зах зээлийн ялгаатай хүчин зүйлсийн нөлөөллөөс ирээдүйд үүсэж бий болох өөрчлөлтийн таамаглалуудыг харгалзсан ул үндэслэлтэй мэдээллийг ашигладаг.
- Ирээдүйн мэдээлэл: Банкны ХБЗА-ын загвар нь доорх эдийн засгийн өгөгдлүүд дээр суурилсан ирээдүйн мэдээлэл дээр тулгуурладаг. Үүнд:
  - ДНБ
  - Инфляц

  Ирээдүйн мэдээллийг тусгахдаа Банк эдийн засгийн гурван хувилбарыг авч үздэг (суурь, эерэг ба сөрөг тохиолдол). ХБЗА-ын тооцоололд ашиглаж буй мэдээлэл нь санхүүгийн тайлангийн өдрөөрх зах зээлийн бүх шинж тэмдгийг агуулаагүй байх магадлалтай. Эдгээр ялгаа нь мэдэгдэхүйц материаллаг үед зарим тохиолдолд чанарын тохируулгуудыг түр тохируулгаар хийдэг.
- Төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал: ТТБМ нь ХБЗЭ тооцох гол үзүүлэлт юм. ТТБМ нь өгөгдсөн хугацаанд төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлалыг түүхэн мэдээлэл болон ирээдүйн нөхцөл байдлын таамаглал, хүлээлтүүдийг тус тус харгалзан үзсэний үндсэн дээр тооцоолдог.
- Алдагдал үүсэх магадлал: АҮМ нь төлбөр төлөх боломжгүй байдлаас үүсэх алдагдлын тооцоолол юм. АҮМ нь гэрээний дагуу хүлээж авах байсан мөнгөн урсгал ба барьцаа хөрөнгө болон бусад зээлийн баталгаа, батлан даалтыг оролцуулан зээлдүүлэгчийн хүлээн авна гэж тооцоолсон дүнгийн зөрүү байна.

Санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэн

Санхүүгийн байдлын тайланд бүртгэгдсэн санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн бодит үнэ цэнийг идэвхтэй зах зээл дээрээс олж авах боломжгүй байгаа үед тэдгээрийг математик загваруудыг ашиглах гэх мэт төрөл бүрийн үнэлгээний техникүүдийг ашиглан тодорхойлно. Тэдгээр загварт хэрэглэх өгөгдлүүдийг ашиглах боломжтой зах зээлийн өгөгдлүүдээс гарган авах ба ашиглах боломжтой зах зээлийн өгөгдөл байхгүй тохиолдолд бодит үнэ цэнийг тодорхойлоход үнэлэмж шаардлагатай. Үнэлэмжид төлбөрийн чадвар, урт хугацаат санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүдийн хэлбэлзэл, хорогдуулалтын түвшин, урьдчилгаа төлбөрийн хувь хэмжээ, ТТБМ-ын хувь хэмжээний таамаглалууд гэх мэт мэдээллийг харгалзан үзнэ. Дэлгэрэнгүйг тодруулга 27-оос харна уу.

2.3 Шинэ болон шинэчлэгдсэн СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартууд

Тайлант жилд хэрэгжиж эхэлсэн шинэ СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудын болон нэмэлт өөрчлөлтүүд

2025 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс хүчин төгөлдөр болсон доорх СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүдээс Банкны хэрэгжүүлж буй нягтлан бодох бүртгэлийн бусад бодлогууд нь өмнөх санхүүгийн жилийнхтэй адил байна. Эдгээр нягтлан бодох бүртгэлийн шинэ стандартуудыг нэвтрүүлсний үр дүн болон өөрчлөлтийн нөлөөг доор тайлбарлав. Нэмэлт өөрчлөлт болон тайлбарыг 2025 оноос анхлан мөрдөж эхлэх боловч Банкны санхүүгийн тайланд нөлөө үзүүлэхгүй юм.

Хэрэв өөрөөр заагаагүй бол шинэ болон нэмэлт өөрчлөлт орсон стандарт, тайлбарууд нь 2025 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эсхүл түүнээс хойших тайлант жилүүдэд хүчин төгөлдөр болно. Банк нь батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй байгаа нэмэлт өөрчлөлт, стандартын тайлбар болон шинэ стандартыг урьдчилан мөрдөөгүй болно.

Хэрэгжих хугацаа	Шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд
2025 оны 1-р сарын 1	НББОУС 21-ын нэмэлт өөрчлөлт – *Валютын хөрвөх чадварын дутмаг байдал*

НББОУС 21-ийн нэмэлт өөрчлөлт – Валютын хөрвөх чадварын дутмаг байдал

НББОУС3 өөр валютад хөрвөх чадварын дутмаг байдлын талаарх нэмэлт өөрчлөлтийг НББОУС 21-т 2023 оны 8 сард оруулсан.
Уг нэмэлт өөрчлөлтөөр валют бусад валютад хөрвөх боломжтой эсэхийг хэрхэн тодорхойлох мөн валют бусад валютад хөрвөх боломжгүй үед аж ахуйн нэгж тухайн үеийн ханшийг хэрхэн тодорхойлох талаар тусгаж өгсөн. Валют солих механизм эсхүл валютын зах зээлээс хэрэгжүүлэх боломжтой эрх, үүрэг үүсгэх валют солих ажил гүйлгээгээр, боломжит хугацаанд буюу ажил гүйлгээ хойшлох ердийн хугацааг тооцсон хугацаанд сольсон валютаа хүлээн авах боломжтой тохиолдолд уг валютыг өөр валютад хөрвөх боломжтой гэж үзнэ. Хэрэв тухайн валют нь өөр валютад хөрвөх боломжгүй бол хэмжилтийн өдрөөрх валютын ханшийг тооцох шаардлагатай. Хөрвөх боломжгүй валютын ханшийг тооцоход баримтлах гол зүйл нь ханшийг тооцох өдрөөрх давамгайлах эдийн засгийн нөхцөлд хийгдэж байгаа валют арилжааны ердийн гүйлгээний ханшийг тусгах юм.

Байгууллага нь ажиглагдахуйц буюу ашиглаж болохоор ханш байгаа тохиолдолд уг ханшид залруулга хийхгүйгээр буюу тооцооллын өөр арга техник ашиглахгүйгээр уг ханшийг шууд ашиглах боломжтой гэж нэмэлт өөрчлөлтөд мөн тусгасан.

Байгууллага өөр валютад хөрвөх боломжгүй валютын тухайн үеийн ханшийг тооцоолсон бол санхүүгийн тайлангийн хэрэглэгчдэд тухайн валют нь ямар учраас хөрвөх боломжгүй байгаа мөн энэ нь байгууллагын мөнгөн гүйлгээ, санхүүгийн байдал болон санхүүгийн гүйцэтгэлд хэрхэн нөлөөлөх эсхүл нөлөөлөх магадлалтайг ойлгоход тус дөхөм болох үүднээс эдгээр мэдээллийг санхүүгийн тайланд тодруулна.

Энэхүү нэмэлт өөрчлөлт нь Банкны санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөө үзүүлээгүй.

2.3 Шинэ болон шинэчлэгдсэн СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартууд (Үргэлжлэл)

НББОУСЗ-өөс батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй байгаа стандартууд

Банкны санхүүгийн тайлангуудыг батлан гаргах үед батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй байгаа стандартууд болон стандартын тайлбаруудыг дор тодруулсан болно. Банк эдгээр стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүдийг хэрэгжиж эхлэх үеэс дагаж мөрдөнө.

Хэрэгжих хугацаа	Шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд
2026 оны 1-р сарын 1	• СТОУС 9 болон СТОУС 7-ын нэмэлт өөрчлөлт - *Санхүүгийн хэрэгслүүдийн ангилал болон үнэлгээний нэмэлт өөрчлөлт* • Өөрчлөлт 11- *Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартуудын тухайн жилийн сайжруулалт* • СТОУС 9 болон СТОУС 7-ын нэмэлт өөрчлөлт - *Эрчим хүч худалдан авах гэрээ*
2027 оны 1-р сарын 1	• СТОУС 18 – *Санхүүгийн тайлангийн толилуулга ба тодруулга* • СТОУС 19 - *Олон нийтэд хамааралгүй охин компаниуд: Тодруулга*
Шийдвэрлэгдээгүй	• СТОУС 10, НББОУС 28-ын нэмэлт өөрчлөлт - *Хөрөнгө оруулагч ба түүний хараат компани, хамтарсан компанийн хооронд худалдсан эсхүл хандивласан хөрөнгө*

СТОУС 9 болон СТОУС 7-ын нэмэлт өөрчлөлт - Санхүүгийн хэрэгслүүдийн ангилал болон хэмжилтийн нэмэлт өөрчлөлт

2024 оны 5-р сарын 30-нд, НББОУСЗ-өөс СТОУС 9 болон СТОУС 7-д нэмэлт өөрчлөлт оруулж “Санхүүгийн хэрэгслүүдийн ангилал болон үнэлгээний нэмэлт өөрчлөлт”-ийг баталсан. Уг өөрчлөлт нь дараах зүйлсийг агуулсан болно:

- Санхүүгийн өр төлбөрийг “Төлбөр барагдуулах өдөр”-өөр үл хүлээн зөвшөөрөх тодруулга болон “Төлбөр барагдуулах өдөр”-өөс өмнө цахим төлбөрийн систем ашиглан санхүүгийн өр төлбөрийг үл хүлээн зөвшөөрсөн бол ямар нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого (тодорхой шаардлагыг хангасан тохиолдолд) баримталсан тухай танилцуулга
- Хүрээлэн буй орчин, нийгэм болон байгууллагын засаглал ба түүнтэй төстэй шинж чанартай санхүүгийн хөрөнгийн гэрээний мөнгөн урсгалыг хэрхэн үнэлсэн талаарх нэмэлт зөвлөмж
- ‘Нөөцөөс хамааралгүй шинж чанар’ гэж юу болох болон гэрээт хэрэгслүүдийн онцлог шинж чанарын талаарх тодруулга
- Болзошгүй нөхцөлтэй санхүүгийн хэрэгслүүдийн тухай танилцуулга болон БҮЦБДО-д бүртгэх өмчийн хэрэгслүүдийн нэмэлт тодруулгын шаардлагууд

Эдгээр өөрчлөлтүүд нь 2026 оны 1-р сарын 1-ний өдрөөс эсхүл түүнээс хойших тайлант жилүүдэд хүчин төгөлдөр болно. Тухайн хугацаанаас өмнө хэрэгжих бол зөвхөн санхүүгийн хөрөнгийн ангилал болон түүнтэй холбоотой тодруулгуудын нэмэлт өөрчлөлтийг хугацаанаас нь өмнө хэрэгжүүлж болно.

Цахим төлбөрийн системээр барагдуулдаг санхүүгийн өр төлбөрийн үл хүлээн зөвшөөрөлттэй холбоотой нэмэлт өөрчлөлтүүдийн хүрээнд, Банк нь эдгээр нэмэлт өөрчлөлтүүд одоогийн практикт мэдэгдэхүйц өөрчлөлт авчрах эсэхийг, мөн төлбөр барагдуулах өдрөөс өмнө эдгээр санхүүгийн өр төлбөрийг үл хүлээн зөвшөөрөхөд баримтлах нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого нь тодорхой шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг үнэлэх зорилгоор бусад улс орнуудад ашиглагдаж буй бүх томоохон цахим төлбөрийн системийг судалж байна. Түүнчлэн, Банк нь бусад бүх төлбөрийн системүүдээ (Жишээлбэл: чек, кредит карт, дебит карт) хянаж, холбогдох санхүүгийн өр төлбөрүүдийг төлбөр барагдуулах өдөр үл хүлээн зөвшөөрч байгаа эсэх болон холбогдох санхүүгийн хөрөнгүүдийг мөнгөн орох урсгал дуусмагц данснаас хасаж байгаа эсэхийг тогтмол баталгаажуулж байна.

Мөн Банк нь хүрээлэн буй орчин, нийгэм болон засаглалтай холбоотой болон бусад ижил төрлийн болзошгүй шинж чанар бүхий санхүүгийн хөрөнгүүд, мөн нөөцөөс хамааралгүй санхүүжилт, гэрээт хэрэгслүүдэд эдгээр нэмэлт өөрчлөлтүүдийн үзүүлэх нөлөөг үнэлж байна. Урьдчилсан үнэлгээгээр эдгээр өөрчлөлтүүд санхүүгийн тайланд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлэхгүй байх гэсэн хүлээлттэй байгаа боловч үнэлгээ эцэслэн хийгдээгүй байна.

Энэхүү нэмэлт өөрчлөлт нь Банкны санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөө үзүүлэхгүй.

2.3 Шинэ болон шинэчлэгдсэн СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартууд (Үргэлжлэл)

НББОУСЗ-өөс батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй байгаа стандартууд (Үргэлжлэл)

СТОУС 18 – Санхүүгийн тайлангийн толилуулга ба тодруулга

2024 оны 4 сард, НББЗ-өөс НББОУС 1 “Санхүүгийн тайлангийн толилуулга”-ыг орлох СТОУС 18 “Санхүүгийн тайлангийн толилуулга ба тодруулга”-ыг баталсан. СТОУС 18 нь Ашиг, алдагдлын тайлангийн тодорхой нийт дүн болон бүлгийн дүнг заасан толилуулгатай холбоотой шинэ шаардлагуудыг тодорхойлсон. Түүнчлэн, компани нь ашиг алдагдлын тайлан дахь бүх орлого болон зардлуудыг дараах таван бүлгийн аль нэгэнд ангилах шаардлагатай болсон. Үүнд: үйл ажиллагааны, хөрөнгө оруулалтын, санхүүжилтийн, орлогын албан татварын болон зогсоосон үйл ажиллагааны гэсэн бүлгүүд хамаарах бөгөөд эхний гурван бүлгийн шинээр нэвтрүүлсэн. “Сайн банк” зэрэг тодорхой үндсэн бизнесийн үйл ажиллагаатай (харилцагчдад санхүүжилт олгодог, тодорхой төрлийн хөрөнгөд хөрөнгө оруулалт хийдэг, эсвэл хослуулдаг) байгууллагуудад зориулсан тусгай толилуулгын шаардлага болон сонголтууд бий.

Мөн уг стандарт нь менежментийн тодорхойлсон гүйцэтгэлийн шинэ үзүүлэлтүүдийг ил тод мэдээлэхийг шаарддаг. Эдгээр нь орлого, зардлын бүлгийн дүнг агуулдаг бөгөөд үндсэн санхүүгийн тайлан болон тодруулгад гүйцэтгэх үүргийг тодорхойлсны үндсэн дээр санхүүгийн мэдээллийг нэгтгэх болон задлах шинэ шаардлагуудыг тусгасан.

СТОУС 7 Мөнгөн гүйлгээний тайланд цар хүрээ багатай өөрчлөлтүүд орсон бөгөөд үүнд шууд бус аргаар үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээг тодорхойлохдоо эхлэх цэгийг ‘цэвэр ашиг, алдагдал’-аас ‘үйл ажиллагааны ашиг, алдагдал’ болгон өөрчилсөн. Мөн хүү болон ногдол ашгийн мөнгөн гүйлгээг ангилахтай холбоотой сонголтыг халсан. Үүнээс гадна бусад хэд хэдэн стандартад дагалдах өөрчлөлтүүд орсон.

СТОУС 18 болон бусад стандартын өөрчлөлтүүд 2027 оны 1-р сарын 1-ний өдрөөс эсхүл түүнээс хойших тайлант жилүүдэд хүчин төгөлдөр болно. Гэхдээ хугацаанаас нь өмнө хэрэгжүүлэхийг зөвшөөрөх бөгөөд хэрэгжүүлсэн тохиолдолд үүнийг тайланд тусгайлан толилуулах шаардлагатай. СТОУС 18-ийг өмнөх тайлант хугацаанд буцаан мөрдөнө.

Банк нь уг стандартыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотойгоор санхүүгийн тайлангууд болон бусад холбогдох тодруулгуудад үзүүлэх нөлөөллийг тодорхойлохоор ажиллаж байна.

СТОУС 10, НББОУС 28-ын нэмэлт өөрчлөлт - Хөрөнгө оруулагч ба түүний хараат компани, хамтарсан үйлдвэрийн хооронд худалдсан эсхүл хуваарилсан хөрөнгө

2015 оны 12 сард, НББЗ-өөс өмчийн аргатай холбоотой судалгааны төслийн үр дүнгээс хамаарах нэмэлт өөрчлөлтийг эцэслэтэл үндсэн нэмэлт өөрчлөлтийг дагаж мөрдөх огноог хойшлуулах шийдвэр гаргасан. Нэмэлт өөрчлөлтийг урьдчилан дагаж мөрдөхийг зөвшөөрсөн хэвээр байна.

Хараат компани, хамтарсан үйлдвэрт худалдах эсхүл хуваарилах байдлаар хяналтыг нь алдсан охин компанийн бүртгэл, тайлагналыг СТОУС 10 Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан болон НББОУС 28 Хараат болон хамтарсан үйлдвэрт оруулсан хөрөнгө оруулалт стандартуудад зөрүүтэй тусгасан байгааг залруулах нэмэлт өөрчлөлтийг оруулсан.

Нэмэлт өөрчлөлтөөр хараат компани болон хамтарсан үйлдвэрт охин компанийг шилжүүлсэн нь СТОУС 3 Бизнесийн нэгдэлд тодорхойлсон бизнес гэсэн ухагдахуунд хамаарах бол шилжүүлэхтэй холбоотой үүссэн олз эсхүл гарзыг бүтэн дүнгээр нь хүлээн зөвшөөрнө гэж тодотгосон. Харин уг шилжүүлэх процесс нь бизнес гэсэн ухагдахуунд хамаарахгүй бол зөвхөн өөрийн хувь эзэмшилд ногдох хэмжээгээр шилжүүлэхтэй холбоотой үүссэн олз эсхүл гарзыг хүлээн зөвшөөрнө.

Энэхүү нэмэлт өөрчлөлт нь Банкны санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөө үзүүлэхгүй.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй

Гадаад валютын ханшийн тэгшитгэл

Банк нь санхүүгийн тайлангаа өөрийн үйл ажиллагааны болон тайлагналын мөнгөн тэмдэгт болох Монгол төгрөгөөр тайлагнадаг. Гадаад валютын гүйлгээг анх бүртгэхдээ гүйлгээ хийсэн өдрийн албан ханшаар үйл ажиллагааны мөнгөн нэгж рүү хөрвүүлж бүртгэнэ. Гадаад валютаар бүртгэсэн мөнгөн хөрөнгө ба өр төлбөрүүдийг санхүүгийн тайлангийн өдрийн албан ханшаар дахин хөрвүүлдэг. Арилжааны бус үйл ажиллагаанаас үүссэн ханшийн бүх зөрүүг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд “Үйл ажиллагааны бусад орлого” гэж бүртгэнэ. Түүхэн өртгөөрөө гадаад валютаар хэмжигдэх мөнгөн бус зүйлсийг гүйлгээ гарсан өдрийн албан ханшаар хөрвүүлнэ. Бодит үнэ цэнээрээ гадаад валютаар хэмжигдэх мөнгөн бус зүйлүүдийг бодит үнэ цэн нь тодорхойлогдсон өдрийн ханшаар хөрвүүлнэ. Бодит үнэ цэнээр бүртгэх мөнгөн бус зүйлүүдийн дахин хөрвүүлэлтээс үүссэн ханшийн зөрүүг ашиг, алдагдалд шууд бусаар хүлээн зөвшөөрдөг мөнгөн бус зүйлсийн дахин хөрвүүлэлтээс үүссэн ханшийн зөрүүний валютын ханшийн зөрүүг бусад дэлгэрэнгүй орлогод шууд хүлээн зөвшөөрдөг.

Орлого ба зардлыг хүлээн зөвшөөрөх

Эдийн засгийн өгөөж нь Банканд орж ирэх нь тодорхой мөн хэмжих боломжтой үед орлогыг хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг. Орлогыг хүлээн зөвшөөрөхөөс өмнө дараах тусгай шалгуурууд хангагдсан байх ёстой. Үүнд:

(i) Хүүгийн цэвэр орлого

Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж байгаа эсхүл БҮЦАА бүртгэхээс бусад тохиолдолд санхүүгийн хэрэгслүүдийн хүүгийн орлого ба зардлыг үр ашигт хүүгийн аргаар тооцоолон "Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого" ба "Хүү болон түүнтэй адилтгах зардал" гэж хүлээн зөвшөөрч цэвэр хүүгийн орлогод тус тус бүртгэнэ. Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг алдагдалд бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүдийн хүүг тайлант хугацааны бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт гэж үзэх бөгөөд “Арилжааны цэвэр орлого/алдагдал” болон “Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг алдагдалд бүртгэх бусад санхүүгийн хэрэгслүүдийн цэвэр орлого”-д толилуулна. Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд болон хорогдуулсан өртгөөр бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүдийн хүүгийн орлого эсхүл зардлыг үр ашигт хүүгийн арга ашиглан тооцоолно.

Үр ашигт хүүгийн түвшин нь ирээдүйн мөнгөн урсгалыг санхүүгийн хэрэгслүүдийн хүлээгдэж буй хугацаанд эсхүл түүнээс богино хугацааны туршид хорогдуулж санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны цэвэр дүнг гаргах хүүгийн хувь болно. Ирээдүйн мөнгөн урсгалыг тооцохдоо санхүүгийн хэрэгслүүдийн гэрээний бүх нөхцөлүүдийг харгалзан үзнэ.

Тооцоолохдоо санхүүгийн хэрэгслүүдийн гэрээний бүх нөхцөлүүд (жишээлбэл, урьдчилж төлөх сонголт) болох ирээдүйн зээлийн алдагдлаас бусад тухайн хэрэгслүүдэд шууд хамаарах аливаа төлбөр эсхүл өсөн нэмэгдэх зардал болон үр ашигт хүүгийн түвшнийг харгалзан үзнэ.

Үнэ цэн нь буурсан санхүүгийн хөрөнгийн үр ашигт хүү нь ирээдүйн мөнгөн урсгалыг (хүлээн зөвшөөрөх үед хүлээгдэж буй эрсдэлийн санг оруулна) санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөх үеийн бодит үнэ цэнтэй (ихэнх тохиолдолд худалдан авсан дүнтэй тэнцүү байна) нь тэнцүү болгон хорогдуулах хүү байна. Энэхүү тооцооллоор үр ашигт хүүгийн түвшин өөрчлөгдөнө.

Доор дурдсан 2 нөхцөлөөс бусад тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийн дансны нийт дүнгээс үр ашигт хүүгийн хэмжээгээр хүүгийн орлого тооцоолно. (i). Үнэ цэнийн бууралтад орсон (3-р түвшинд хамаарах) санхүүгийн хөрөнгийн хүүгийн орлогыг дансны нийт үнээс эрсдэлийн санг хассан дүнд үндэслэн үр ашигт хүүгийн хувиар тооцоолон олно. (ii). Үнэ цэнийн бууралттай санхүүгийн хөрөнгө худалдан авсан эсхүл санхүүгийн хөрөнгийг анх гаргахад үнэ цэнийн бууралтад орсон бол тухайн хөрөнгийн хорогдуулсан өртөгт үндэслэн эрсдэлээр тохируулсан хүүгийн хувь хэмжээгээр хүүгийн орлогыг тооцоолно.

(ii) Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр орлого

Банк нь өөрийн харилцагч нарт үзүүлдэг төрөл бүрийн үйлчилгээнээс хураамж, шимтгэлийн орлого олдог. Хураамж, шимтгэлийн орлогыг тухайн үйлчилгээг үзүүлсний хариуд Банкны олох төлбөрийн хэмжээг тусгасан хэмжээгээр хүлээн зөвшөөрнө. Гүйцэтгэлийн үүрэг, түүнчлэн тэдгээрийг хангах хугацааг гэрээ байгуулах үед тодорхойлдог. Банкны орлогын гэрээнд доор тайлбарласны дагуу олон гүйцэтгэлийн үүрэг ихэвчлэн байдаггүй. Банк нь харилцагчдадаа үйлчилгээ үзүүлэх үед төлбөрийг нэхэмжлэх бөгөөд ихэнхдээ үйлчилгээ үзүүлсэн даруй эсхүл тодорхой хугацаанд үзүүлсэн үйлчилгээний төлбөрийг гэрээний хугацаа дуусаны дараа авдаг. Банк нь үйлчилгээгээ харилцагчид шилжүүлэхээс өмнө ихэвчлэн хяналт тавьдаг тул орлогын зохицуулалтын үндсэн үүрэг гэж дүгнэсэн.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Орлого ба зардлыг хүлээн зөвшөөрөх (Үргэлжлэл)

(ii) Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр орлого (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлсэн хугацааны туршид хүлээн зөвшөөрсөн хураамж, шимтгэлийн орлого

Тодорхой хугацааны туршид үйлчилгээг үзүүлж олох орлогыг тэр хугацааны туршид нь хуримтлуулна. Эдгээр хураамжид хадгаламжийн хайрцгийн шимтгэл орно.

Гүйлгээний үйл ажиллагаанаас олсон шимтгэлийн орлого

Гуравдагч этгээдтэй хийсэн хэлцэл, хэлцэлд оролцсоноос үүссэн хураамжийг үндсэн хэлцэл дууссаны дараа хүлээн зөвшөөрнө. Гүйцэтгэлийн тодорхой үүрэг хариуцлагатай холбоотой хураамж буюу хураамжийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг гүйцэтгэлийн холбогдох шалгуурыг хангасны дараа хүлээн зөвшөөрнө.

Банк нь өргөн цар хүрээний санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлж үүнээсээ шимтгэл ба хураамж авдаг. Банк санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлснээр үр ашигт өгөөжийн нэг хэсэг биш болох бүх шимтгэлийн орлогоо (төлбөрийн картын хураамж, гар утасны үйлчилгээ г.м) цаг тухайд нь гүйцэтгэл биелэгдсэн үед нь бүртгэдэг. Банк өөрийн зээлийн багцын хэсэг болон бусад оролцогчдод хамаарах үр ашигт хүүгийн хэсгүүдээс өөртөө авч үлдээгүй.

Холбогдох санхүүгийн хэрэгслүүдийн салшгүй хэсэг болох хураамжийн орлого

Банкны холбогдох санхүүгийн хэрэгслүүдийн салшгүй хэсэг болох хураамжийн орлого нь: зээл олголтын шимтгэл, олгогдоогүй үйлчилгээний шимтгэл болон зээлтэй холбоотой бусад шимтгэлүүд орно. Эдгээр шимтгэл нь (өсөн нэмэгдэх аливаа зардлын хамт) зээлийн үр ашигт хүүгийн залруулга гэж хүүгийн орлогоор хүлээн зөвшөөрөгдөнө. Харин татан авахгүй нь бараг тодорхой болсон зээлүүдийн зээлийн үйлчилгээний шимтгэл нь хугацааны эцэст орлогоор хүлээн зөвшөөрөгдөнө.

Хураамж ба шимтгэлийн зардал

Хураамжийн зардал нь арилжааны банканд тогтмол төлдөг үйлчилгээний шимтгэл хураамжийг илэрхийлдэг. Хураамжийн зардлыг бодитоор үйлчилгээ авсан тухай бүрд хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ.

Тодорхой гүйцэтгэлийн хэмжээтэй холбогдох төлбөрийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг гүйцэтгэл биелэгдсэн үед нь хүлээн зөвшөөрдөг.

(iii) Арилжааны цэвэр орлого

Арилжааны цэвэр орлогод "Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй" санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн хүүгийн орлого, зардал, бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөөс үүссэн бүх олз, гарз болон ногдол ашиг хамаарна.

(iv) Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг алдагдалд бүртгэх бусад санхүүгийн хэрэгслүүдийн цэвэр орлого

Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж байгаагаас бусад буюу БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө өр, төлбөрийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөөс үүссэн бүх олз гарзыг энэхүү орлогод хамааруулна.

Санхүүгийн хэрэгслүүд – анх хүлээн зөвшөөрөх болон дараа үеийн хэмжилт

Бодит үнэ цэнээр бүртгэж, өөрчлөлтийг нь тухайн жилийн ашиг алдагдлаар тусгадаг санхүүгийн хэрэгслүүдийг анх бодит үнэ цэнээр нь бүртгэнэ. Анх хүлээн зөвшөөрөх үеийн бодит үнэ цэнийг хамгийн сайн тодорхойлох зүйл нь гүйлгээний үнэ байна. Бодит үнэ цэн гүйлгээний үнийн хооронд зөрүү гарсан тохиолдолд анх хүлээн зөвшөөрөлтийн олз, гарзыг зөвхөн дараах тохиолдолд хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ. Адил төрлийн санхүүгийн хэрэгслийг арилжаалдаг зах зээлд сүүлийн үед гарсан гүйлгээний үнийг баримталсан эсхүл үнэлгээний аргачлалаар үнийг тогтоосон ба үнийн орц мэдээллийг зөвхөн ажиглагдахуйц зах зээлээс авсан. Анх хүлээн зөвшөөрсний дараа хорогдуулсан өртгөөр бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө болон бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэх өрийн хэрэгслүүд дэх хөрөнгө оруулалтад хүлээгдэж буй эрсдэлийн санг хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ. Үүний үр дүнд санхүүгийн тайланд гарз хүлээн зөвшөөрнө.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн хэрэгслүүд – анх хүлээн зөвшөөрөх болон дараа үеийн хэмжилт (Үргэлжлэл)

(i) Хүлээн зөвшөөрөх өдөр

Бүх санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө арилжаа хийсэн өдөр (Банк тухайн хэрэгслүүдийн гэрээний нэг тал болсон өдөр) хүлээн зөвшөөрнө. Санхүүгийн хөрөнгийг холбогдох хууль тогтоомжид заасан хугацаа эсхүл зах зээлийн хэлцлээр тогтоосон хугацаанд худалдах эсхүл худалдан авах арилжааг “Хэвийн нөхцөлтэй арилжаа”-нд хамааруулан ойлгоно.

(ii) Санхүүгийн хөрөнгүүд – Ангилал болон хэмжилт

Санхүүгийн хөрөнгийн ангилал нь 'ЗҮТБХТ' гэж нэрлэгддэг мөнгөн урсгалын шинжилгээ болон бизнесийн загварын шинжилгээгээр тодорхойлогдоно.

'ЗҮТБХТ'-ийн шалгуурт нийцээгүй санхүүгийн хөрөнгийг бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь ашиг алдагдалд бүртгэгдэх санхүүгийн хөрөнгөөр бүртгэнэ.

'ЗҮТБХТ'-ийн шалгуурт нийцсэн санхүүгийн хөрөнгийг бизнесийн загварын шалгуураар үнэлнэ.

Санхүүгийн хөрөнгийн бизнесийн загварын шалгуур гэдэгт дараах ойлголтуудыг хамааруулна. Үүнд:

Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө: Гэрээний мөнгөн урсгалыг цуглуулах зорилгоор эзэмшиж байгаа бизнесийн загварт хамаарах санхүүгийн хөрөнгийг хорогдуулсан өртгөөр нь хэмжинэ.

БҮЦБДО-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө: Гэрээний мөнгөн урсгалыг цуглуулах болон худалдан борлуулах зорилгоор эзэмшиж байгаа бизнесийн загварт хамаарах санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэнэ.

БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө: Дээрх 2 бизнесийн загварын алинд нь ч хамаарахгүй санхүүгийн хөрөнгийг бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь ашиг алдагдалд бүртгэх санхүүгийн хөрөнгийн ангилалд толилуулна.

(iii) Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгүүд

Санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө БҮЦ-ээр нь бүртгэх бөгөөд БҮЦ-д санхүүгийн хөрөнгөтэй шууд холбоотой гүйлгээний зардал, зээл олгохтой холбоотой хураамж, шимтгэлүүд багтана. Санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрсний дараа хорогдуулсан өртгөөр хэмжих буюу дансны үнэ дээр хуримтлагдсан хүүг нэмж, тайлант хугацааны үндсэн болон хүүгийн төлбөрийг хасаж бүртгэнэ. Эдгээр санхүүгийн хөрөнгүүдийг анх хүлээн зөвшөөрсөн өдрөөс эхлэн ирээдүйд хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг тооцоолно.

Гэрээ зурагдсан өдрөөр тодорхойлсон үр ашигт хүүгийн түвшинд үндэслэн хүүгийн орлогыг тооцоолно.

Энэхүү ангилалд Монголбанк дахь харилцах болон бэлэн мөнгө, харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаа, бусад банк ба санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах ба хадгаламж, репо хэлцэл, Засгийн газар болон Монголбанкны өрийн бичиг, үнэт цаас багтана.

(iv) Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө

Өрийн хэрэгслүүд

Дараах 2 шалгуурыг хангасан өрийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэнэ: Үүнд:

- Бизнесийн загварын шалгуур: Санхүүгийн хөрөнгийг гэрээний мөнгөн урсгалыг цуглуулах болон худалдан борлуулах зорилгоор эзэмшиж байгаа бизнесийн загвар ("цуглуулах, худалдан борлуулах"). Сүүлийн зорилго нь ач холбогдол багатай боловч бизнесийн загварын салшгүй хэсэг байдаг.
- Мөнгөн урсгалын загварын шалгуур: Санхүүгийн хөрөнгийг хорогдуулсан өртгөөр бүртгэх шалгууртай адил.

Санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө бодит үнэ цэнээр бүртгэх бөгөөд уг хөрөнгөд хамаарах шууд зардлыг бодит үнэ цэнд оруулан тооцно.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн хэрэгслүүд – анх хүлээн зөвшөөрөх болон дараа үеийн хэмжилт (Үргэлжлэл)

(iv) Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө (Үргэлжлэл)

Өрийн хэрэгслүүд (Үргэлжлэл)

Дараах үеүдэд тэдгээрийг бодит үнэ цэнээр нь хэмжиж, бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрнө. Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэх өрийн хэрэгслүүдийн ирээдүйд хүлээгдэж буй эрсдэлийн санг тооцдогтой адил БҮЦБДО-д бүртгэгдэх өрийн хэрэгслүүдийн ирээдүйд хүлээгдэж буй алдагдлыг тооцоолно. Өрийн хэрэгслийг худалдан борлуулсан өдрөөр өмнө нь уг хөрөнгөтэй холбоотойгоор бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрсөн дүнг тайлант үеийн ашиг алдагдалд шилжүүлэн бүртгэнэ.

Үүнээс гадна, гэрээ байгуулах үед тодорхойлсон үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хүүгийн орлогыг тооцоолж орлого, үр дүнгийн тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

Өмчийн хэрэгслүүд

СТОУС 9-ийн хамрах хүрээнд багтах өмчийн бүх хөрөнгө оруулалтыг санхүүгийн байдлын тайланд бодит үнэ цэнээр нь хэмжинэ. Гэхдээ бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэхээр сонгосон өмчийн хөрөнгө оруулалт үүнд хамаарахгүй. Хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлгүй өмчийн хэрэгслийг өртгөөр нь хэмжих сонголт байхгүй. Өрийн хэрэгслийг худалдан борлуулсан өдрөөр өмнө нь уг хөрөнгөтэй холбоотойгоор бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрсөн дүнг тайлант үеийн ашиг, алдагдалд шилжүүлэн бүртгэхгүй. Хэрэв хүлээн авсан ногдол ашиг нь хөрөнгө оруулалтын өгөөжийг илэрхийлж байгаа бөгөөд өмчөөр илэрхийлэгдэх эргэн төлөлт биш бол тайлант үеийн ашиг алдагдалд хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ. Эдгээр хэрэгслүүдэд үнэ цэнийн бууралт тооцохгүй.

Банк нь өмчийн хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэхээр сонгосон.

(v) Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг алдагдалд бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө

Санхүүгийн хэрэгслүүдийг доор дурдсан нөхцөлд БҮЦАА-д бүртгэх сонголт хийж болно. Үүнд: (а) хэмжилт буюу хүлээн зөвшөөрөлтийн нийцгүй байдлыг арилгах эсхүл багасгах; (б) Банк санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийг бүлэглэн бодит үнэ цэнийн үндсэн дээр удирдах; (в) санхүүгийн өр төлбөр нь нийлмэл санхүүгийн хэрэгслийг агуулсан бөгөөд энэ нь үндсэн гэрээтэй шууд харилцан хамааралгүй байх тохиолдол.

Энэ ангилалд үүсмэл санхүүгийн хэрэгслүүд, ипотекийн зээлээр баталгаажсан бондууд ("ИЗББ"), энгийн эрхтэй хөрөнгөөр баталгаажсан бонд (ХББ) болон МИК Холдинг ХК-н 100% эзэмшдэг охин компаниудад худалдах харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа зэрэг багтана.

(vi) Зээлээр авсан санхүүжилт, хоёрдогч өглөг ба өрийн үнэт цаас

Зээлээр авсан санхүүжилт, хоёрдогч өглөг болон өрийн үнэт цаас нь гадаад дотоодын санхүүгийн байгууллагын өмнө гэрээгээр хүлээсэн үүрэг юм.

Анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн дараа, зээл, хоёрдогч өглөг болон өрийн үнэт цаасыг дараагийн тайлант хугацаанд үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр нь хэмжинэ. Хорогдуулсан өртгийг тооцохдоо зээл авах үеийн хөнгөлөлт, урамшуулал ба үр ашигт хүүгийн нэг салшгүй хэсэг болж буй зардлуудыг авч үзнэ.

Банкны зээлээр авсан санхүүжилтийн шинжилгээг Тодруулга 21.3-д толилуулсан.

(vii) Бусад банк ба санхүүгийн байгууллагын байршуулсан харилцах, хадгаламж

Үүнд дотоод ба гадаадын арилжааны банкууд ба Монголбанкнаас гадаад валют болон төгрөгөөр байршуулсан хугацаатай хадгаламж ба бусад банк ба санхүүгийн байгууллагуудын харилцах данс болон хадгаламж багтана. (Тодруулга 21.1).

Бусад банк ба санхүүгийн байгууллагын байршуулсан харилцах, хадгаламжийг анх хүлээн зөвшөөрсний дараа үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр нь хэмжинэ.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн хэрэгслүүд – анх хүлээн зөвшөөрөх болон дараа үеийн хэмжилт (Үргэлжлэл)

(viii) Харилцагчдын харилцах, хадгаламж

Үүнд харилцагчдын байршуулсан харилцах данс, хугацаагүй болон хугацаатай хадгаламж багтана (Тодруулга 21.2).

Харилцагчдын харилцах, хадгаламжийн өр төлбөрийг анх хүлээн зөвшөөрсний дараа үр ашигт хүүгийн арга ашиглан хорогдуулсан өртгөөр хэмжинэ.

(ix) Санхүүгийн баталгаа, аккредитив болон олгогдоогүй зээлийн амлалт

Санхүүгийн баталгааны гэрээ нь өрийн хэрэгслүүдийн гэрээний нөхцөлийн дагуу төлөх төлбөрийг төлөх боломжгүй болсноос үүдэн баталгаа гаргуулагчийн өмнөөс баталгаа гаргагч буюу банк өрийн хэрэгслүүд эзэмшигчид төлбөрийг барагдуулах үүрэг бий болгож буй гэрээ.

Санхүүгийн баталгаа гаргаж өгсний улмаас хүлээн авсан урамшууллыг санхүүгийн тайлангуудад (сангийн хамт) анхлан бүртгэхдээ бодит үнэ цэнээр нь бүртгэнэ. Хэрэв бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг алдагдалд бүртгэх сонголт хийгээгүй ба санхүүгийн хөрөнгийг бусдад шилжүүлснээр санхүүгийн баталгаа үүсээгүй бол санхүүгийн баталгааг дараагийн тайлант үеүдэд доорх 2 дүнгийн аль ихээр нь хэмжинэ.

- СТОУС 9-ийн дагуу тодорхойлсон алдагдлын хэмжээ; болон
- Банкны орлого хүлээн зөвшөөрөх бодлогын дагуу хүлээн зөвшөөрсөн хуримтлагдсан орлогын дүнгээс анх хүлээн зөвшөөрсөн дүнг хассан дүн.

Хүлээн авсан урамшууллыг ашиг алдагдлын тайлангийн хураамж ба шимтгэлийн цэвэр орлогод хүлээн зөвшөөрөх бөгөөд шулуун шугамын аргаар баталгааны хугацааны туршид хүлээн зөвшөөрнө.

БҮЦАА-аар бүртгэгдээгүй санхүүгийн баталгааны гэрээг санхүүгийн байдлын тайланд (бусад өглөг дотор) эрсдэлийн сангаар тусгаж, дахин хэмжилтийг ашиг, алдагдлын тайланд Үнэ цэнийн бууралтын цэвэр зардалаар толилуулдаг.

Банк санхүүгийн баталгааны гэрээг БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүдэд бүртгэх сонголт хийгээгүй болно.

(x) Зах зээлийн хүүгээс доогуур хүүтэй зээл олгох үүрэг

Зах зээлийн хүүгээс доогуур хүүтэй зээл олгох үүргийг анх бодит үнэ цэнээр нь хэмжих бөгөөд хэрэв бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг алдагдалд бүртгэх сонголт хийгээгүй бол уг хэрэгслийг дараагийн тайлант үеүдэд доорх 2 дүнгийн аль ихээр нь хэмжинэ:

- СТОУС 9-ийн дагуу тодорхойлсон алдагдлын хэмжээ; болон
- Банкны орлого хүлээн зөвшөөрөх бодлогын дагуу хүлээн зөвшөөрсөн хуримтлагдсан орлогын дүнгээс анх хүлээн зөвшөөрсөн дүнг хассан дүн.
- БҮЦАА-аар бүртгэгүй зах зээлийн хүүгээс доогуур хүүтэй зээл олгох үүргийг санхүүгийн байдлын тайланд (бусад өглөг дотор) эрсдэлийн сангаар тусгаж, дахин хэмжилтийг ашиг, алдагдлын тайланд Үнэ цэнийн бууралтын цэвэр зардалаар толилуулдаг.

Банк зах зээлийн хүүгээс доогуур хүүтэй зээл олгох үүргийг БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүдэд бүртгэх сонголт хийгээгүй болно.

Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэх санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Зээлийн эрсдэлийн үнэ цэнийн бууралтын загвар нь хүлээгдэж буй алдагдал дээр үндэслэнэ. Энэ загвар нь хорогдуулсан өртгөөр эсхүл бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэх зээл ба өрийн хэрэгслүүд, бодит үнэ цэнээр нь бүртгэгүй зээл олгох үүрэг болон санхүүгийн баталгаа, мөн дансны авлага хамаарна. Өмчийн хөрөнгө оруулалтад үнэ цэнийн бууралтын гарз хүлээн зөвшөөрөхгүй.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэх санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (Үргэлжлэл)

Ерөнхий загвар

Хөрөнгө анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш тухайн хөрөнгөтэй холбоотой зээлдэгчийн зээлийн эрсдэл хэрхэн өөрчлөгдсөн талаарх мэдээлэлд үндэслэн хөрөнгийг 3 “Түвшин”-д ангилах нөхцөлийг Банк тодорхойлсон. Үүнд:

- 12 сард ногдох хүлээгдэж буй алдагдалтай тэнцүү хэмжээний зээлийн эрсдэлийн сан ('Түвшин 1'): Хэрэв тайлангийн өдрөөр, санхүүгийн хэрэгслүүдийн зээлийн эрсдэл нь анх хүлээн зөвшөөрсөн үеэс хойш мэдэгдэхүйц хэмжээгээр өсөөгүй бол энэхүү санхүүгийн хэрэгслүүдийн үнэ цэнийн бууралт нь 12 сард ногдох хүлээгдэж буй алдагдалтай тэнцүү байна (ирэх 12 сарын дотор төлбөрийн чадваргүй болох эрсдэлээс үүсэх);
- Үнэ цэнийн бууралтад ороогүй хөрөнгийн төлөгдөж дуусах хугацаа хүртэлх нийт хугацаанд хүлээгдэж буй зээлийн алдагдал ('Түвшин 2'): Анх хүлээн зөвшөөрсөн үеэс хойш санхүүгийн хэрэгслүүдийн зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц өссөнөөс үүссэн алдагдлын хэмжээ нь нийт хугацааны хүлээгдэж буй зээлийн алдагдалтай тэнцүү байна. Гэхдээ тухайн санхүүгийн хөрөнгө нь үнэ цэнийн бууралтад ороогүй байна.
- Үнэ цэнийн бууралтад орсон хөрөнгийн төлөгдөж дуусах хугацаа хүртэлх нийт хугацаанд хүлээгдэж буй зээлийн алдагдал ('Түвшин 3'): Хөрөнгийн үнэ цэн буурсан үед алдагдлын дүн нь нийт хугацаанд хүлээгдэж буй зээлийн алдагдалтай тэнцүү байна.

Ерөнхий загварыг СТОУС 9-ийн хамрах хүрээнд багтсан бүх хэрэгслүүдэд ашиглах бөгөөд үнэ цэн нь буурсан зээлийг худалдан авснаас бий болсон хөрөнгө болон анх гаргахад үнэ цэнийн бууралтад орсон хөрөнгийн хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг хялбаршуулсан аргаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ.

СТОУС 9-ийн хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын загвараар түвшин хоорондын уялдаа холбоог сайтар тодорхойлж өгсөн. Жишээ нь: Өмнөх тайлант хугацаанд хөрөнгө төлөгдөж дуусах хүртэлх хугацаанд хүлээгдэж буй зээлийн эрсдэлийн сан байгуулсан байсан ба дараагийн тайлант хугацаанд зээлийн эрсдэл буурсан бол тухайн хөрөнгийг буцаан 1-р түвшинд ангилах буюу 1-р түвшинд хамаарах хүлээгдэж буй зээлийн эрсдэлийн сан байгуулж болох юм.

1 болон 2 дугаар түвшинд хамаарах хөрөнгийн хүүгийн орлогыг дансны нийт дүнд үндэслэн тооцоолно. Харин 3 дугаар түвшинд хамаарах хөрөнгийн хүүгийн орлогыг тооцохдоо дансны цэвэр дүнд буюу дансны нийт дүнгээс зээлийн эрсдэлийн санг хассан дүнд үндэслэн тооцно.

Төлбөр төлөхгүй байх эрсдэл

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг тооцоолохын тулд төлбөр төлөхгүй байх эрсдэл буюу төлбөрийн доголдлыг тодорхойлох нь зүйтэй. Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг тооцоолох болон зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйцээр өссөн гэх үзүүлэлтэд нөлөө үзүүлэх төлбөр төлөхгүй байх магадлалыг (ТТБМ) ашиглан 12 сарын болон нийт хугацаанд хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг тооцоолдог.
Төлбөр төлөхгүй байх эрсдэл буюу төлбөрийн доголдолд гэдэгт дараах зүйлсийг хамааруулна. Үүнд:

- Үндсэн болон хүүгийн төлбөр 90 хоногоос дээш хэтрэх,
- Харилцагч зээлийн төлбөрөө Банканд бүрэн төлөхгүй байх магадлалтай.

Банк харилцагчийн зээлийн төлбөрөө төлөх чадвартай байгаа эсэхийг үнэлэхдээ тоон болон чанарын үзүүлэлтийг харгалзан үздэг.

Зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлт

Банк үнэ цэнийн бууралт тооцох хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц хэмжээнд өссөн эсэхийг байнга хянаж байдаг. Хэрэв зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйцээр өссөн бол Банк хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлыг тооцохдоо 12 сард ногдох биш хөрөнгө төлөгдөж дуусах хүртэлх нийт хугацаанд тооцоолно.

Банкны нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогоор ашигтай арга буюу тайлант хугацааны эцэст зээлийн эрсдэл “бага” гэж үнэлэгдсэн хөрөнгийн зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц хэмжээгээр өсөхгүй гэсэн үзэл баримтлалыг ашиглахыг зөвшөөрдөггүй. Тиймээс банк тайлант хугацаа бүрд үнэ цэнийн бууралт тооцох хөрөнгийн зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц хэмжээнд өссөн эсэхийг үнэлж үздэг.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэх санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (Үргэлжлэл)

Зээлийн эрсдэлийн мэдэгдэхүйц өсөлт (Үргэлжлэл)

Хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц хэмжээнд өссөн эсэхийг үнэлэхдээ Банк санхүүгийн хэрэгслүүдийн үлдэх хугацаанд төлбөр төлөгдөхгүй байх эрсдэлийг тухайн санхүүгийн хэрэгслийг анх хүлээн зөвшөөрөх үед тооцоолсон эрсдэлтэй харьцуулна. Энэхүү тооцоололд тоон болон чанарын үзүүлэлт, зээлийн эрсдэлийн түүхэн мэдээлэл болон эдийн засгийн ирээдүйн нөхцөл байдал зэргийг харгалзан авч үзнэ.

Эдийн засгийн нөхцөл байдлыг таамагласан хувилбарууд нь хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөх болон дараагийн тайлант үеүдэд төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлалыг тодорхойлох суурь болно. Эдийн засгийн нөхцөл байдлыг таамагласан хувилбарууд нь төлбөр төлөгдөхгүй байх өөр, өөр магадлалын хувилбарыг бий болгоно. Эдгээр хувилбаруудын жигнэсэн дундаж магадлалын хувь хэмжээ нь зээлийн эрсдэл мэдэгдэхүйц хэмжээнд өссөн эсэхийг тодорхойлоход ашиглагдана.

Гэрээний нөхцөлд өөрчлөлт орсон зээлүүд

Банк нь заримдаа барьцаа хөрөнгийг хурааж авахын оронд зээлдэгчийн санхүүгийн хүндрэлийг зохицуулах үүднээс зээлийн үндсэн нөхцөлд хөнгөлөлт, өөрчлөлт оруулдаг.

Зээлдэгчийн одоогийн эсхүл хүлээгдэж буй санхүүгийн хүндрэлээс үүдэн хөнгөлөлт, өөрчлөлтийг Банк хийж болно гэж үздэг бөгөөд зээлдэгч санхүүгийн хувьд хүндрэл учраагүй бол Банк энэхүү хөнгөлөлт, өөрчлөлтийг зөвшөөрөхгүй болно.

Санхүүгийн хүндрэлийг харуулсан үзүүлэлтүүд нь Гэрээг биелүүлээгүй байх эсхүл Зээлийн Эрсдэлийн газруудаас гаргасан үзүүлэлтүүдээр тодорхойлогдоно. Энэхүү өөрчлөлтүүдэд төлбөрийн хугацааг сунгах, зээлийн шинэ нөхцөлийг зөвшөөрөх зэрэг орно.

Гэрээний нөхцөл өөрчлөгдсөний дараа аливаа үнэ цэнийн бууралтыг тооцохдоо өөрчлөлтөөс өмнө тооцоолсон анхны үр ашигт хүүг ашиглан хэмжинэ. Банк нь шинэчилсэн хуваарийн дагуу зээл цаашид хэвийн төлөгдөхийг баталгаажуулан хянадаг.

Зээлийг дахин тохируулж, өөрчилсөн боловч үл хүлээн зөвшөөрөөгүй тохиолдолд зээлийн эрсдэл ихээхэн хэмжээгээр нэмэгдсэн гэж үздэг тул зээлийг 2-р шатанд ангилдаг. Хөрөнгө нь 2-р шатанд ангилагдсаны дараа зөвхөн дараах шалгууруудыг хангаж байж өөр шат руу ангилагдах боломжтой:

- Бүх зээлүүд нь хэвийн байх ёстой
- Шинэчилсэн төлбөрийн эргэн төлөлтийн хуваарийн дагуу зургаан сарын хугацаанд тогтмол төлбөрийг хийсэн байх
- Үйлчлүүлэгч хугацаа нь 30 хоногоос хэтэрсэн ямар ч гэрээ байгуулаагүй байх

Данснаас хасах

Банк санхүүгийн хөрөнгө бүхэлдээ эсхүл зарим хэсэг нь эргэн төлөгдөхгүй гэж үзсэн тохиолдолд зээл болон өрийн хэрэгслийг данснаас хасаж бүртгэдэг. Данснаас хасах гэж буй хөрөнгийн төлбөрийг төлөх орлогын эх үүсвэр эсхүл хөрөнгө харилцагчид байхгүй гэдгийг нотолсон тохиолдолд тухайн хөрөнгийг данснаас хасаж бүртгэдэг. Данснаас хасах гэдэг нь өмнө нь хүлээн зөвшөөрсөн хөрөнгийг буцаах гүйлгээ юм.

Гэвч, нягтлан бодох бүртгэлийн онолд данснаас хасах нь эрх зүйн утгаараа харилцагчаас авах өрийг хэрэгсэхгүй болгож байгаа хэрэг биш бөгөөд ирээдүйд харилцагчийн төлбөрийн чадвар сайжирсан тохиолдолд өр төлбөрийг барагдуулахыг шаардах юм. Банк санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасахдаа шүүхийн шийдвэрийг үндэслэдэг. Шийдвэр гүйцэтгэх үйл ажиллагаанаас нөхөн төлбөр хүлээж авбал үүнийг бусад орлого гэж бүртгэнэ.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн үл хүлээн зөвшөөрөлт

(i) Санхүүгийн хөрөнгө

Дараах тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийг (эсхүл, санхүүгийн хөрөнгийн зарим хэсгийг эсхүл хоорондоо бүлэг санхүүгийн хөрөнгийн зарим хэсгийг) данснаас хасаж бүртгэнэ. Үүнд:

- Тухайн хөрөнгөөс мөнгөн урсгал хүлээн авах эрх нь дууссан, эсхүл
- Банк тухайн хөрөнгөөс мөнгөн урсгал хүлээн авах эрхээ шилжүүлсэн эсхүл "дамжуулан өнгөрөөх" хэлцлийн дагуу хүлээн авсан мөнгөө нийт дүнгээр нь удаан хугацаагаар саатуулахгүйгээр гуравдагч талд төлөх үүрэг хүлээсэн, эсхүл
  - Банк хөрөнгийн бүх эрсдэл ба өгөөжийг шилжүүлсэн, эсхүл
  - Банк тухайн хөрөнгөтэй холбоотой эрсдэл ба өгөөжийг шилжүүлээгүй боловч хөрөнгийн хяналтыг шилжүүлсэн.

Банк хөрөнгөөс мөнгө хүлээн авах эрхээ шилжүүлсэн эсхүл "дамжуулан өнгөрөөх" хэлцэл хийсэн боловч хөрөнгөтэй холбоотой ихэнх эрсдэл, өгөөж болон хяналтыг шилжүүлээгүй тохиолдолд хөрөнгийг Банкны уг хөрөнгөд үргэлжлүүлэн оролцоор байх хэмжээгээр нь хүлээн зөвшөөрнө. Энэ тохиолдолд Банк холбогдох өр төлбөрийг мөн хүлээн зөвшөөрнө. Шилжүүлсэн хөрөнгө ба холбогдох өр төлбөрийг Банкны хадгалж үлдсэн эрх, үүргийг тусган харуулсан суурьиар хэмжинэ.

Энэхүү үргэлжилсэн оролцоо нь шилжүүлсэн хөрөнгийн баталгаа хэлбэртэй байвал оролцоог тус хөрөнгийн анхны бүртгэлийн дүн ба Банкны төлөх шаардлагатай болох хамгийн их дүнгийн аль багаар хэмжинэ.

(ii) Санхүүгийн өр төлбөр

Санхүүгийн өр төлбөрийг төлөхөөс чөлөөлөгдсөн, өр төлбөр цуцлагдсан эсхүл хугацаа нь дууссан бол данснаас хасаж бүртгэдэг. Хэрэв одоо байгаа санхүүгийн өр төлбөрийн зээлдүүлэгч нь хэвээрээ боловч ялгаатай нөхцөлтэй зээлийн гэрээгээр сольсон эсхүл одоо байгаа зээлийн нөхцөл эрс өөрчлөгдсөн бол эдгээр өөрчлөлт шинэчлэлтийг санхүүгийн өр төлбөрийг өмнө бүртгэсэн дүнг данснаас хассан ба шинэ өр төлбөрийн хүлээн зөвшөөрсөн гэж үзнэ. Санхүүгийн өр төлбөрийн анхны бүртгэлийн дүн ба төлсөн дүн хоёрын зөрүүг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд

Банкны гадаад валютын ханшийн эрсдэлийг удирдах зорилгоор эзэмшиж буй санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд. Үүсмэл хэрэгслүүдэд гадаад валютын форвард гэрээнүүд болон валютын своп гэрээнүүд багтана. Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүдийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг тодруулга 14.2 хэсэгт харуулав.

Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүдийн гэрээг байгуулсан өдрөөр бодит үнэ цэнээр нь хүлээн зөвшөөрч, тайлангийн дараах үе бүрд бодит үнэ цэнээр дахин хэмжинэ. Үнэлгээний зөрүүнээс үүссэн олз, гарзыг тайлант үеийн ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө. Үүсмэл санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь эерэг бол санхүүгийн хөрөнгөөр сөрөг бол санхүүгийн өр төлбөр хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ.

Бодит үнэ цэнийг тодорхойлох

Идэвхтэй зах зээл дээр арилжаалагдаж буй санхүүгийн хэрэгслүүдийн санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрөөрх бодит үнэ цэн нь аливаа гүйлгээний зардлыг хасаагүй биржийн ханш болон дилерийн үнэ (урт позицийн хувьд нийлүүлэлтийн үнэ, богино позицийн хувьд эрэлтийн үнэ)-н дээр үндэслэнэ.

Идэвхтэй зах зээл дээр бүртгэлгүй санхүүгийн хэрэгслүүдийн хувьд бодит үнэ цэнийг нь тохиромжтой үнэлгээний аргуудыг ашиглан тодорхойлно. Эдгээр аргуудад өнөөгийн үнэ цэнийн аргачлал, зах зээлийн үнийн мэдээлэл нь ажиглагдахуйц адил төстэй санхүүгийн хэрэгслүүдтэй харьцуулах арга, опционы үнэлгээний загвар, зээлийн загвар болон бусад тохиромжтой аргууд багтана.

Зах зээл дээрх сүүлийн үеийн арилжааны мэдээлэл эсхүл ашиглаж болохуйц зах зээлийн мэдээлэл байхгүй тохиолдолд зарим төрлийн санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийг үнэлгээний арга ашиглан тодорхойлж бүртгэдэг. Тэдгээрийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлохдоо бодит зах зээлийн гүйлгээний дүн болон үнийг тооцож үүнээс банк хамгийн тохиромжтой үнэлгээний загварыг ашигладаг. Позиц хаах үнэ, үнэлгээний нэмэх, хасах тохируулга, хөрвөх чадварын зөрүү, тухайн загварын хязгаарлалтууд нь авах зарах үнийн зөрүүг тодорхойлоход нөлөөлөх бөгөөд тэдгээр нөлөөллийн хамрах хүрээгээр загварт тохируулга хийдэг. Түүнчлэн санхүүгийн хэрэгслийг анх бүртгэхдээ эхний өдрийн үнэлгээнээс үүссэн олз, гарзыг хойшлуулан бүртгэх бөгөөд үнэлгээнд ашигласан орц мэдээлэл баттай болсон үед эсхүл хэрэгслүүдийг данснаас хасах үед олз, гарзыг тайлант үеийн ашиг алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө. Санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийн шинжилгээ болон бусад шаардлагатай мэдээллийг тодруулга 27-д тусгасан.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн хэрэгслүүдийг цэвэр дүнгээр тайлагнах

Зөвхөн хүлээн зөвшөөрсөн дүнгүүдийг цэврээр барагдуулах хуулиар олгогдсон эрхтэй, тооцоог цэвэр дүнгээр нь барагдуулах, эсхүл хөрөнгийг борлуулж өр төлбөрийг нь барагдуулах ажлыг нэгэн зэрэг хийхээр зэхэж байгаа тохиолдолд л санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрүүдийг хооронд нь хааж, цэвэр дүнгээр нь тайлан тэнцэлд толилуулж болно. Мастер үр дүнгийн тооцооны гэрээнүүдийн хувьд энэ нөхцөлүүд ерөнхийдөө хэрэгждэггүй учраас холбогдох хөрөнгө болон өр төлбөрийг нийт дүнгээр нь санхүүгийн байдлын тайланд тус тусад нь толилуулдаг.

Санхүүгийн хөрөнгө/өр төлбөрийн нөхцөл өөрчлөлт

Санхүүгийн хөрөнгө нөхцөл өөрчлөх

Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын болон зээлийн эрсдэлийн бус шалтгаанаар арилжааны бүтцийн өөрчлөлтийн үйл ажиллагааны үр дүнд гэрээний мөнгөн гүйлгээг дахин тохиролцсон эсхүл өөр хэлбэрээр бүтцийн өөрчлөлт оруулсан тохиолдолд, Банк уг өөрчлөлт нь тухайн санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасахад хүргэсэн эсэхийг тодорхойлох үнэлгээг хийдэг. Санхүүгийн хөрөнгийн хувьд энэхүү үнэлгээ нь чанарын хүчин зүйл дээр суурилдаг.

Банк харилцагчид олгосон зээлийг үл хүлээн зөвшөөрөх эсэхийг үнэлэхдээ доорх нөхцөлүүдийг авч үздэг:

- зээлийн валют өөрчлөгдсөн
- өмчийн шинж чанар тодорхойлогдсон
- бизнесийн түнш өөрчлөгдсөн
- өөрчлөлтийн улмаас ҮТХТ-ийн шалгуур хангахгүй байх

Хэрвээ өөрчлөлт нь мөнгөн урсгалд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлээгүй бол энэ өөрчлөлтийг үл хүлээн зөвшөөрөх гэж авч үзэхгүй. Мөнгөн урсгалын өөрчлөлтийг анхны үр ашигт хүүгээр хорогдуулсан дүнд үндэслэн Банк үнэ цэнийн бууралтын алдагдал бүртгээгүй бол өөрчлөлтийг нь ашиг, алдагдлын тайланд бүртгэнэ.

Санхүүгийн өр төлбөрийн нөхцөл өөрчлөх

Одоо байгаа санхүүгийн өр төлбөрийн нөхцөлийн өөрчлөлт нь ихээхэн ач холбогдолтой гэж дүгнэгдээгүй, улмаар данснаас хасахад хүргэхгүй бол санхүүгийн өр төлбөрийн хорогдуулсан өртгийг гэрээнд заасан ирээдүйн тооцоолсон мөнгөн гүйлгээний өнөөгийн үнэ цэнийг тооцоолохдоо санхүүгийн өр төлбөрийн анхны үр ашигт хүүгийн хямдруулалтын аргаар дахин тооцоолно. Үүний үр дүнд гарсан аливаа зөрүүг шууд ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө.

Банк санхүүгийн өр төлбөрийн хувьд, чанарын хүчин зүйлээс хамаарч, засварласан хямдруулсан өнөөгийн үнэ цэн болон санхүүгийн өр төлбөрийн анхны дансны үнийн хооронд арав буюу түүнээс дээш хувьтай зөрүү гарахад хүргэсэн өөрчлөлтийг мэдэгдэхүйц гэж үзнэ.

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгөн гүйлгээний тайланд тайлагнасан мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгөнд касс дахь мөнгө, Монголбанкин дахь хязгаарлалтгүй харилцах данс, бусад банкнуудад байршуулсан харилцах ба 3 сар түүнээс бага хугацаатай хадгаламжууд орно.

Үндсэн хөрөнгө

Тайлант хугацаа бүрийн эцэст үйлчилгээ үзүүлэх эсхүл захиргааны зорилгоор эзэмшиж буй барилга болон газраас бүрдсэн үл хөдлөх хөрөнгийг бодит үнэ цэнээс хуримтлагдсан элэгдэл болон үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хассан дүнгээр тусгадаг. Бусад бүх үндсэн хөрөнгө ба тоног төхөөрөмжийг анхны өртгөөс хуримтлагдсан элэгдэл болон үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг (хэрэв байгаа бол) хассан дүнгээр тусгадаг.

Үйлчилгээ үзүүлэх эсхүл захиргааны зорилгоор ашиглагдах дуусаагүй барилгыг анхны өртгөөс бүртгэгдсэн үнэ цэнийн бууралтыг хассан дүнгээр тусгадаг. Эдгээр дуусаагүй барилгыг ашиглагдах зорилготой нь нийцүүлэн тохирох үндсэн хөрөнгө ба тоног төхөөрөмжийн ангилалд баригдаж дууссан үед нь ангилна. Эдгээр хөрөнгийг ашиглагдах зорилгод хэрэглэх боломжтой болсон үеэс бусад үндсэн хөрөнгүүдийн адил сууриар тооцон элэгдүүлж эхэлнэ.

Дахин үнэлгээг тайлант үе бүрийн дансны үнэ нь бодит үнэ цэнээр байх дүнгээс материаллаг зөрүү үүсгэхээргүй байхаар тогтмол хийгддэг.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Үндсэн хөрөнгө (Үргэлжлэл)

Дахин үнэлгээний үр дүнд хөрөнгийн дансны үнэ нэмэгдсэн бол өсөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрч, дахин үнэлгээний нөөцөд хуримтлуулан бүртгэнэ. Дахин үнэлсэн хөрөнгийг дахин үнэлэх үед үнэлгээ нь өсвөл өмнө нь хүлээн зөвшөөрсөн зардалтай тэнцэхүйц орлого хүлээн зөвшөөрч илүү гарч буй дүнгээр хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдлийг бүртгэнэ. Дахин үнэлгээний үр дүнд хөрөнгийн дансны үнэ буурсан бол уг бууралтыг ашиг алдагдалд хүлээн зөвшөөрөх ба дахин үнэлсэн хөрөнгийг дахин үнэлэх үед үнэ цэн нь буурсан бол өмнө нь хүлээн зөвшөөрсөн дахин үнэлгээний нэмэгдлийг бууруулж, уг нэмэгдлээс хэтэрсэн дүнг ашиг алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө. Дахин үнэлсэн хөрөнгийг ашиглалтаас хасах эсхүл худалдан борлуулах үед хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдлийн үлдэгдлийг хуримтлагдсан ашиг дансанд хаана.

Үндсэн хөрөнгийн өртөг эсхүл дахин үнэлсэн дүнгээс тэдгээрийн үлдэх өртгийг хассан дүнг шулуун шугамын аргаар, ашиглалтын жилд нь элэгдүүлдэг. Тооцоолсон ашиглалтын жил, үлдэх өртөг болон элэгдлийг бодох аргыг тайлан гаргах өдрөөр хянаж үздэг ба тооцооллыг өөрчлөх шаардлагатай байвал нөлөөллийг нь ирэх жилүүдэд залруулдаг.

Хөрөнгө тус бүрийн өртгийг үлдэх өртөг хүртэл нь, ойролцоолон тооцоолсон дараах ашиглалтын хугацааны туршид, шулуун шугамын аргаар элэгдүүлнэ.

Барилга	40 жил
Тавилга, эд хогшил	10 жил
Компьютер, техник хэрэгсэл	3 - 10 жил
Тээврийн хэрэгсэл	10 жил
Түрээсийн хөрөнгийн сайжруулалт	Түрээсийн хугацаа болон ашиглалтын хугацааны аль багад

Үндсэн хөрөнгийг худалдан борлуулах үед эсхүл түүний ашиглалт, борлуулалтаас ирээдүйд эдийн засгийн үр ашиг олохгүй болсон үед үл хүлээн зөвшөөрнө. Үндсэн хөрөнгийн борлуулалтын цэвэр орлого (хэрэв байгаа бол), дансны цэвэр үнэ хоёрын зөрүүг ашиг, алдагдлын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

Биет бус хөрөнгө

Банкны биет бус хөрөнгөд компьютерын программ хангамж, лиценз, патент, эрхийн өртөг орно.

Зөвхөн биет бус хөрөнгийн өртгийг зохистойгоор хэмжиж болох ба хүлээгдэж буй эдийн засгийн ирээдүйн өгөөж нь Банканд орж ирэх нь магадлалтай болсон үед л биет бус хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрнө.

Тусад нь авсан биет бус хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрөхдөө өртгөөр нь бүртгэдэг. Анх хүлээн зөвшөөрсний дараа, биет бус хөрөнгийг хуримтлагдсан хорогдуулалт болон үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг хассан өртгөөр тайланд тусгадаг.

Биет бус хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа нь тодорхой эсхүл тодорхой бус эсэхийг үнэлнэ. Ашиглалтын тодорхой хугацаатай биет бус хөрөнгийг эдийн засгийн үр ашигтай хугацааны туршид нь хорогдуулна. Ашиглалт нь тодорхой хугацаатай биет бус хөрөнгийн хорогдуулах хугацаа болон аргыг хамгийн багадаа санхүүгийн жил бүрийн эцэст хянаж үздэг. Хүлээгдэж буй ашиглалтын хугацаа эсхүл хүлээгдэж буй ирээдүйн үр өгөөжийн хэв загварт орсон өөрчлөлтийг хорогдуулалтын хугацаа эсхүл аргын аль тохиромжтойг нь өөрчлөх замаар бүртгэлд тусгах ба уг өөрчлөлтийг нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын өөрчлөлт гэж үзнэ.

Хязгаарлагдмал хугацаатай биет бус хөрөнгийн хорогдуулалтын зардлыг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд биет бус хөрөнгийн үүрэгтэй нь нийцсэн зардлын бүлэгт хүлээн зөвшөөрнө.

Биет бус хөрөнгийн өртгийг дараах ойролцоогоор тооцоолсон ашиглалтын хугацааны туршид, шулуун шугамын аргыг ашиглан, үлдэх өртөг хүртэл нь хорогдуулна. Үүнд:

Компьютерын програм хангамж	1 - 10 жил
Патент ба эрхүүд	1 - 10 жил

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Түрээс

Хэрвээ ямар нэгэн төлбөрөөр тогтсон хугацааны туршид тодорхой хөрөнгийг ашиглаж, хянах эрх гэрээнд үүссэн бол тухайн гэрээг түрээсийн гэрээ эсхүл уг гэрээнд түрээсийн зүйл агуулагдсан байна гэж үзнэ.

Түрээслэгч

Гэрээний зүйл тус бүрийн төлбөрийн хуваарилалт

Банк нь түрээсийн зүйл ба нэмэлтээр нэг эсхүл түүнээс дээш түрээс эсхүл түрээсийн бус зүйл агуулсан гэрээний хувьд түрээсийн зүйлийн гэрээ нэг бүрийн төлбөрийг түрээсийн зүйлийн холбогдох нэг бүрийн үнэ ба түрээсийн бус зүйлийн нэг бүрийн үнийн нийлбэр дээр суурилан хуваарилна.

Богино хугацаат түрээс ба бага үнэтэй хөрөнгийн түрээс

Банк нь гэрээ эхэлснээс хойш 12 сар ба түүнээс бага хугацаанд түрээслэх худалдан авах нөхцөлгүй салбар төвүүдийн түрээсийг богино хугацаат түрээсээр хүлээн зөвшөөрнө. Бага үнэтэй хөрөнгийн түрээсийг мөн адил хүлээн зөвшөөрнө. Богино хугацаат түрээсийн төлбөр ба бага үнэтэй хөрөнгийг түрээсийг шулуун шугамын арга эсхүл бусад системчлэгдсэн аргууд дээр суурилан түрээсийн хугацаанд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Ашиглах эрхтэй хөрөнгө

Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн өртөгт дараах зүйлс багтана:
- Түрээсийн өр төлбөрийн анх тооцсон дүн;
- Түрээс эхэлснээс эсхүл эхлэхээс өмнө төлсөн түрээсийн төлбөрөөс түрээснээс авсан урамшууллыг хассан дүн;
- Банкнаас анх гарсан шууд зардлууд; болон
- Түрээсийн шаардсан нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор тодорхой хөрөнгийг задлах ба нүүлгэх, хөрөнгө байрлах газрыг сэргээх эсхүл тухайн хөрөнгийг сэргээхэд Банкнаас гарсан зардлын тооцоолол.

Ашиглах эрхтэй хөрөнгийг өртгөөс үнэ цэнийн бууралт болон хуримтлагдсан элэгдлийг хассан дүн ба түрээсийн өр төлбөрийн дахин тооцооллын залруулсан дүнгээр тусгадаг.

Банк нь түрээсийн гэрээ дуусгавар болох үед тодорхой түрээсийн хөрөнгийн өмчлөлийг шилжүүлэн авах бол ашиглах эрхтэй хөрөнгийг түрээс эхэлсэн өдрөөс эхлэн ашиглагдах хугацаа дуусгавар болох хүртэл элэгдүүлнэ. Өөрөөр заагаагүй бол, ашиглах эрхтэй хөрөнгийг тооцоолсон ашиглагдах хугацаа ба түрээсийн хугацааны аль багаар нь шулуун шугамын аргаар элэгдүүлнэ.

Банк нь түрээсийн гэрээ дуусгавар болох үед тодорхой түрээсийн хөрөнгийн өмчлөлийг худалдан авах нөхцөлөө ашиглан шилжүүлэн авах бол ашиглах эрхтэй хөрөнгийн өртөг, үнэ цэнийн бууралт болон хуримтлагдсан элэгдлийн дүнгүүдийг үндсэн хөрөнгөөр бүртгэнэ.

Ашиглах эрхтэй хөрөнгийг санхүүгийн байдлын тайлангийн үндсэн хөрөнгө мөр дээр толилуулна.

Банк нь хөрөнгө оруулалтын зориулалттай хөрөнгө болон бараа материалын тодорхойлолтод нийцээгүй ашиглах эрхтэй хөрөнгийг эдгээр тодорхой хөрөнгийг шилжүүлэн авсантай адил үндсэн хөрөнгө-д толилуулна. Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай хөрөнгө болон бараа материалын тодорхойлолтод нийцсэн ашиглах эрхтэй хөрөнгийг хөрөнгө оруулалтын зориулалттай хөрөнгө болон дуусаагүй хөрөнгө/борлуулах зориулалттай хөрөнгө-д толилуулна.

Буцаан авах түрээсийн барьцаа

Төлөгдсөн буцаан авах түрээсийн барьцааг СТОУС 9 Санхүүгийн хэрэгслүүд-ийн дагуу бодит үнэ цэнээр нь анх хүлээн зөвшөөрнө. Анх хүлээн зөвшөөрсөн бодит үнэ цэнийн залруулга нь нэмэлт түрээсийн төлбөр байх ба ашиглах эрхтэй хөрөнгийн өртөгт оруулан бүртгэнэ.

Түрээсийн өр төлбөр

Банк нь түрээс эхэлсэн өдрөөр төлөгдөөгүй байсан түрээсийн төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнээр түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрсөн. Түрээсийн өр төлбөрийн өнөөгийн үнэ цэнийг тооцоход Банк нь түрээсийн хүүгийн түвшин тодорхойлох боломжгүй үед түрээс эхлэх өдрөөр түрээсийн гэрээний нуугдмал хүү мэдэгдэхгүй бол өсөн нэмэгдэх хүүг ашигласан.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Түрээс (Үргэлжлэл)

Түрээслэгч (Үргэлжлэл)

Түрээсийн өр төлбөр (Үргэлжлэл)

Түрээсийн төлбөрт дараах зүйл багтсан:
- тогтмол төлбөрүүдээс (бодит тогтмол төлбөрүүд) түрээсийн урамшууллыг хассан дүн;
- гэрээ эхлэх өдрөөр үнийн индекс эсхүл ханшийг ашиглан тодорхойлогдсон үнийн индекс эсхүл ханшнаас хамааралтай хувьсах түрээсийн төлбөрүүд;
- үлдэх өртгийн баталгаагаар Банкнаас төлөгдөх боломжтой төлбөрийн дүн;
- худалдан авах нөхцөлтэй үед худалдан авалтын боломжит үнэ;
- түрээсийн гэрээнд Банк нь түрээсийн хугацааг цуцлах эрхтэй үед түрээсийн гэрээг цуцлахад үүсэх торгууль.

Түрээсийн зах зээлийн үнээр хувьсан өөрчлөгдөх түрээсийн төлбөрийг гэрээ эхэлсэн өдрөөр түрээсийн зах зээлийн үнээр анх хүлээн зөвшөөрнө. Үнийн индекс эсхүл ханшнаас хамааралгүй хувьсах түрээсийн төлбөрийг түрээсийн өр төлбөр ба ашиглах эрхтэй хөрөнгийн дүнд оруулахгүй ба түрээсийн төлбөр гарсан тохиолдолд эсхүл нөхцөлд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Гэрээ эхэлснээс хойш түрээсийн өр төлбөрийг хүүгийн өсөлт ба түрээсийн төлбөрийн дүнгээр тохируулсан.

Дараах тохиолдолд Банк нь түрээсийн өр төлбөрийг (ашиглах эрхтэй хөрөнгөтэй холбоотой тохирох залруулгын хамт бүртгэж) дахин хэмжинэ:
- Түрээсийн хугацаа өөрчлөгдсөн эсхүл худалдан авах нөхцөлтэй гэрээтэй үед дахин үнэлгээ хийсэн өдрөөрх хорогдуулалтын түвшнийг ашиглан хорогдуулсан түрээсийн төлбөрөөр хэмжигдэх түрээсийн өр төлбөрийг дахин үнэлж өөрчлөлт орсон;
- Анх ашигласан хоргдуулалтын түвшнийг ашиглан хорогдуулсан түрээсийн төлбөрөөр хэмжигдэх түрээсийн өр төлбөрийг тодорхойлох үед гарсан баталгаат үлдэх өртөгт нөлөөлсөн түрээсийн зах зээлийн боломжит төлбөрийн түрээсийн зах зээлийн түвшин өөрчлөгдсөнөөр түрээсийн төлбөр өөрчлөгдсөн.

Түрээсийн өр төлбөрийг санхүүгийн байдлын тайланд тусад нь толилуулж, холбогдох тодруулгыг мөн тусад нь харуулна.

Түрээсийн гэрээний нөхцөл өөрчлөлт

Банк нь дараах тохиолдолд түрээсийн нөхцөл өөрчлөлтийг тусдаа түрээсээр бүртгэнэ:
- өөрчлөлт нь нэмэлтээр нэг болон түүнээс дээш тодорхой хөрөнгө ашиглах эрх үүсгэж, түрээсийн зүйлийг нэмэгдүүлсэн; ба
- түрээсийн үзүүлэлтүүд нь түрээсийн гэрээ тус бүр дээр тусгайлан заасан нөхцөл үүссэн үед түрээсийн зүйлийг нэмэгдүүлэхэд хэмжигдэхүйц нэг бүрийн үнээр өссөн.

Банк нь тусдаа түрээсээр бүртгэгдэхгүй түрээсийн нөхцөл өөрчлөлтийн хувьд өөрчлөгдсөн түрээсийн гэрээний хугацааг харгалзан өөрчлөлт орсон өдрөөрх шинэчлэгдсэн хорогдуулалтын түвшнийг ашиглан шинэчлэгдсэн түрээсийн төлбөрийг хорогдуулан түрээсийн өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрнө.

Банк нь түрээсийн өр төлбөр шинэчлэгдсэн тохиолдолд ашиглах эрхтэй хөрөнгийн дүнг тохируулж бүртгэнэ. Өөрчлөгдсөн түрээсийн гэрээнд түрээсийн зүйл ба нэмэлтээр нэг эсхүл түүнээс дээш түрээс эсхүл түрээсийн бус зүйл агуулсан гэрээний хувьд түрээсийн зүйлийн гэрээ нэг бүрийн төлбөрийг түрээсийн зүйлийн холбогдох нэг бүрийн үнэ ба түрээсийн бус зүйлийн нэг бүрийн үнийн нийлбэр дээр суурилан хуваарилна.

Ажилчдын тэтгэвэр тэтгэмж

(i) Богино хугацаат тэтгэмж

Цалин ба түүнтэй холбогдох бусад зардлуудыг Банкны ажилчдаас холбогдох үйлчилгээг үзүүлсэн тухайн жилд нь зардалд тусгана. Ажилтнуудад ээлжийн амралт зэрэг богино хугацааны чөлөөтэй үед нөхөн олговрыг ажилласан жилийг нь харгалзан олгодог бөгөөд өвчтэй байх хугацааны нөхөн олговрыг цаг тухайд нь олгодог.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Ажилчдын тэтгэвэр тэтгэмж (Үргэлжлэл)

(ii) Тогтоогдсон тэтгэвэр тэтгэмжийн төлөвлөгөө

Монгол Улсын холбогдох хууль, тогтоомжид заасны дагуу Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа компаниуд нь Монгол Улсын эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын санд шимтгэл төлнө. Эдгээр шимтгэлийг гарсан хугацаанд нь орлого, үр дүнгийн тайланд зардлаар хүлээн зөвшөөрнө. Банк мөн өөрсдийн байгуулсан тэтгэврийн санд шимтгэл төлдөг. Төлсөн шимтгэлийг ажилтны банканд ажилласан хугацаанд нь хувь тэнцүүлэн "Тэтгэврийн сангийн зардал" дансанд бүртгэдэг.

Сангууд

Банканд өнгөрсөн үйл явдлын үр дүнд үүссэн өнөөгийн үүрэг хариуцлага (хуулийн эсхүл үүсмэл) байгаа ба уг үүрэг хариуцлагыг биелүүлэхэд эдийн засгийн гадагш урсгал гарах магадлалтай болсон бөгөөд дүнг нь ул үндэслэлтэй тооцоолох боломжтой үед санг хүлээн зөвшөөрнө. Аливаа сантай холбоотой зардлыг дэлгэрэнгүй орлогын тайланд аливаа нөхөн төлбөрийг хассан цэвэр дүнгээр нь толилуулна.

Татвар

(i) Орлогын албан татвар

Одоогийн болон өмнөх тайлант хугацааны өнөөгийн албан татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг татварын байгууллагаас буцаан авахаар хүлээж байгаа эсхүл татварын байгууллагад төлөх дүнгээр хэмжинэ. Энэ дүнг тооцоолоход хэрэглэсэн татварын хувь хэмжээ, татварын хуулиуд нь санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн байдлаар хүчин төгөлдөр үйлчилж байсан.

(ii) Хойшлогдсон татвар

Хойшлуулсан орлогын албан татварыг тайлангийн өдрийн байдлаарх хөрөнгө, өр төлбөрийн татварын суурь, тэдгээрийн санхүүгийн бүртгэлийн дүн хоёрын түр зөрүү- ний дүнгээс тайлан тэнцлийн аргыг хэрэглэн тооцдог.

Дараахаас бусад бүх түр зөрүүнүүд дээр хойшлуулсан орлогын албан татварын өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрнө. Үүнд:

- Хэрэв хойшлуулсан орлогын албан татварын өр төлбөр нь гүүдвиллээс эсхүл бизнесийн нэгдлийн үеийн бус гүйлгээнээс үүссэн ба гүйлгээ хийх үед нягтлан бодох бүртгэлийн ашиг ба татвар ногдох ашгийн аль алинд нөлөө үзүүлэхгүй хөрөнгө, өр төлбөрийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс үүссэн бол

Дараахаас бусад бүх хасагдах түр зөрүүнүүд, ашиглаагүй татварын хөнгөлөлт, ашиглаагүй татварын алдагдлууд дээр хойшлуулсан татварын хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрнө.

- Хэрэв хасагдах түр зөрүүтэй холбоотой хойшлуулсан орлогын албан татварын хөрөнгө нь бизнесийн нэгдлийн үеийн бус гүйлгээнээс үүссэн ба гүйлгээ хийх үед нягтлан бодох бүртгэлийн ашиг ба татвар ногдох ашгийн аль алинд нөлөө үзүүлэхгүй хөрөнгө, өр төлбөрийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс үүссэн бол

Хойшлуулсан орлогын албан татварын хөрөнгийн бүртгэлийн дүнг санхүүгийн байдлын тайлангийн өдөр бүр хянаж үздэг ба энэхүү хөрөнгийг бүхэлд нь эсхүл хэсэгчлэн ашиглахад хангалттай хэмжээний татвар ногдох орлого орж ирэх магадлал буурах үед уг бүртгэлийн дүнг бууруулна. Үл хүлээн зөвшөөрсөн хойшлуулсан орлогын албан татварын хөрөнгийг санхүүгийн байдлын тайлангийн өдөр бүр дахин үнэлж үздэг ба хойшлуулсан орлогын албан татварын хөрөнгийг ашиглахыг зөвшөөрсөн татвар ногдох орлого ирээдүйд орж ирэх магадлалтай болсон үед хүлээн зөвшөөрнө.

Банк нь түрээсийн өр төлбөртэй холбоотой үүссэн татвараас суутгагдах түрээсийн гүйлгээний хувьд ашиглах эрхтэй хөрөнгө ба түрээсийн өр төлбөр тус бүрд НББОУС 12 Орлогын татвар-т заасан шаардлагуудыг ашиглана. Түрээсийн төлбөрөөс давсан ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдлийг цэвэр хасагдах түр зөрүүнд хүлээн зөвшөөрнө.

Нэг татвар төлөгч, нэг татварын байгууллагад хамаарах хойшлуулсан орлогын албан татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг хооронд нь цэвэршүүлэн тайлагнах хуулиар олгогдсон эрхтэй бол хойшлуулсан орлогын албан татварын хөрөнгө ба өр төлбөрийг хооронд нь цэвэршүүлэн тайлагнаж болно.

Банк орлогын татварын зохицуулалттай холбоотой аливаа тодорхой бус байдлыг үнэлэхдээ татварын эрх бүхий байгууллага тухайн тодорхой бус байдлыг хүлээн авах эсэх эсхүл орлогын татварын баримтжуулалтад бие даасан байгууллагуудыг оролцуулах шаардлагатай эсэхийг авч үздэг.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Татвар (Үргэлжлэл)

(ii) Хойшлогдсон татвар (Үргэлжлэл)

Эрх бүхий байгууллага татварын тодорхой бус байдлыг хүлээн авсан тохиолдолд орлогын татварыг зохицуулалттай уялдуулан тодорхойлдог ба хүлээн авах боломжгүй нөхцөлд тодорхойгүй байдлаас үүдсэн үр нөлөө бүрийг хамгийн их их магадлалтай дүн эсхүл хүлээгдэж буй үнэ цэнийг ашиглан тусгана.

Энгийн хувьцааны ногдол ашиг

Энгийн хувьцааны ногдол ашгийг өр төлбөр гэж хүлээн зөвшөөрөх ба Банкны хувьцаа эзэмшигчид баталсан үед өөрийн хөрөнгөөс хасна.

Санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн дараа батлагдсан тайлант жилийн ногдол ашгийг санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн дараах үйл явдал гэж толилуулна.

Эздийн өмчийн нөөцүүд

Банкны санхүүгийн байдлын тайланд эздийн өмчид бүртгэгдсэн нөөцөд дараах нөөцүүд орно. Үүнд:

Тусгай зориулалттай нөөцийг Монголбанкны шаардлагад нийцүүлэн байгуулсан бөгөөд Монголбанкны зөвшөөрлөөр Банкны хувьцаа эзэмшигчид хуваарилагдана. Тусгай зориулалттай нөөцийг Банкны удирдлага эсхүл Монголбанкны журмын дагуу Банкны удирдлагын шийдвэрээр хуримтлагдсан ашгаас шилжүүлж байгуулсан. Тусгай зориулалттай нөөц нь зээлийн болон хураан авсан хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын санг Монголбанкны журам болон СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудын дагуу тооцоолоход үүссэн зөрүүг илэрхийлдэг. Энэхүү нөөц нь өмчийн бусад хэсэгт бүртгэгдсэн бөгөөд Монголбанкны зөвшөөрлөөр Банкны хувьцаа эзэмшигчид хуваарилагдана.

“Бусад нөөц” нь Банкны Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлийн шийдвэрээр хуримтлагдсан ашгаас шилжүүлсэн дүнг илэрхийлдэг. Бусад нөөцийн зорилгыг одоогийн байдлаар тодорхойлоогүй байна.

Засгийн газрын нөхцөлт хандив

Засгийн газрын нөхцөлт хандивыг хүлээн авах нь тодорхой болсон ба дагалдах бүх нөхцөлүүдэд нийцнэ гэж үзэж байгаа үед хүлээн зөвшөөрнө. Нөхцөлт хандив нь зардлын зүйлтэй холбогдож байгаа үед нөхцөлт хандивыг нөхөн олгох хандлагатай зардлуудтай тааруулахад шаардагдах хугацааны туршид орлогоор хүлээн зөвшөөрнө. Нөхцөлт хандив нь хөрөнгөтэй холбогдож байгаа үед үүнийг хойшлуулсан орлогоор хүлээн зөвшөөрөх ба холбогдох хөрөнгийн хүлээгдэж буй ашиглалтын хугацааны туршид тэнцүү хэмжээгээр орлогод хүлээн зөвшөөрнө.

Банк мөнгөн бус нөхцөлт хандивыг хүлээн авч байгаа үед хөрөнгө ба нөхцөлт хандивыг нийт нэрлэсэн дүнгээр нь бүртгэх ба хүлээгдэж буй ашиглалтын хугацааны туршид ба холбогдох хөрөнгийн өгөөжийг хэрэглэх хэлбэрээс хамааран жил бүр адил хэмжээтэйгээр орлогын тайлан руу бичнэ. Засгийн газар эсхүл холбогдох байгууллагаас зээл эсхүл төсөөтэй тусламжийг өнөөгийн хэрэгжиж буй зах зээлийн хүүгээс бага хүүтэйгээр олгож эсхүл үзүүлж байгаа үед энэхүү тааламжтай хүүгийн нөлөөллийг засгийн газраас олгож буй нэмэлт нөхцөлт хандив гэж үзнэ.

Үнэт металл

Зоос болон соёлын үнэт зүйлсийг өртөг ба цэвэр боломжит үнэ цэнийн аль багаар нь тусгана.

Хураан авсан хөрөнгүүд

Хураан авсан хөрөнгүүдийг анхлан тэдгээрийн бодит үнэ цэнээс борлуулалтын зардлыг хассан дүн ба холбогдох зээлийн буцаан авалт хийгдсэн өдрийн байдлаарх үлдэгдэл дүнгийн аль багаар нь хүлээн зөвшөөрөх ба холбогдох зээл ба урьдчилгааг үнэ цэнийн бууралтын сангийнх нь хамт тайлан тэнцэлд үл хүлээн зөвшөөрнө. Дараагийн тайлант хугацаанд хураан авсан хөрөнгийг өртөг ба бодит үнэ цэнээс борлуулалтын зардлыг хассан дүн хоёрын аль багаар нь хэмжиж, “Бусад хөрөнгө”-нд бүртгэнэ.

Банкны бодлого нь хураан авсан хөрөнгүүдийг дотоод үйл ажиллагаандаа ашиглах эсхүл худалдан борлуулахыг тодорхойлдог. Дотоод үйл ажиллагаандаа ашиглахаар тодорхойлогдсон хөрөнгүүд нь холбогдох хөрөнгийн данс руу шилждэг. Худалдан борлуулахаар тодорхойлогдсон хөрөнгүүдийг “Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө”-ийн данс руу шилжүүлдэг. Ашиглалтыг нь банк тодорхойлоогүй хураан авсан хөрөнгүүдийг энэ дансанд бүртгэсэн болно.

2.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогын хураангуй (Үргэлжлэл)

Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө

Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгийг дансны үнэ болон борлуулалтын зардлыг хассан бодит үнэ цэнийн аль багаар үнэлнэ. Хураан авсан хөрөнгийг үргэлжлүүлэн ашиглахаас илүү борлуулснаар үлдэгдэл өртгийг нөхөх боломжтой бол уг хөрөнгийг борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгөд ангилна. Энэ нөхцөлийг хангахын тулд хураан авсан хөрөнгө нь зах зээл дээр тохиромжтой үнээр идэвхтэй арилжаалагдах, хөрөнгө болон худалдах багц нь өөрийн одоо байгаа нөхцөл байдлаараа түргэн борлогдох боломжтой, удирдлага худалдан борлуулахаар төлөвлөж байгаа, нэг жилийн дотор борлуулах магадлал өндөртэй байх ёстой.

Сегментийн тайлагнал

Банкны сегментийн тайлагнал нь дараах үйл ажиллагааны сегментэд суурилдаг. Үүнд: иргэдийн банк, бизнесийн банк, лизингийн, хөрөнгө зохицуулалтын хэлтэс.

Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг

Нэгж хувьцаанд ногдох үндсэн ашгийг энгийн хувьцаа эзэмшигчдэд олгохоор тооцсон жилийн цэвэр ашгийг тайлант хугацааны туршид гаргасан энгийн хувьцааны жигнэсэн дундаж тоонд харьцуулж тооцоолно.

Хорогдуулсан нэгж хувьцаанд ногдох ашгийг энгийн хувьцаа эзэмшигчдэд олгохоор тооцсон жилийн цэвэр ашиг дээр аливаа татварын нөлөөллийг оруулсан хөрвөгч давуу эрхтэй хувьцаа болон хөрвөгч бонд (хорогдуулагч үнэт цаас)-ын хүүг нэмж, уг дүнгээ хэрвээ хорогдуулагч үнэт цааснуудыг бүгдийг нь хөрвүүлсэн тохиолдолд нэмж гаргах байсан энгийн хувьцааны тоог оруулсан энгийн хувьцааны жигнэсэн дундаж тоонд харьцуулж тооцоолно.

Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ

Холбоотой талууд гэдэгт Банктай дараах байдлаар холбогдсон хувь хүн, хуулийн этгээдийг хэлнэ. Үүнд:

а. Банктай дараах байдлаар холбогдсон хувь хүн эсхүл тухайн хувь хүний ойрын төрөл садан:
- (i) Банкийг дангаараа эсхүл хамтран хянадаг;
- (ii) Банканд мэдэгдэхүйц нөлөөлөлтэй; эсхүл
- (iii) Банкны гол удирдах албан тушаалтнуудын нэг.

б. Дараах нөхцөл хангагдаж байвал тухайн хуулийн этгээдийг Банктай холбогдох этгээд гэж үзнэ:
- (i) Тухайн хуулийн этгээд болон Банк нь нэг групп компанийн бүрэлдэхүүнд багтаж байвал (Өөрөөр хэлбэл, толгой компани, охин компани болон толгой компанийн охин компаниуд холбогдох этгээдүүд юм.)
- (ii) Нэг хуулийн этгээд нь нөгөө хуулийн этгээдийн хараат эсхүл хамтарсан үйлдвэр бол (эсхүл, нөгөө хуулийн этгээдийг багтаасан бүлгийн нэг аж ахуйн нэгжийнх нь хараат эсхүл хамтарсан үйлдвэр бол).
- (iii) Хоёр хуулийн этгээд хоёулаа гуравдагч талын хамтарсан үйлдвэр бол.
- (iv) Нэг хуулийн этгээд нь гуравдагч талын хамтарсан үйлдвэр ба нөгөө хуулийн этгээд нь уг гуравдагч этгээдийн хараат компани бол.
- (v) Тухайн хуулийн этгээд нь Банкны ажилчдад зориулсан ажил эрхлэлтийн дараах тэтгэвэр тэтгэмжийн төлөвлөгөө бол. Хэрэв Банк өөрөө ийм төлөвлөгөө болж байвал санхүүжүүлж буй ажил олгогч нь Банкны холбогдох этгээд болно.
- (vi) (а)-д тодорхойлсон хувь хүн тухайн хуулийн этгээдэд хяналт тавьдаг эсхүл хамтран хянадаг бол.
- (vii) (а)(i)-д тодорхойлсон хувь хүн тухайн хуулийн этгээдэд мэдэгдэхүйц нөлөөтэй эсхүл уг хуулийн этгээд (эсхүл түүний толгой компани)-ийн тэргүүлэх удирдлагын гишүүн бол.
- (viii) Хуулийн этгээд, эсхүл түүний бүлгийн аль нэг гишүүн нь Банкны толгой компани эсхүл Банканд тэргүүлэх удирдлагын боловсон хүчний үйлчилгээг үзүүлдэг бол.

Холбоотой талуудын боломжит хамаарлыг харгалзахдаа зөвхөн эрх зүйн хэлбэрийг биш хамаарлын мөн чанарыг чухалчлан анхаарсан.

Ойрын садан төрөл гэж иргэний гэр бүлийн гишүүн, төрөл, садны хүн, тэдгээр нь шууд буюу шууд бус хэлбэрээр хяналтаа хэрэгжүүлдэг хуулийн этгээд, түүний нэгдмэл сонирхолтой этгээд. Холбоотой талуудтай хийсэн материаллаг ажил гүйлгээ болон дансны үлдэгдлийг санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгад толилуулсан бөгөөд Тодруулга 30-аас дэлгэрэнгүй харна уу.

3. Сегмнентийн мэдээлэл

Удирдлагын зорилгоор Банк нь бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд суурилан үйл ажиллагааны дараах дөрвөн сегментэд хуваагддаг. Үүнд:

Иргэдийн банк	Хувь харилцагчид, жижиг дунд бизнес ба жижиг хэмжээтэй бизнесийн харилцах данс, хадгаламжийн данс, дебет болон кредит карт, хэрэглээний зээл, бичил болон жижиг дунд бизнесийн стандарт зээлийн бүтээгдэхүүн болон эко зээл, эмэгтэй бизнес эрхлэгчдийн зээл гэх мэт дотооддоо хөгжүүлсэн болон сурталчилж буй зээлүүд, банкны дансны үйлчилгээ болох төлбөр шилжүүлгүүд.
Бизнесийн банк	Байгууллагын банкны харилцагчдад үзүүлдэг арилжааны банкны үйл ажиллагаа, үүнд харилцагчдын хэрэгцээ шаардлагад тохирсон зээлийн үйлчилгээнүүд болох эрсдэл хуваах зээл, экспорт/импортын худалдааны санхүүжилт, овердрафтын дансны үйлчилгээ, хөнгөлөлттэй хувиар хийх олон улсын шилжүүлгүүд.
Лизинг	Санхүүгийн түрээсийн үйлчилгээ. Багцад голчлон арилжааны болон суудлын тээврийн хэрэгсэл, хуучин машин, эмнэлгийн болон хөдөө аж ахуйн тоног төхөөрөмж, машин механизм багтдаг.
Хөрөнгө болон эх үүсвэрийн удирдлага	Бэлэн мөнгө, гадаад валют, хөрвөх чадварын удирдлага, үнэт цаасны хөрөнгө оруулалт, банк хоорондын байршуулсан хөрөнгө, хэрэгцээтэй үед арилжаалах бусад санхүүгийн хэрэгслүүд. Мөн актив, пассивын төвлөрсөн удирдлагыг хэрэгжүүлэхийн тулд илүүдэл эх үүсвэрийг хөрөнгө зохицуулах газарт төвлөрүүлдэг.

Банкны удирдлага нь нөөцийн хуваарилалт, гүйцэтгэлийн үнэлгээний талаар шийдвэр гаргахдаа хэрэглэх зорилгоор өөрийн бизнесийн үйл ажиллагааны үр дүнг тусад нь хянаж байдаг. Сегментийн гүйцэтгэлийг үйл ажиллагааны ашиг, алдагдал (зарим тохиолдолд санхүүгийн тайлангууд дээрх үйл ажиллагааны ашиг алдагдлаас өөрөөр хэмждэг) дээр нь үндэслэн үнэлдэг. Орлогын татварыг банкны түвшинд удирддаг ба сегментүүдэд хуваарилдаггүй.

Удирдлага нь гүйцэтгэлийн хэмжүүр нь нийт орлого, зардал биш цэвэр хүүгийн орлого байдаг учраас хүүгийн орлогыг цэвэр дүнгээр нь тайлагнадаг.

Үйл ажиллагааны сегментүүдийн хооронд шилжих үнэ нь гуравдагч талтай хийж байгаа гүйлгээний нэг адил зарчмаар тооцогддог.

2025 ба 2024 онуудын аль алинд нэг хөндлөнгийн харилцагч эсхүл бизнесийн түнштэй хийсэн гүйлгээний орлого нь Банкны нийт орлогын 10%-иас илүү гараагүй.

Бүс нутгийн мэдээлэл

Банкны бүхий л үйл ажиллагаа Монгол Улсад хийгдсэн. Ийм учраас бүс нутгийн мэдээлэл толилуулаагүй.

3. Сегмнентийн мэдээлэл (Үргэлжлэл)

Доорх хүснэгтэд Банкны 2025 оны үйл ажиллагааны сегментүүдийн орлого, ашиг ба тодорхой хөрөнгө, өр төлбөрийн талаарх мэдээллийг толилуулав.

	Иргэдийн банк	Бизнес банк	Лизинг	Хөрөнгө болон эх үүсвэрийн удирдлага	Нийт
	2025 мян.төг	2025 мян.төг	2025 мян.төг	2025 мян.төг	2025 мян.төг
Цэвэр орлого					
Гуравдагч тал	286,974,607	120,491,615	108,911,552	(122,254,557)	394,123,217
Сегмент хоорондын	(35,124,168)	(56,458,714)	(53,291,708)	144,874,590	-
Нийт үйл ажиллагааны орлого	**251,850,439**	**64,032,901**	**55,619,844**	**22,620,033**	**394,123,217**
Үнэ цэнийн бууралтын цэвэр буцаалт/(зардал)	(20,611,924)	6,668,204	1,337,907	(125,864)	(12,731,677)
Үйл ажиллагааны цэвэр орлого	**231,238,515**	**70,701,105**	**56,957,751**	**22,494,169**	**381,391,540**
Үр дүнгүүд					
Хүүгийн цэвэр орлого	253,877,770	104,929,137	104,983,074	(138,746,200)	325,043,781
Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр орлого	24,461,362	3,515,222	1,964,239	-	29,940,823
Арилжааны цэвэр ашиг	-	-	-	16,777,926	16,777,926
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	-	-	-	(286,283)	(286,283)
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	(8,852,558)	(885,256)	(305,717)	(885,256)	(10,928,787)
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдэл	(5,821,291)	-	(324,733)	-	(6,146,024)
Биет бус хөрөнгийн хорогдол	(2,414,805)	(226,388)	(226,388)	(150,925)	(3,018,506)
Үйл ажиллагааны бусад зардал	(97,570,642)	(17,205,278)	(18,274,152)	(6,256,266)	(139,306,338)
Хойшлогдсон нөхцөлт хандивын хорогдуулга	-	1,394,524	-	-	1,394,524
Үйл ажиллагааны бусад цэвэр орлого	8,635,475	12,047,256	1,964,239	-	22,646,970
Үнэ цэнийн бууралтын цэвэр буцаалт/(зардал)	(20,611,924)	6,668,204	1,337,907	(125,864)	(12,731,677)
Сегмент хоорондын	(35,124,168)	(56,458,714)	(53,291,708)	144,874,590	-
Татварын өмнөх сегментийн ашиг	**116,579,219**	**53,778,707**	**37,826,761**	**15,201,722**	**223,386,409**
Орлогын албан татварын зардал	(26,824,743)	(12,377,275)	(8,114,869)	(3,473,338)	(50,790,225)
Татварын дараах сегментийн ашиг	**89,754,476**	**41,401,432**	**29,711,892**	**11,728,384**	**172,596,184**
Бусад сегментийн мэдээлэл					
Капитал зардал:					
Үндсэн хөрөнгө	17,293,325	7,242	120,353	32,313	17,453,233
Бусад биет бус хөрөнгө	835,126	107,444	-	-	942,570
	18,128,451	**114,686**	**120,353**	**32,313**	**18,395,803**
Сегментийн нийт хөрөнгө	**3,527,087,596**	**796,145,819**	**654,310,299**	**1,884,348,964**	**6,861,892,678**
Сегментийн нийт өр төлбөр	**3,624,932,780**	**322,226,151**	**108,097,305**	**1,951,706,734**	**6,006,962,970**

3. Сегмнентийн мэдээлэл (Үргэлжлэл)

Доорх хүснэгтэд Банкны 2024 оны үйл ажиллагааны сегментүүдийн орлого, ашиг ба тодорхой хөрөнгө, өр төлбөрийн талаарх мэдээллийг толилууллаа.

	Иргэдийн банк	Бизнес банк	Лизинг	Хөрөнгө болон эх үүсвэрийн удирдлага	Нийт
	2024 мян.төг	2024 мян.төг	2024 мян.төг	2024 мян.төг	2024 мян.төг
Цэвэр орлого					
Гуравдагч тал	229,645,047	106,800,774	75,278,246	(29,016,749)	382,707,318
Сегмент хоорондын	14,005,759	(35,041,841)	(31,621,138)	52,657,220	-
Нийт үйл ажиллагааны орлого	**243,650,806**	**71,758,933**	**43,657,108**	**23,640,471**	**382,707,318**
Үнэ цэнийн бууралтын цэвэр буцаалт/(зардал)	(2,302,953)	3,750,893	838,605	(156,904)	2,129,641
Үйл ажиллагааны цэвэр орлого	**241,347,853**	**75,509,826**	**44,495,713**	**23,483,567**	**384,836,959**
Үр дүнгүүд					
Хүүгийн цэвэр орлого	215,010,269	83,649,968	73,963,668	(44,999,837)	327,624,068
Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр орлого	23,410,005	3,413,104	1,314,578	-	28,137,687
Арилжааны цэвэр ашиг	-	-	-	10,598,279	10,598,279
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	-	-	-	5,384,809	5,384,809
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	(6,784,285)	(678,428)	(278,801)	(678,428)	(8,419,942)
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдэл	(5,000,920)	-	(178,021)	-	(5,178,941)
Биет бус хөрөнгийн хорогдол	(2,445,950)	(229,308)	(229,308)	(152,872)	(3,057,438)
Үйл ажиллагааны бусад зардал	(100,315,186)	(16,840,591)	(14,755,998)	(6,288,883)	(138,200,658)
Хойшлогдсон нөхцөлт хандивын хорогдуулга	-	484,712	-	-	484,712
Үйл ажиллагааны бусад цэвэр орлого	(8,775,227)	19,737,702	-	-	10,962,475
Үнэ цэнийн бууралтын цэвэр буцаалт/(зардал)	(2,302,953)	3,750,893	838,605	(156,904)	2,129,641
Сегмент хоорондын	14,005,759	(35,041,841)	(31,621,138)	52,657,220	-
Татварын өмнөх сегментийн ашиг	**126,801,512**	**58,246,211**	**29,053,585**	**16,363,384**	**230,464,692**
Орлогын албан татварын зардал	(32,321,664)	(14,868,870)	(7,416,688)	(4,177,182)	(58,784,404)
Татварын дараах сегментийн ашиг	**94,479,848**	**43,377,341**	**21,636,897**	**12,186,202**	**171,680,288**
Бусад сегментийн мэдээлэл					
Капитал зардал:					
Үндсэн хөрөнгө	14,072,685	134,031	219,329	-	14,426,045
Бусад биет бус хөрөнгө	856,654	213,065	154,566	-	1,224,285
	14,929,339	**347,096**	**373,895**	**-**	**15,650,330**
Сегментийн нийт хөрөнгө	**3,664,698,886**	**618,070,661**	**461,592,799**	**1,577,431,373**	**6,321,793,719**
Сегментийн нийт өр төлбөр	**3,369,910,981**	**330,268,279**	**77,470,447**	**1,812,541,257**	**5,590,190,964**

4. Хүүгийн цэвэр орлого

Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
4.1 Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгө		
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	693,226,260	566,810,108
Өрийн хэрэгслүүд	127,577,805	116,546,166
Бэлэн мөнгө ба Монголбанк дахь харилцах	18,694,322	13,981,399
Банк ба санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	1,979,247	5,492,328
Урвуу репо хэлцэл	163,541	392,377
Үнэт цаасны санхүүжилтийн корпораци (ҮЦСК) - давуу эрхтэй хөрөнгөөр баталгаажсан бонд (ХББ)	1,519	43,105
	841,642,694	**703,265,483**
4.2 БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд		
Своп арилжааны хүү	375,547	4,016,676
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	12,378,667	8,957,682
	12,754,214	**12,974,358**
Хүү болон түүнтэй адилтгах орлого	**854,396,908**	**716,239,841**

4.3 Хүү болон түүнтэй адилтгах зардал

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Хорогдуулсан өртгөөрх болон БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн өр төлбөр		
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	246,567,179	211,780,346
Зээлээр авсан санхүүжилт	170,454,690	124,153,306
Своп арилжааны хүү	116,689,710	57,829,570
Репо хэлцэл	984,941	663,708
Бусад хүүгийн зардал	952,590	442,060
Түрээсийн гэрээний хүүгийн зардал (Тодруулга 19.3)	604,697	798,672
Банк ба санхүүгийн байгууллагын байршуулсан харилцах, хадгаламж	444,524	587,137
	536,698,331	**396,254,799**
Хүүгийн цэвэр орлого	**317,698,577**	**319,985,042**

5. Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр орлого

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Хураамж ба шимтгэлийн орлого		
Картын үйлчилгээний хураамж ба шимтгэл	26,276,828	22,985,030
Мөнгөн гуйвуулга, худалдааны санхүүжилт болон бусад үйлчилгээний хураамж	17,929,033	17,098,602
Дансны үйлчилгээний хураамж ба шимтгэл	4,251,076	3,767,530
Зээлийн үйлчилгээний хураамж ба шимтгэл	249,945	221,596
	48,706,882	**44,072,758**
Хураамж ба шимтгэлийн зардал		
Картын гүйлгээний шимтгэл	11,754,481	9,480,395
Банкны үйлчилгээний шимтгэл	6,915,076	6,262,338
Зээлийн үйлчилгээний хураамж ба шимтгэл	96,502	192,338
	18,766,059	**15,935,071**
Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр орлого	**29,940,823**	**28,137,687**

5. Хураамж ба шимтгэлийн цэвэр орлого (Үргэлжлэл)

	Иргэдийн банк 2025 мян.төг	Бизнес банк 2025 мян.төг	Лизинг 2025 мян.төг	Нийт 2025 мян.төг
Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлмэгц хүлээн зөвшөөрсөн хураамж, шимтгэлийн орлого				
Картын үйлчилгээний хураамж, шимтгэл	24,846,268	1,413,193	17,367	26,276,828
Мөнгөн гуйвуулга, худалдааны санхүүжилт болон бусад үйлчилгээний хураамж	12,581,966	3,378,132	1,964,239	17,924,337
Дансны үйлчилгээний хураамж, шимтгэл	4,229,545	11,421	10,110	4,251,076
Зээлийн үйлчилгээний хураамж, шимтгэл	112,855	137,090	-	249,945
	41,770,634	**4,939,836**	**1,991,716**	**48,702,186**
Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлсэн хугацааны туршид хүлээн зөвшөөрсөн хураамж, шимтгэлийн орлого				
Мөнгөн гуйвуулга, худалдааны санхүүжилт болон бусад үйлчилгээний хураамж	4,696	-	-	4,696
	4,696	**-**	**-**	**4,696**
Харилцагчтай байгуулсан гэрээний нийт орлого	**41,775,330**	**4,939,836**	**1,991,716**	**48,706,882**

	Иргэдийн банк 2024 мян.төг	Бизнес банк 2024 мян.төг	Лизинг 2024 мян.төг	Нийт 2024 мян.төг
Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлмэгц хүлээн зөвшөөрсөн хураамж, шимтгэлийн орлого				
Картын үйлчилгээний хураамж, шимтгэл	22,972,717	4	12,309	22,985,030
Мөнгөн гуйвуулга, худалдааны санхүүжилт болон бусад үйлчилгээний хураамж	12,497,227	3,280,563	1,314,578	17,092,368
Дансны үйлчилгээний хураамж, шимтгэл	3,745,996	15,052	6,482	3,767,530
Зээлийн үйлчилгээний хураамж, шимтгэл	88,955	132,541	100	221,596
	39,304,895	**3,428,160**	**1,333,469**	**44,066,524**
Санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлсэн хугацааны туршид хүлээн зөвшөөрсөн хураамж, шимтгэлийн орлого				
Мөнгөн гуйвуулга, худалдааны санхүүжилт болон бусад үйлчилгээний хураамж	6,234	-	-	6,234
	6,234	**-**	**-**	**6,234**
Харилцагчтай байгуулсан гэрээний нийт орлого	**39,311,129**	**3,428,160**	**1,333,469**	**44,072,758**

6. Арилжааны цэвэр ашиг

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Гадаад валютын арилжаа	9,144,796	5,924,614
МИК - Давуу эрхтэй ИЗББ-ын хүүгийн орлого (БҮЦАА) (Тодруулга 27)	5,214,576	4,508,056
Үнэт металл арилжаа	2,498,907	164,182
МИК - Давуу эрхтэй ИЗББ-ын бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт (БҮЦАА) (Тодруулга 27)	(80,353)	1,427
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	(286,283)	5,384,809
	16,491,643	**15,983,088**

7. Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг алдагдалд бүртгэх бусад санхүүгийн хэрэгслүүдийн цэвэр орлого

БҮЦАА-д заавал бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүдийн цэвэр орлого (арилжаалах зорилгоор эзэмшиж байгаагаас бусад)

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
МИК - Энгийн эрхтэй ИЗББ-ын хүүгийн орлого (Тодруулга 27)	6,828,949	5,914,399
МИК - Энгийн эрхтэй ИЗББ-ын бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт(Тодруулга 27)	438,470	1,612,806
ҮЦСК - Энгийн эрхтэй ХББ-ын хүүгийн орлого (Тодруулга 27)	68,260	65,510
ҮЦСК - Энгийн эрхтэй ХББ-ын бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт (Тодруулга 27)	9,525	46,311
	7,345,204	**7,639,026**

8. Үйл ажиллагааны бусад цэвэр орлого

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Своп арилжааны бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт	38,846,001	(41,960,917)
Карбон кредит борлуулсны орлого (Тодруулга 22)	7,526,222	-
Бусад үйл ажиллагааны орлого	2,816,481	16,822,001
Хураан авсан хөрөнгө борлуулсны олз/(гарз) (Тодруулга 17)	1,263,956	(18,973)
Хураан авсан хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын буцаалт/(гарз) (Тодруулга 17)	1,008,216	(1,037,266)
БЗЭБХ борлуулсны олз (Тодруулга 18)	569,895	170,818
Өмчийн үнэт цаас борлуулсны олз	436,430	-
Түрээсийн орлого	419,521	409,045
БЗЭБХ-ийн үнэ цэнийн бууралтын буцаалт/(гарз (Тодруулга 18)	59,053	(116,937)
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны гарз	(5,518)	(4,038)
Валютын ханшийн зөрүүний хэрэгжээгүй (гарз)/олз	(30,293,287)	36,698,742
	22,646,970	**10,962,475**

9. Үнэ цэнийн бууралтын цэвэр зардал/(буцаалт)

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
ХБЗА-ын зардал/(буцаалт):		
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа (Тодруулга 16.3)	13,392,965	(1,957,741)
Банк ба санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж (Тодруулга 16.1)	79,313	(109,575)
Бусад санхүүгийн хөрөнгө (Тодруулга 17)	58,377	(219,691)
Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг хариуцлага (Тодруулга 24)	(82,265)	188,562
Монголбанк дахь заавал байлгах нөөц (Тодруулга 13.2)	(107,568)	(157,353)
Өрийн хэрэгслүүд (Тодруулга 16.2)	(609,145)	137,146
Урвуу репо хэлцэл	-	(10,989)
	12,731,677	**(2,129,641)**

10. Үйл ажиллагааны зардал

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Боловсон хүчний зардлууд*	93,419,756	96,096,707
Мэдээллийн технологи, сүлжээ болон харилцаа холбооны зардал	14,615,533	12,370,491
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл (Тодруулга 19)	10,928,787	8,419,942
Хадгаламжийн даатгалын зардал	8,150,424	7,075,180
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдэл (Тодруулга 19)	6,146,024	5,178,941
Бусад үйл ажиллагааны зардал	4,159,288	3,120,041
Маркетинг, зар сурталчилгаа	2,962,780	3,947,679
Биет бус хөрөнгийн хорогдол (Тодруулга 20)	3,018,506	3,057,438
Хурал, уулзалт болон ажилчдын арга хэмжээ	2,216,675	2,268,966
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний зардал	2,091,057	1,795,429
Харуул хамгаалалтын зардал	1,848,315	1,648,124
Бичиг хэргийн зардал	1,847,236	1,702,962
Ашиглалтын зардал	1,570,281	1,362,651
Албан томилолтын зардал	1,210,791	1,567,485
Даатгалын зардал	1,149,068	1,132,783
Тээврийн зардал	991,631	935,257
Аудитын зардал	666,535	595,145
Бага үнэ цэн бүхий хөрөнгийн түрээсийн зардал, богино хугацаат түрээсийн зардлыг оруулаагүй (Тодруулга 19.3)	494,544	389,846
Урсгал засварын зардал	356,616	360,729
Зээл цуглуулалтын зардал	306,151	908,421
Хандивын зардал	619,787	535,291
Байрны түрээс (Тодруулга 19.3)	188,686	103,481
Торгууль	155,095	11,639
Гишүүнчлэлийн зардал	144,629	187,441
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз (Тодруулга 19)	141,460	84,910
	159,399,655	**154,856,979**
*** Боловсон хүчний зардлууд**		
Цалин, хөлс болон урамшуулал	81,796,933	84,225,148
Эрүүл мэнд нийгмийн даатгалын шимтгэл	10,416,990	10,674,122
Тэтгэврийн хуримтлалын сан	959,913	840,826
Ажилчдын сургалт	245,920	356,611
	93,419,756	**96,096,707**

11. Орлогын албан татвар

11.1 Орлогын татварын зардал

2024 ба 2025 оны 12-р сарын 31-нээр тасалбар болгосон тайлант жилийн орлогын татварын зардлын бүрэлдэхүүнд:

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Тайлант жилийн татвар:		
Тайлант жилийн орлогын татвар	49,562,502	61,571,765
Өмнөх тайлант хугацааны орлогын албар татварын залруулга	1,027,971	-
Хойшлогдсон татвар:		
Түр зөрүүнээс үүссэн болон буцаасантай холбогдуулан (Тодруулга 11.2)	199,752	(2,787,361)
Орлогын татварын зардал	**50,790,225**	**58,784,404**

Банк нь санхүүгийн тайлагналын орлогыг татварын зорилгоор хүлээн зөвшөөрөгдөхгүй ба хасагдахгүй зардлын дүнгээр тохируулан орлогын албан татварын зардлыг тооцдог. Банк нь 6 тэрбум (2024 онд 6 тэрбум) төгрөг хүртэлх албан татвар ногдуулах жилийн орлого олсон бол 10% (2024 онд 10%)-иар, 6 тэрбум (2024 онд 6 тэрбум) төгрөгөөс дээш давсан орлогын дүнгийн 25% (2024 онд 25%)-иар нэмж орлогын албан татвар ногдуулдаг. Засгийн Газрын бондын хүүгийн орлогод албан татвар ногдуулахгүй.

2024 ба 2025 оны 12-р сарын 31-нээр тасалбар болгосон тайлант жилийн татварын зардлыг санхүүгийн тайлангаарх цэвэр ашгаас Банкны үр ашигт татварын хувиар тооцсон тохируулга:

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Татварын өмнөх ашиг	223,386,409	230,464,692
Татварын хувь хэмжээ болох 25%-иар тооцсон орлогын татварын зардал (2024 онд 25%)	55,846,602	57,616,173
Татварын бага хувь хэмжээний нөлөөлөл	(900,000)	(900,000)
Татвар ногдохгүй орлогын нөлөөлөл	(5,192,262)	(1,686,902)
Татвар ногдох орлогоос хасагдахгүй зардлын нөлөөлөл	1,543,427	4,976,249
Тусгай хувь хэмжээгээр татвар ногдох орлогын нөлөөлөл	179,261	554,091
Татварын хөнгөлөлт*	(1,830,073)	(1,775,207)
Өмнөх тайлант хугацааны орлогын албар татварын залруулга**	1,027,971	-
Гадаад улсад суутгуулсан татвар***	115,299	-
Тайлант жилийн татварын зардал	**50,790,225**	**58,784,404**

2025 онд үр ашигт орлогын татварын хувь хэмжээ 22.74% (2024 онд 25.51%) байсан.

*2024 онд татварын хуулийн нэмэлт өөрчлөлтийн дагуу татвараас хасагдахгүй тодорхой зардлууд татварын хөнгөлөлт эдлэх шаардлагыг хангасан бөгөөд Банк тайлант жилд нийт 1,830 сая (2024 онд 1,775 сая) төгрөгийн татварын хөнгөлөлт эдлэхээр тайлагнасан.

**Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 22.9 дүгээр зүйлийн дагуу өмнөх жилийн санхүүгийн тайлангийн татварын хөнгөлөлтийг тухайн тайлагналын хугацаанд татварын байгууллагаас баталгаажуулаагүй татварын хөнгөлөлттэй холбоотой залруулга юм. Өмнөх жилд хүлээн зөвшөөрсөн татварын хөнгөлөлтийн баталгаажуулалт хийгдэхгүйг тайлант жилд хүлээн зөвшөөрснөөр 1,028 сая төгрөгийн залруулга хийгдсэн.

***Микро Энержи Кредит компанийн хувьцааг борлуулсны орлогод ногдуулсан АНУ болон Монгол Улсын татварын хувь хэмжээний зөрүү.

Орлогын албан татварын өглөг

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Орлогын албан татварын өглөг, 1-р сарын 1-нээр	26,164,657	29,759,280
Өмнөх тайлант хугацааны орлогын албар татварын залруулга	1,027,971	-
Тайлант үеийн орлогын албан татварын зардал	49,562,502	61,571,765
Төлсөн татвар	(65,501,487)	(65,166,388)
Орлогын албан татварын өглөг, 12-р сарын 31-нээр	**11,253,643**	**26,164,657**

11. Орлогын албан татвар (Үргэлжлэл)

11.2 Хойшлогдсон татварын хөрөнгө

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	11,942,798	8,870,069
Ашиг, алдагдлын тайланд хүлээн зөвшөөрсөн (Тодруулга 11.1)	(199,752)	2,787,361
Бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрсөн	(58,599)	285,368
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**11,684,447**	**11,942,798**

Түр зөрүүнд тооцсон хойшлогдсон татварын шинжилгээ

2025 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөр	2025 оны 1-р сарын 1 мян.төг	Ашиг, алдагдлын тайланд хүлээн зөвшөөрсөн мян.төг	Бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрсөн мян.төг	2025 оны 12-р сарын 31 мян.төг
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	(1,603,275)	(587,832)	-	(2,191,107)
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдэл	83,590	1,810	-	85,400
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	3,706,306	359,914	-	4,066,220
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	-	2,091	-	2,091
Бусад өр төлбөр				
Хойшлуулсан урт хугацааны урамшууллын төлөвлөгөө	2,673,879	1,681,351	-	4,355,230
Ажиллагсадтай холбоотой хуримтлуулсан зардал	7,615,591	(1,496,837)	-	6,118,754
Хуримтлуулсан зардал	247,119	(160,249)	-	86,870
БҮЦБДО-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд	(780,412)	-	(58,599)	(839,011)
Цэвэр хойшлогдсон татварын хөрөнгө/(өр төлбөр)	**11,942,798**	**(199,752)**	**(58,599)**	**11,684,447**

2024 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөр	2024 оны 1-р сарын 1 мян.төг	Ашиг, алдагдлын тайланд хүлээн зөвшөөрсөн мян.төг	Бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрсөн мян.төг	2024 оны 12-р сарын 31 мян.төг
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	(1,149,644)	(453,631)	-	(1,603,275)
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдэл	30,499	53,091	-	83,590
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	2,609,541	1,096,765	-	3,706,306
Бусад өр төлбөр				
Хойшлуулсан урт хугацааны урамшууллын төлөвлөгөө	1,407,830	1,266,049	-	2,673,879
Ажиллагсадтай холбоотой хуримтлуулсан зардал	6,559,313	1,056,278	-	7,615,591
Хуримтлуулсан зардал	478,310	(231,191)	-	247,119
БҮЦБДО-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд	(1,065,780)	-	285,368	(780,412)
Цэвэр хойшлогдсон татварын хөрөнгө/(өр төлбөр)	**8,870,069**	**2,787,361**	**285,368**	**11,942,798**

12. Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг

Доорх хүснэгтээр нэгж хувьцааны үндсэн болон хорогдуулсан ашгийн тооцоололд ашигласан орлого болон хувьцааны мэдээллийг үзүүлэв:

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Тайлант жилийн ашиг	172,596,184	171,680,288
Нэгж хувьцааны үндсэн болон хорогдуулсан ашгийн тооцоололд хэрэглэгдэх энгийн хувьцааны жигнэсэн дундаж тоо	1,051,622,358	1,052,625,161

Нэгж хувьцаанд ногдох ашиг

	2025 төгрөг	2024 төгрөг
Тайлант жилд банкны хувьцаа эзэмшигчдийн:		
Нэгж хувьцаанд ногдох үндсэн ашиг	164.12	163.10
Нэгж хувьцаанд ногдох хорогдуулсан ашиг	164.12	163.10

Нэгж хувьцаанд ногдох ашгийг тухайн жилийн цэвэр ашгийг тухайн жилийн эргэлтэд байгаа энгийн хувьцааны жигнэсэн дундаж тоонд хуваан тооцоолсон. Жигнэсэн дундаж хувьцааны тоог тодорхойлохдоо өөрийн хувьцааны нөлөөллийг харгалзан үзсэн.

Тайлагналын өдрөөс эхлэн эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэж дуусах хүртэл нэгж хувьцаанд ногдох ашгийг дахин тайлагнахыг шаардах энгийн хувьцаа болон боломжит энгийн хувьцаатай холбоотой ажил гүйлгээ гараагүй болно.

13. Бэлэн мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

13.1 Бэлэн мөнгө ба Монголбанк дахь харилцах

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Монголбанк дахь харилцах	203,197,541	902,538
Бэлэн мөнгө	35,042,396	33,011,523
	238,239,937	**33,914,061**

13.2 Монголбанк дахь заавал байлгах нөөц

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Монголбанк дахь заавал байлгах нөөц	504,612,993	398,103,270
Хасах нь: Монголбанк дахь заавал байлгах нөөцийн үнэ цэнийн бууралт	(104,829)	(212,397)
	504,508,164	**397,890,873**

Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	212,397	369,750
Тайлант жилд буцаасан (Тодруулга 9)	(107,568)	(157,353)
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**104,829**	**212,397**

Монголбанкнаас тавигддаг шаардлагын дагуу Монголбанканд харилцах данс байршуулдаг. Монголбанканд байршуулах бэлэн мөнгөний заавал байлгах үлдэгдэл нь хоёр долоо хоногийн туршид харилцагчдын харилцах, хадгаламжийн дундаж үлдэгдлийн төгрөгийн 13.0% ба гадаад валютын 18.0% (2024: 11% ба 16.0%)-иас тус тус багагүй байдаг. 2025 оны 12-р сарын 31-ний өдрийн байдлаар Банкны заавал байлгах шаардлагатай 14 хоногийн дундаж нөөцийн хэмжээ төгрөгөөр 391,269.33 сая төгрөг (2024: 301,261.92 сая төгрөг) ба гадаад валютаар 113,343.66 сая төгрөг (2024: 96,841.35 сая төгрөг) байсан.

13. Бэлэн мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө (Үргэлжлэл)

13.3 Бэлэн мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

	Тодруулга	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Бэлэн мөнгө ба Монголбанк дахь харилцах	**13.1**	238,239,937	33,914,061
Банк ба санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	**16.1**	443,753,139	776,456,708
Монголбанкны үнэт цаас	**16.2**	1,040,174,297	1,094,964,770
Хасах нь: Монголбанкнаас зээлээр авсан санхүүжилтэд барьцаалсан Монголбанкны үнэт цаас		-	(9,000,000)
Нийт мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө		**1,722,167,373**	**1,896,335,539**

14. Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг, алдагдалд бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд

14.1 Санхүүгийн хөрөнгө

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Өрийн хэрэгслүүд		
МИК - Энгийн ИЗББ	83,110,223	63,169,016
МИК - Давуу эрхтэй ИЗББ	64,242,080	48,259,388
ҮЦСК –Энгийн ХББ	510,669	872,376
	147,862,972	**112,300,780**
БҮЦАА-д бүртгэх харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	**165,355,679**	**209,855,668**

Тайлант жилд Банк нь 5%-иас 8%-ийн хүүтэй 203,838 сая төгрөг (2024 онд: 28,616 сая төгрөг)-ийн дансны үнэтэй ипотекийн зээлийг МИК-д худалдсанаар 20,384 сая төгрөг (2024 онд: 25,754 сая төгрөг)-ийн давуу эрхтэй транч болон 183,454 сая төгрөг (2024 онд: 2,862 сая төгрөг)-ийн энгийн транчаарх ипотекийн зээлээр баталгаажсан бонд (“ИЗББ”)-ыг хүлээн авсан.

14. Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг, алдагдалд бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд (Үргэлжлэл)

14.2 Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд

Доорх хүснэгтэд хөрөнгө болон өр төлбөрөөр бүртгэгдсэн санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийг нэрлэсэн үнийн хамтаар харууллаа. Нэрлэсэн үнэ нь санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүдийн суурь болж буй хөрөнгө, жишиг ханш эсхүл индекс байх бөгөөд санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүдийн үнэ цэнийн өөрчлөлтийг хэмжих суурь болно. Нэрлэсэн үнэ нь жилийн эцсийн байдлаарх гүйлгээний дүнг харуулах бөгөөд энэ нь зах зээлийн эрсдэл эсхүл зээлийн эрсдэлийг тодорхойлох үзүүлэлт болж чадахгүй юм.

	Хөрөнгө 2025 мян.төг	Өр төлбөр 2025 мян.төг	Нэрлэсэн үнэ 2025 мян.төг
Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй үүсмэл хэрэгслүүд			
Валютын хүүгийн своп хэлцэл	44,827,262	6,801,181	1,839,217,647
Гадаад валютын форвард хэлцэл	1,338,799	10,992	1,483,395
	46,166,061	**6,812,173**	**1,840,701,042**

	2024 мян.төг	2024 мян.төг	2024 мян.төг
Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй үүсмэл хэрэгслүүд			
Гадаад валютын своп хэлцэл	494,359	-	(8,191,260)
Валютын хүүгийн своп хэлцэл	8,777,086	9,494,471	1,496,074,352
Гадаад валютын форвард хэлцэл	779,278	48,366	1,308,080
	10,050,723	**9,542,837**	**1,489,191,172**

Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүдийн хувьд анхны хөрөнгө оруулалт бага байх буюу эсхүл огт шаардагдахгүй. Хэдий тийм боловч эдгээр санхүүгийн хэрэгслүүд нь ихэвчлэн хөшүүргийн зэргийг өндөрсгөх бөгөөд нилээн тогтворгүй байдаг. Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүдийн хэлцлийн хөрөнгө, түвшин, индексийн үнэлгээний жижиг хэмжээний өөрчлөлт нь банкны ашиг, алдагдалд томоохон нөлөө үзүүлж болзошгүй.

Тодруулга 27-д санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийн тодруулгыг харуулсан.

15. Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод бүртгэх санхүүгийн хөрөнгүүд

	Бодит үнэ цэн 2025 мян.төг	БҮЦБДО 2025 мян.төг	Бодит үнэ цэн 2024 мян.төг	БҮЦБДО 2024 мян.төг
Өмчийн хэрэгслүүд				
Хөрөнгийн биржид бүртгэлгүй өмчийн хэрэгслүүд*	151,935	14,767	420,741	(96,265)
Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй өмчийн хэрэгслүүд**	3,576,344	2,502,266	3,489,990	2,437,500
	3,728,279	**2,517,033**	**3,910,731**	**2,341,235**

* Хөрөнгийн биржид бүртгэлгүй өмчийн хэрэгслүүдэд хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлгүй хувийн байгууллагуудад оруулсан хөрөнгө оруулалтууд багтана.
** Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй өмчийн хэрэгслүүд нь Монголын хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлтэй МИК-ийн хувьцаа юм.

БҮЦБДО-р бүртгэх өмчийн хэрэгслүүдэд хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлгүй байгууллагуудын хувьцаанд оруулсан хөрөнгө оруулалтууд багтана. Банк эдгээр компаниудад хяналтын бус хувь эзэмшдэг. Банк эдгээр хөрөнгө оруулалтуудыг стратегийн шинж чанартай гэж үзэж байгаа тул БҮЦБДО-р бүртгэдэг.

Тайлант жилд Банк ногдол ашиг аваагүй.

Тодруулга 27-д өмчийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийн тодруулгыг харуулсан.

16. Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгүүд

16.1 Банк ба санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Монголбанканд байршуулсан		
Хугацаатай хадгаламж	355,902,518	344,384,593
Гадаадын банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан		
Харилцах	85,372,369	68,374,841
Хугацаатай хадгаламж	-	86,142,003
Дотоодын банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан		
Харилцах	2,478,252	3,613,043
Хугацаатай хадгаламж	-	273,942,228
	443,753,139	**776,456,708**
Хасах нь: Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(439,253)	(359,940)
	443,313,886	**776,096,768**
Банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламжийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга		
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	359,940	469,515
Тайлант жилд байгуулсан/(буцаасан) (Тодруулга 9)	79,313	(109,575)
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**439,253**	**359,940**

16.2 Өрийн хэрэгслүүд

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Монголбанкны үнэт цаас (Тодруулга 13.3)	1,040,174,297	1,094,964,770
Засгийн газрын үнэт цаас*	561,840	-
Засгийн газрын бонд**	35,553,656	-
“Улаанбаатар” бонд***	15,038,356	40,109,589
Компанийн бонд****	12,540,274	-
ҮЦСК - Давуу эрхтэй ХББ	-	78,124
Хасах нь: Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(651,058)	(1,260,203)
	1,103,217,365	**1,133,892,280**
Өрийн хэрэгслүүдийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга		
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	1,260,203	1,123,057
Тайлант жилд (буцаасан)/байгуулсан (Тодруулга 9)	(609,145)	137,146
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**651,058**	**1,260,203**

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар, репо санхүүжилтийн зээлийн эх үүсвэрт барьцаалсан Монголбанкны үнэт цаас үлдэгдэлгүй (2024 онд: 9.00 тэрбум төгрөг) байна.

* 2025 оны 4 дүгээр сард, Банк нь 9.37%-иас 9.85%-ийн хямдруулалтын хүүтэй, нийт 1.55 тэрбум төгрөгөөр Засгийн газрын үнэт цаас (богино хугацаат) худалдан авсан. Эдгээр үнэт цааснууд нь 6-аас 12 сарын хугацаатай бөгөөд буцаан төлөгдөх нэрлэсэн үнэ нь 1.66 тэрбум төгрөг байна. Тайлант жилийн хугацаанд 1,078 тэрбум төгрөгийн бонд хугацаа нь дуусаж эргэн төлөгдсөн.

** 2025 оны 4 дүгээр сарын 16-ны өдөр, Банк нь нийт 82.5 сая төгрөгөөр Засгийн газрын бонд (урт хугацаатай) худалдан авсан. Эдгээр бондууд нь 2 жилийн хугацаатай бөгөөд жилийн 10%-ийн хүүтэй байна. 2025 оны 12 дугаар сарын 11-ний өдөр, Банк нь 9.79%-ийн хямдруулалтын хүүтэй, 9.79 сая ам.доллараар Засгийн газрын бонд (урт хугацаатай) худалдан авсан. Энэхүү бонд нь 2 жилийн хугацаатай, жилийн 3.50%-ийн тогтмол купоны хүүтэй бөгөөд буцаан төлөгдөх нэрлэсэн үнэ нь 10.0 сая ам.доллар байна.

*** 2024 оны 6 дугаар сарын 25-ны өдөр, Банк нь нийт 40 тэрбум төгрөгөөр “Улаанбаатар” бонд худалдан авсан. Эдгээр бондууд нь 1-ээс 3 жилийн хугацаатай бөгөөд жилийн 12-оос 14 хувийн хүүтэй байна. Тайлант жилийн хугацаанд 25 тэрбум төгрөгийн бонд хугацаа нь дуусаж эргэн төлөгдсөн.

**** 2025 оны 9 дүгээр сард, Банк нь нээлттэй хөрөнгийн зах зээлээр дамжуулан нийт 12 тэрбум төгрөгийн компанийн бонд худалдан авч хөрөнгө оруулалт хийсэн, үүний 10 тэрбум төгрөг нь “Шунхлай бонд”, 2 тэрбум төгрөг нь “Сүү бонд 2.0” юм. Эдгээр бонд нь нэг жилийн хугацаатай бөгөөд жилийн 17%-ийн тогтмол хүүтэй байна.

16. Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгүүд (Үргэлжлэл)

16.3 Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэх харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа*	3,686,169,372	3,249,645,394
Санхүүгийн түрээсийн авлага	401,716,112	281,856,005
Хасах нь: Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(71,236,402)	(58,766,396)
	4,016,649,082	**3,472,735,003**

Нийт дүнгээр нь үл хүлээн зөвшөөрч шилжүүлсэн хөрөнгүүд

Ипотекийн зээлийн багцын худалдаа

Банк нь тайлант жилд тогтмол хүүтэй орон сууцны барьцаат зээлийн багцаас орж ирэх мөнгөн урсгалыг авах 100% эрхийг МИК Холдинг ХК-ийн бүрэн эзэмшлийн тусгай зориулалтын компаниудтай ИЗББ-оор сольсон. Банк нь санхүүгийн тайланд зээлийн багцыг үл хүлээн зөвшөөрсөн ба давуу эрхтэй болон энгийн ИЗББ-ыг санхүүгийн хөрөнгөөр хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн (Тодруулга 14.1-ыг харна уу).

Банк нь шилжүүлсэн хөрөнгүүдийн хувьд үйлчилгээ үзүүлэгчийн үүргийг гүйцэтгэх байдлаар үргэлжлүүлэн оролцож байгаа бөгөөд улирал тутам үйлчилгээний үнийн дүнгийн 2.5%-ийг үйлчилгээний хөлс болгон авдаг. Үйлчилгээний нийт төлбөр хураамж, шимтгэлийн орлогод 2025 онд 1,690 сая төгрөг (2024 онд: 1,738 сая төгрөг) хүлээн зөвшөөрсөн. Тусгай зориулалтын компаниуд татан буугдах магадлал багатай ч татан буугдсан тохиолдолд Банк нь үл хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хөрөнгүүдийг эргүүлэн худалдаж авах үүрэг хүлээнэ. 2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар буцаан худалдаж авч болзошгүй үл хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хөрөнгийн дискаунтлаагүй мөнгөн урсгал нь 518,231 сая төгрөг (2024 оны 12-р сарын 31: 354,644 сая төгрөг) байна.

ЖДҮ-ийн зээлийн багцын худалдаа

* 2021 оны 2-р сарын 20-д Монгол улсын Засгийн Газраас “Эрүүл мэндээ хамгаалж, эдийн засгаа сэргээх” 10 их наядын цогц төлөвлөгөөг боловсруулсан. Хөтөлбөр нь жижиг дунд бизнесүүд (ЖДҮ), орон сууцжуулах хөтөлбөр, стратегийн ач холбогдол бүхий төсөл хөтөлбөрүүд, хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэл, боловсролын хүртээмжийг дэмжих 5 хэсгээс бүрдсэн бөгөөд 2023 он хүртэл үргэлжилсэн. Эдгээрээс ЖДҮ-г дэмжих хөтөлбөр 2021 оны 3-р сараас, хөдөө аж ахуйг дэмжих хөтөлбөр 2021 оны 5-р сараас эхэлсэн.

Банк нь ЖДҮ-ийг дэмжих дэд хөтөлбөрийн хүрээнд ҮЦСК-ийн 100 хувийн өмчит тусгай зориулалтын компанитай үнэт цаасжуулалтын хөтөлбөрт оролцож, үл хөдлөх хөрөнгө барьцаалсан ЖДҮ-ийн зээлийн багцыг буцаах нөхцөлтэйгөөр худалдсан. 2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар 2 сая (2024 оны 12-р сарын 31: 179 сая төгрөг) төгрөгийн хүлээн зөвшөөрөөгүй хөрөнгөтэй байна. Банк нь жилийн 9.5%-ийн хүүтэй, 3 хүртэлх жилийн хугацаатай давуу ба энгийн эрхтэй ХББ-ыг санхүүгийн хөрөнгө гэж хүлээн зөвшөөрсөн (Тодруулга 14.1 ба 16.2-г харна уу).

Банк нь шилжүүлсэн хөрөнгүүдийн хувьд үйлчилгээ үзүүлэгчийн үүргийг гүйцэтгэх байдлаар үргэлжлүүлэн оролцож байгаа бөгөөд улирал тутам үйлчилгээний үнийн дүнгийн 0.5%-ийг үйлчилгээний хөлс болгон авдаг. Үйлчилгээний нийт төлбөр хураамж, шимтгэлийн орлогод 2025 онд 1 сая төгрөг (2024 онд: 7 сая төгрөг) хүлээн зөвшөөрсөн. Тусгай зориулалтын компаниуд татан буугдах магадлал багатай ч татан буугдсан тохиолдолд Банк нь үл хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хөрөнгүүдийг эргүүлэн худалдаж авах үүрэг хүлээнэ. 2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар буцаан худалдаж авч болзошгүй үл хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хөрөнгийн дискаунтлаагүй мөнгөн урсгал нь 2 сая төгрөг (2024 оны 12-р сарын 31: 179 сая төгрөг) байна.

16. Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгүүд (Үргэлжлэл)

16.3 Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа (Үргэлжлэл)

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэх харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа		
Зээл ба урьдчилгааны нийт үнэ		
Түвшин 1	3,553,605,391	3,119,280,700
Түвшин 2	29,318,823	56,401,555
Түвшин 3	103,245,158	73,963,139
	3,686,169,372	**3,249,645,394**
Хасах нь: Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга		
Түвшин 1	(15,270,742)	(13,539,827)
Түвшин 2	(600,427)	(1,039,522)
Түвшин 3	(53,410,729)	(40,849,157)
	(69,281,898)	**(55,428,506)**
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгааны цэвэр дүн	**3,616,887,474**	**3,194,216,888**

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэх санхүүгийн түрээсийн авлага		
Санхүүгийн түрээсийн авлагын нийт үнэ		
Түвшин 1	398,619,016	278,442,392
Түвшин 2	2,473,241	2,410,849
Түвшин 3	623,855	1,002,764
	401,716,112	**281,856,005**
Хасах нь: Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга		
Түвшин 1	(1,371,460)	(2,204,805)
Түвшин 2	(142,072)	(464,718)
Түвшин 3	(440,972)	(668,367)
	(1,954,504)	**(3,337,890)**
Санхүүгийн түрээсийн авлагын цэвэр дүн	**399,761,608**	**278,518,115**

Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа болон санхүүгийн түрээсийн авлагын үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	58,766,396	62,485,601
Тайлант жилд байгуулсан/(буцаасан) (Тодруулга 9)	13,392,965	(1,957,741)
Данснаас хассан	(922,959)	(1,761,464)
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**71,236,402**	**58,766,396**

16. Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгүүд (Үргэлжлэл)

16.3 Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн түрээсийн авлага

	Түрээсийн төлбөрүүд 2025 мян.төг	Түрээсийн төлбөрүүдийн өнөөгийн үнэ цэн 2025 мян.төг	Түрээсийн төлбөрүүд 2024 мян.төг	Түрээсийн төлбөрүүдийн өнөөгийн үнэ цэн 2024 мян.төг
Нийт түрээсийн хамгийн бага төлбөр				
1 жил дотор	154,693,920	84,423,597	127,519,441	79,983,833
1 жилээс 2 жил доторх	122,633,002	66,961,193	95,108,655	60,948,262
2 жилээс 3 жил доторх	96,390,732	52,023,029	63,928,014	40,171,056
3 жилээс 4 жил доторх	82,496,581	48,203,406	46,060,458	28,686,737
4 жилээс 5 жил доторх	71,434,962	46,770,757	37,869,095	25,612,945
5 жилээс дээш	128,304,205	103,334,130	57,192,619	46,453,172
Баталгаагүй үлдэх өртөг	655,953,402	401,716,112	427,678,282	281,856,005
Нийт түрээс дэх хөрөнгө оруулалт	655,953,402	401,716,112	427,678,282	281,856,005
Хасах нь: Хэрэгжээгүй санхүүгийн орлого	(254,237,290)		(145,822,277)	
Түрээсийн авлагын хамгийн бага төлбөрүүдийн өнөөгийн үнэ цэн	401,716,112	401,716,112	281,856,005	281,856,005
Хасах нь: Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(1,954,504)	(1,954,504)	(3,337,890)	(3,337,890)
Санхүүгийн түрээсийн авлагын цэвэр дансны үнэ	399,761,608	399,761,608	278,518,115	278,518,115

17. Бусад хөрөнгө

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Бусад санхүүгийн хөрөнгө		
Хуулийн этгээд ба иргэдээс авах авлага	6,393,615	13,706,262
Бэлэн мөнгөний барьцаа*	3,458,689	3,347,219
Хойшлогдсон ажилчдын зээл**	4,608,659	3,725,503
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	32,064	63,636
Төлбөр тооцооны үйлчилгээний авлага	-	480,250
Хасах нь: Бусад санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(1,749,221)	(1,692,728)
	12,743,806	**19,630,142**
Бусад санхүүгийн бус хөрөнгө		
Бараа, үйлчилгээний нийлүүлэгчдэд төлсөн урьдчилгаа	9,317,958	4,354,399
Хангамж ба бусад бараа материал	3,028,953	2,913,397
Урьдчилж төлсөн зардал	403,425	353,508
Үнэт металл	94,439	724,527
НӨАТ авлага	36,720,691	25,924,837
Бусад санхүүгийн бус хөрөнгө	10,359,512	3,771,897
Хураан авсан хөрөнгө	5,378,951	6,279,207
Хасах нь: Хураан авсан хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(1,369,911)	(2,378,127)
	63,934,018	**41,943,645**
Нийт бусад хөрөнгө	**76,677,824**	**61,573,787**
Бусад санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга		
Түвшин 1	22,195	61,616
Түвшин 2	4,562	5,653
Түвшин 3	1,722,464	1,625,459
	1,749,221	**1,692,728**
Бусад санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга		
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	1,692,728	1,924,534
Тайлант жилд байгуулсан/(буцаасан) (Тодруулга 9)	58,377	(219,691)
Данснаас хассан	(1,884)	(12,115)
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**1,749,221**	**1,692,728**

* Бэлэн мөнгөний барьцаа нь олон улсын картын төлбөр тооцооны байгууллагад харилцан солилцох үйлчилгээнд төлж буй баталгааны хадгаламж юм.

** Банк нь ажилтнууддаа хөнгөлөлттэй зээл олгодог. СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудын дагуу ажилтнуудад олгосон хөнгөлөлттэй зээлийг анх олгоход тохируулах бодит үнэ цэнэ нь цалингийн урьдчилсан төлбөрт хамаарах ба зээлийн хугацаанд хорогдуулдаг.

17. Бусад хөрөнгө (Үргэлжлэл)

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Хураан авсан хөрөнгө		
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	6,279,207	10,784,829
Нэмэх нь: Өмчлөлд шилжүүлж авсан	2,992,992	15,992,063
Нэмэх нь: БЗЭБХ-өөс шилжсэн (Тодруулга 18)	732,210	-
Хасах нь: Тайлант жилд борлуулсан	(3,800,541)	(20,497,685)
Хасах нь: БЗЭБХ-д шилжүүлсэн (Тодруулга 18)	(824,917)	-
	5,378,951	**6,279,207**
Хасах нь: Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(1,369,911)	(2,378,127)
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**4,009,040**	**3,901,080**
Хураан авсан хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга		
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	2,378,127	1,340,861
Тайлант жилд (буцаасан)/байгуулсан (Тодруулга 8)	(1,008,216)	1,037,266
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**1,369,911**	**2,378,127**

Хураан авсан хөрөнгөөс тайлант жилд 5,064.50 сая төгрөг (2024 онд: 20,478.71 сая төгрөг)-өөр борлуулсан бөгөөд үүнээс авлагад бүртгэсэн үлдэгдэл байхгүй (2024: MNT 10,000.0 сая төгрөг бүртгэсэн). Уг борлуулалтаас 1,263.96 сая төгрөгийн олзыг (2024 онд: 18.97 сая төгрөгийн гарз) (Тодруулга 8)-д хүлээн зөвшөөрч тайлагнасан.

18. Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	1,206,886	1,387,250
Нэмэх нь: Өмчлөлд шилжүүлж авсан	35,000	810,064
Нэмэх нь: Үндсэн хөрөнгөөс шилжсэн (Тодруулга 19)	1,582,717	1,080,169
Нэмэх нь: Хураан авсан хөрөнгөөс шилжсэн (Тодруулга 17)	824,917	-
Хасах нь: Тайлант жилд борлуулсан	(1,273,235)	(2,070,597)
Хасах нь: Хураан авсан хөрөнгөд шилжүүлсэн (Тодруулга 17)	(732,210)	-
	1,644,075	**1,206,886**
Хасах нь: Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(57,884)	(116,937)
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**1,586,191**	**1,089,949**
Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга		
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	116,937	-
Тайлант жилд (буцаасан)/байгуулсан (Тодруулга 8)	(59,053)	116,937
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**57,884**	**116,937**

Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгөөс тайлант жилд 1,843.13 сая төгрөг (2024 онд 2,241.41 сая төгрөг)-өөр борлуулсан бөгөөд эдгээрийг борлуулснаар 569.89 сая төгрөг (2024 онд: 170.82 сая төгрөг)-ийн олзыг “Үйл ажиллагааны бусад цэвэр орлого” (Тодруулга 8)-д хүлээн зөвшөөрч тайлагнасан.

Удирдлагын зүгээс эдгээр хөрөнгийг одоогийн нөхцөл байдалд нь богино хугацаанд борлуулах боломжтой гэж үнэлсэн. Борлуулалтын ажил эхэлсэн байгаа ба эдгээр хөрөнгийг борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгийн ангилалд бүртгэснээс хойш 1 жилийн хугацаанд борлуулна гэж хүлээж байна.

19. Үндсэн хөрөнгө ба ашиглах эрхтэй хөрөнгө

	Түрээсийн хөрөнгийн сайжруулалт мян.төг	Барилга байшин мян.төг	Тээврийн хэрэгсэл мян.төг	Тавилга, эд хогшил мян.төг	Компьютер, тоног төхөөрөмж ба бусад мян.төг	Дуусаагүй барилга ба үндсэн хөрөнгийн санхүүжилт мян.төг	Ашиглах эрхтэй хөрөнгө мян.төг	Нийт мян.төг
2025 оны 12-р сарын 31								
Өртөг эсхүл дахин үнэлсэн өртөг								
2025 оны 1-р сарын 1	**4,409,569**	**40,663,898**	**8,762,720**	**4,977,864**	**57,203,799**	**2,057,994**	**23,187,669**	**141,263,513**
Нэмэгдсэн	4,292,170	2,903,950	653,500	561,083	8,151,023	891,507	12,116,330	29,569,563
Данснаас хассан	(1,279,741)	(25,995)	-	(844,062)	(3,750,223)	-	-	(5,900,021)
Худалдан борлуулсан	(38,809)	-	-	(71,243)	(3,648)	-	-	(113,700)
Цуцлагдсан түрээс	-	-	-	-	-	-	(2,140,291)	(2,140,291)
Дахин ангилсан	296,086	-	580,300	-	220,967	(1,097,353)	-	-
Бусад хөрөнгө рүү дахин ангилсан	-	-	-	-	-	(114,070)	-	(114,070)
БЗЭБХ рүү шилжүүлсэн (Тодруулга 18)	-	(1,706,500)	(706,043)	-	(79,200)	-	-	(2,491,743)
2025 оны 12-р сарын 31	**7,679,275**	**41,835,353**	**9,290,477**	**4,623,642**	**61,742,718**	**1,738,078**	**33,163,708**	**160,073,251**
Хуримтлагдсан элэгдэл								
2025 оны 1-р сарын 1	**1,337,118**	**2,347,660**	**2,706,733**	**2,720,189**	**37,892,330**	**-**	**14,553,146**	**61,557,176**
Тайлант жилд байгуулсан (Тодруулга 10)	2,211,592	922,229	929,509	421,725	6,443,732	-	6,146,024	17,074,811
Данснаас хассан	(1,279,741)	(2,730)	-	(764,947)	(3,711,143)	-	-	(5,758,561)
Худалдан борлуулсан	-	-	-	(49,987)	(2,878)	-	-	(52,865)
БЗЭБХ рүү шилжүүлсэн (Тодруулга 18)	-	(223,336)	(610,943)	-	(74,747)	-	-	(909,026)
2025 оны 12-р сарын 31	**2,268,969**	**3,043,823**	**3,025,299**	**2,326,980**	**40,547,294**	**-**	**20,699,170**	**71,911,535**
2025 оны 12-р сарын 31-нээрх дансны үнэ	**5,410,306**	**38,791,530**	**6,265,178**	**2,296,662**	**21,195,424**	**1,738,078**	**12,464,538**	**88,161,716**

19. Үндсэн хөрөнгө ба ашиглах эрхтэй хөрөнгө (Үргэлжлэл)

	Түрээсийн хөрөнгийн сайжруулалт мян.төг	Барилга байшин мян.төг	Тээврийн хэрэгсэл мян.төг	Тавилга, эд хогшил мян.төг	Компьютер, тоног төхөөрөмж ба бусад мян.төг	Дуусаагүй барилга ба үндсэн хөрөнгийн санхүүжилт мян.төг	Ашиглах эрхтэй хөрөнгө мян.төг	Нийт мян.төг
2024 оны 12-р сарын 31								
Өртөг эсхүл дахин үнэлсэн өртөг								
2024 оны 1-р сарын 1	**2,797,004**	**39,918,888**	**6,590,726**	**4,825,047**	**51,434,112**	**1,668,305**	**18,481,302**	**125,715,384**
Нэмэгдсэн	2,101,262	1,550,676	2,511,399	577,032	5,627,682	2,057,994	5,865,928	20,291,973
Данснаас хассан	(630,132)	-	-	(375,708)	(1,017,085)	-	-	(2,022,925)
Худалдан борлуулсан	-	-	-	(55,371)	(11,237)	-	-	(66,608)
Цуцлагдсан түрээс	-	-	-	-	-	-	(1,159,561)	(1,159,561)
Дахин ангилсан	178,100	310,672	-	6,864	1,170,327	(1,665,963)	-	-
Бусад хөрөнгө рүү дахин ангилсан	(36,665)	-	-	-	-	(2,342)	-	(39,007)
БЗЭБХ рүү шилжүүлсэн (Тодруулга 18)	-	(1,116,338)	(339,405)	-	-	-	-	(1,455,743)
2024 оны 12-р сарын 31	**4,409,569**	**40,663,898**	**8,762,720**	**4,977,864**	**57,203,799**	**2,057,994**	**23,187,669**	**141,263,513**
Хуримтлагдсан элэгдэл								
2024 оны 1-р сарын 1	**810,096**	**1,563,738**	**2,285,891**	**2,643,631**	**33,648,974**	**-**	**9,374,205**	**50,326,535**
Тайлант жилд байгуулсан (Тодруулга 10)	1,157,154	862,326	718,012	435,370	5,247,080	-	5,178,941	13,598,883
Данснаас хассан	(630,132)	-	-	(312,141)	(995,742)	-	-	(1,938,015)
Худалдан борлуулсан	-	-	-	(46,671)	(7,982)	-	-	(54,653)
БЗЭБХ рүү шилжүүлсэн (Тодруулга 18)	-	(78,404)	(297,170)	-	-	-	-	(375,574)
2024 оны 12-р сарын 31	**1,337,118**	**2,347,660**	**2,706,733**	**2,720,189**	**37,892,330**	**-**	**14,553,146**	**61,557,176**
2024 оны 12-р сарын 31-нээрх дансны үнэ	**3,072,451**	**38,316,238**	**6,055,987**	**2,257,675**	**19,311,469**	**2,057,994**	**8,634,523**	**79,706,337**

19. Үндсэн хөрөнгө ба ашиглах эрхтэй хөрөнгө (Үргэлжлэл)

19.1 Барилгын дахин үнэлгээ

Газар ба барилга нь зах зээлийн үнэлгээгээр бүртгэгдсэн бөгөөд түүхэн өртгөөр бүртгэж байсан бол 2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар дансны үнэ 21.6 тэрбум төгрөг (2024 онд: 20.5 тэрбум төгрөг) байх байсан.

19.2 Бүрэн элэгдсэн үндсэн хөрөнгийн нийт дансны үнэ:

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Компьютер, тоног төхөөрөмж	17,441,364	19,981,524
Тавилга, эд хогшил	768,742	780,953
	18,210,106	**20,762,477**

19.3 Ашиглах эрхтэй хөрөнгө ба түрээсийн өр

Түрээстэй холбоотой дараах дүнгүүдийг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн:

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Түрээсийн өр төлбөрийн хүүгийн зардал (Тодруулга 4.3)	604,697	798,672
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдэл (Тодруулга 10)	6,146,024	5,178,941
Богино хугацаат түрээсийн зардал (Тодруулга 10)	188,686	103,481
Бага үнэ цэн бүхий хөрөнгийн түрээсийн зардал, богино хугацаат түрээсийн зардлыг оруулаагүй (Тодруулга 10)	494,544	389,846
	7,433,951	**6,470,940**

Түрээсийн гэрээг шинэчлэх, цуцлах сонголт бүхий түрээсийн хугацааг тодорхойлох (Банк түрээслэгч үед)

Банк нь түрээсийн үл цуцлагдах хугацааг тодорхойлохдоо хэрэв тухайн түрээсийг үргэлжлүүлэх үндэслэлтэй гэж үзвэл сунгагдах боломжтой бүх хугацаа эсхүл тухайн түрээсийг цуцлах үндэслэл байгаа бол мөн цуцлах хүртэл хугацааг оруулсан.

Банк нь оффис болон салбар, тооцооны төвийн байрны түрээсийн хугацааг сунгах болон цуцлах нөхцөлтэй түрээсийн гэрээнүүдтэй. Энэ нь Банкны үйл ажиллагаанд ашиглагдаж байгаа хөрөнгүүдийг үр ашигтай ашиглах боломжоор хангаж байна

Банк нь түрээсийн хугацаа эхлэх өдөр хугацааг сунгах нөхцөл эсхүл гэрээг цуцлахгүй нөхцөлийг үнэлдэг. Банк (i) хугацааг сунгах нөхцөл эвсэл (ii) гэрээг цуцлахгүй нөхцөлийг тодорхойлох боломжгүй ирээдүйд үүсэх түрээсийн төлбөрийн боломжит дүнг доорх хүснэгтээр харуулсан:

	2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар хүлээн зөвшөөрсөн түрээсийн өр төлбөр мян.төг	Түрээсийн өр төлбөрт ороогүй ирээдүйн боломжит түрээсийн төлбөр (Дискаунтлаагүй) мян.төг	2024 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар хүлээн зөвшөөрсөн түрээсийн өр төлбөр мян.төг	Түрээсийн өр төлбөрт ороогүй ирээдүйн боломжит түрээсийн төлбөр (Дискаунтлаагүй) мян.төг
Салбарууд	7,108,473	8,287,370	4,535,969	5,313,180
Оффисын талбай	4,271,819	4,781,404	2,697,915	2,973,630
	11,380,292	**13,068,774**	**7,233,884**	**8,286,810**

Мөн Банк нь хугацааг сунгах нөхцөл эвсэл гэрээг цуцлахгүй нөхцөлийг үнэлэхдээ түрээслэгчийн хяналтад нөлөөлөх томоохон нөхцөл байдал үүссэн эсхүл томоохон үйл явдал болсон эсэхийг тооцно. 2025 оны 12 сарын 31-ний байдлаар энэхүү нөхцөл байдал үүсээгүй байна.

Түрээсийн гэрээний үүрэг

2025 оны 12 сарын 31-ний байдлаар Банканд шинээр байгуулсан, эхлээгүй түрээсийн гэрээ байхгүй болно.

20. Биет бус хөрөнгө

	Патент ба эрх мян.төг	Програм хангамж мян.төг	Програм хангамжийн хөгжүүлэлт мян.төг	Нийт мян.төг
2025 оны 12-р сарын 31				
Өртгөөр				
2025 оны 1-р сарын 1	7,649,542	19,557,587	396,446	27,603,575
Нэмэгдсэн	107	787,019	155,444	942,570
Данснаас хассан	-	(4,149)	-	(4,149)
Дахин ангилсан	-	379,445	(379,445)	-
Зардлын өөрчлөлт	-	-	(16,950)	(16,950)
2025 оны 12-р сарын 31	**7,649,649**	**20,719,902**	**155,495**	**28,525,046**
Хуримтлагдсан хорогдуулалт				
2025 оны 1-р сарын 1	3,480,570	7,289,044	-	10,769,614
Тайлант жилд байгуулсан (Тодруулга 10)	914,285	2,104,221	-	3,018,506
Данснаас хассан	-	(4,149)	-	(4,149)
2025 оны 12-р сарын 31	**4,394,855**	**9,389,116**	**-**	**13,783,971**
Дансны үнэ	**3,254,794**	**11,330,786**	**155,495**	**14,741,075**
2024 оны 12-р сарын 31				
Өртгөөр				
2024 оны 1-р сарын 1	9,929,982	18,148,399	1,028,511	29,106,892
Нэмэгдсэн	294,717	779,083	150,485	1,224,285
	(2,723,595)	(4,007)	-	
Данснаас хассан				(2,727,602)
Дахин ангилсан	148,438	634,112	(782,550)	-
2024 оны 12-р сарын 31	**7,649,542**	**19,557,587**	**396,446**	**27,603,575**
Хуримтлагдсан хорогдуулалт				
2024 оны 1-р сарын 1	5,179,739	5,260,039	-	10,439,778
Тайлант жилд байгуулсан (Тодруулга 10)	1,024,426	2,033,012	-	3,057,438
Данснаас хассан	(2,723,595)	(4,007)	-	(2,727,602)
2024 оны 12-р сарын 31	**3,480,570**	**7,289,044**	**-**	**10,769,614**
Цэвэр дансны үнэ	**4,168,972**	**12,268,543**	**396,446**	**16,833,961**

21. Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр

21.1 Банк, санхүүгийн байгууллагаас байршуулсан харилцах, хадгаламж

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Банк, санхүүгийн байгууллагын байршуулсан харилцах	3,074,022	2,410,125
Банк, санхүүгийн байгууллагын байршуулсан хугацаатай хадгаламж	-	273,923,831
	3,074,022	**276,333,956**

21.2 Харилцагчдын харилцах, хадгаламж

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Засгийн газрын:		
-Харилцах данс	133,530,018	170,300,398
-Хугацаатай хадгаламж	63,740,002	78,212,948
Хувийн секторын:		
-Харилцах данс	585,238,245	468,168,356
-Хугацаатай хадгаламж	287,960,278	271,049,001
Иргэдийн:		
-Харилцах данс	227,661,869	225,800,541
-Хугацаагүй хадгаламж	215,300,535	200,924,056
-Хугацаатай хадгаламж	2,235,953,010	2,010,331,262
	3,749,383,957	**3,424,786,562**

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар харилцагчдын харилцах, хадгаламжид банкнаас гаргаж буй үл цуцлах санхүүгийн баталгаанд барьцаа хөрөнгө болгож байршуулсан төгрөгийн 13,513 сая төгрөгийн (2024 онд: 15,303 сая төгрөг) хадгаламж байна.

21. Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр (Үргэлжлэл)

21.3 Зээлээр авсан санхүүжилт

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Гадаадын санхүүгийн байгууллагуудаас авсан		
Европын Сэргээн Босголт Хөгжлийн Банк (Тодруулга 30.в)	556,373,755	103,116,877
Нидерландын Хөгжил Санхүүжилтийн Компани	252,459,512	309,519,010
Олон Улсын Санхүүгийн Корпораци (Тодруулга 30.в)	190,657,275	273,898,963
Азийн Хөгжлийн Банк	181,084,195	-
БлюОрчард Бичил Бизнесийн Сан	143,059,407	102,354,457
Германы Хөрөнгө Оруулалт, Хөгжлийн Корпораци	107,982,794	103,440,754
Францын Хөрөнгө Оруулалт, Хөгжлийн Агентлаг	90,457,093	86,742,343
Инкофин бичил санхүүжилтийн сан СиВи	52,945,321	-
Трипл Жамп Би.Ви.	35,531,605	33,962,143
Дэлхийн Жендерийн Тэгш Байдлыг Хангах Хөрөнгө Оруулалтын Сан., СИКАВ-СИФ	35,316,277	50,812,504
Финландын Үйлдвэрлэл, Хамтын Ажиллагааны Сан	35,191,092	-
Дэлхийн Уур Амьсгалын Нөхөрлөл Сан Эс.Эй., СИКАВ-СИФ	32,070,952	34,231,231
Кардано Санхүүгийн Хүртээмжийг Нэмэгдүүлэх Сан	28,987,012	31,062,146
ДиВиЭм Орлогын Сан Эс.Си.Эй. СИКАВ-СИФ	28,747,508	46,523,116
Уур Амьсгалын Ногоон Сан	21,513,003	94,247,915
Эрүүл амьдралын санхүүжилт, Ди Эй Си	20,816,732	19,699,117
Глобал Импакт Инвестмент ХХК	19,627,858	17,014,773
Ковид-19 Хөгжиж буй Зах Зээл дэх Жижиг Дунд Үйлдвэрийг Дэмжих Сан ЭсСиЭспи СИКАВ-РАИФ	17,994,186	17,082,517
Инкофин СиВиЭсӨү	17,726,476	68,100,695
Симбиотикс СИКАВ II : Бичил Санхүүжилтын Сан	15,400,704	15,339,072
Симбиотикс СИКАВ (Люксембург) ЭсИБи Нөлөөллийн Боломж Сан	11,216,058	-
РеспонсАбилити Дэлхийн Бичил, ЖДҮ Бизнесийн Сан	10,178,948	19,572,278
РеспонсАбилити СИКАВ (Люксембург) Бичил,ЖДҮ Бизнесийн Өрийн Сан	8,571,746	16,481,918
Симбиотикс СИКАВ (Люксембург) Дэлхийн Бичил Санхүүжилтийн Сан	7,155,796	-
Симбиотикс СИКАВ II: Импакт Зээлийн Сан	7,103,429	6,805,953
Монега Хөрөнгө Оруулалтын Менежментийн Корпораци	6,949,688	2,552,664
Симбиотикс СИКАВ (Люксембург) ЭсДиЖи Өсөлттэй Зах Зээлийн Нөлөөллийн Сан	6,381,912	-
РеспонсАбилити СИКАВ (Люксембург) Санхүүгийн Хүртээмжийн Сан	6,250,231	12,018,065
Симбиотикс СИКАВ (Люксембург): Бичил Санхүүжилтын Сан	5,133,568	5,113,024
Симбиотикс СИКАВ (Люксембург): Абендрот Бичил Санхүүжилтийн Сан	3,538,008	1,701,488
Симбиотикс СИКАВ (Люксембург): Дэлхийн Санхүүгийн Хүртээмжийн Сан	2,643,227	-
РеспонсАбилити СИКАВ (Люксембург) Хөдөө Аж Ахуйн Сан	1,785,780	3,433,733
Симбиотикс СИКАВ (Люксембург): Өсч буй Зээлийн Сан	1,762,151	-
Симбиотикс СИКАВ (Люксембург): Хортензиа Нөлөөллийн Хөрөнгө Оруулалтын Сан	1,057,291	-
Бичил, Жижиг Дунд Бизнесийн Бонд ЭсЭй	-	24,832,557
Азийн Бичил Санхүүжилтийг Дэмжих Сан Эс.Эй, СИКАВ-СИФ	-	17,082,517
Симбиотикс СИКАВ (Люксембург)	-	13,720,514
Хөдөө аж ахуй, Орон Нутгийн Импүлс Хөрөнгө Оруулалтын Сан	-	10,263,878
Инкофин СиВиЭсӨү СиВиБиЭй-ЭсӨү	-	10,254,989
Гадаадын санхүүгийн байгууллагуудаас авсан нийт санхүүжилт	**1,963,670,590**	**1,550,981,211**
Засгийн газар, төрийн байгууллагаас авсан санхүүжилт		
Монгол Улсын Засгийн Газар	115,935,946	-
Сангийн Яам/ Азийн Хөгжлийн Банк	6,200,000	6,204,586
Сангийн Яам/ Японы Олон Улсын Хамтын Ажиллагааны Банк	5,153,950	5,710,680
“Оюу Толгой” Сан	3,000,000	2,500,000
Монголбанк	2,278,021	161,774,440
Жижиг Дунд Үйлдвэрийг Хөгжүүлэх Сан	37,133	585,481
Засгийн газар, төрийн байгууллагаас авсан нийт санхүүжилт	**132,605,050**	**176,775,187**
Нийт зээлээр авсан санхүүжилт	**2,096,275,640**	**1,727,756,398**

21. Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр (Үргэлжлэл)

21.3 Зээлээр авсан санхүүжилт (Үргэлжлэл)

Засгийн газар, төрийн байгууллагаас авсан, дээр дурдсан бүх санхүүжилтүүд нь Монгол Улсын Засгийн газартай холбоотой болно.

2024 ба 2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар Банк үндсэн болон хүүгийн өр төлбөрийг хугацаанд нь төлж барагдуулсан.

Зээлийн гэрээнүүдийн ихэнх нь тодорхой шалгуур үзүүлэлтүүдийг хангаж байхыг банкнаас шаарддаг ба тус нөхцөлүүдийг дараах төрлүүдэд ангилан үзүүлж болно:

- Өөрийн хөрөнгийн харьцаа (эрсдэлээр жигнэсэн өөрийн хөрөнгийн харьцаа, төлбөрийн чадварын харьцаа, 1 дүгээр зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө болон нийт хөрөнгийн харьцаа)
- Санхүүгийн эрсдэлийн харьцаанууд (актив, пассивын төлөгдөх хугацааны харьцаа, нийт гадаад валютын ба нэгж гадаад валютын эрсдэлийн харьцаа, төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын харьцаа, нийт хүүгийн эрсдэлийн харьцаа);
- Зээлийн эрсдэлийн харьцаанууд (Эрсдэлтэй зээлийн багцын эрсдэл, шугаман зээлийн эрсдэлийн харьцаа, алдагдлаар хаасан зээлийн харьцаа, том зээлдэгч болон өөрийн хөрөнгийн харьцаа, холбогдох этгээдэд олгосон зээлийн харьцаа, нийт том зээлдэгчдийн эрсдэлийн харьцаа);
- Бусад харьцаанууд (Хадгаламж зээлийн харьцаа, хүү төлөх чадварын эрсдэл, үндсэн хөрөнгө ба нийт хөрөнгийн харьцаа, үндсэн хөрөнгө, өөрийн хөрөнгийн хөрөнгө оруулалтын харьцаа, үйл ажиллагааны зардал болон ашгийн харьцаа гэх мэт).

Зээлийн гэрээний зохистой харьцаануудыг хангаагүй тохиолдолд холбогдох зээлийн үүрэг биелэгдээгүйд тооцогдох буюу зээл нь нэхэмжилсэн үед төлөгдөх шаардлагатай болно. Тиймээс зохистой харьцаануудын биелэлтэд холбогдох хэлтэс, ажилтнууд (Санхүү хариуцсан захирлын болон Эрсдэл хариуцсан захирлын харьяа) улирал тутамд хяналт тавин ажилладаг. Зохистой харьцааны биелэлт хангагдахгүйг урьдчилан мэдсэн буюу олж илрүүлсэн тохиолдолд удирдлага нь зохистой харьцааг хангах үүргээс түр чөлөөлөгдөх хүсэлт гаргах, зохистой харьцааг шинэчлэн гэрээг шинээр байгуулах зэрэг арга хэмжээг авдаг.

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар Банк нь эх үүсвэр олгосон зээлдүүлэгч байгууллагуудтай хийсэн гэрээний үүрэг болон санхүүгийн шалгуур үзүүлэлтүүдийг биелүүлсэн.

22. Хойшлогдсон нөхцөлт хандив

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Уур Амьсгалын Ногоон Сангийн ЭХХХЗ тэтгэлэгт хөтөлбөр	3,314,770	3,320,105
Уур Амьсгалын Ногоон Сангийн ЭХХДМБ төслийн тэтгэлэг	167,933	177,202
Уур Амьсгалын Ногоон Сангийн БЖДБ тэтгэлэгт хөтөлбөр	150,430	404,270
Уур Амьсгалын Ногоон Сангийн дэмжлэг	3,347	15,463
Микро Энержи Кредит Корпораци (“МЭК”)	-	8,388,478
Уур Амьсгалын Ногоон Сангийн ҮЗБЧБ-2 төслийн тэтгэлэг	-	79,369
Уур Амьсгалын Ногоон Сангийн Мини-грид төслийн тэтгэлэг	-	13,008
Нийт хойшлогдсон нөхцөлт хандив	**3,636,480**	**12,397,895**

Хойшлогдсон нөхцөлт хандивын хөдөлгөөн дараах байдалтай байна:

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	12,397,895	12,564,957
Тайлант жилд хүлээн авсан	-	307,516
Тайлант жилд хорогдуулсан	(1,394,524)	(484,712)
Карбон кредит борлуулсан орлого*	(7,526,222)	-
Ханшийн өөрчлөлт	159,331	10,134
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**3,636,480**	**12,397,895**

*Банк нь карбон кредитийг карбоны олон улсын зах зээлд борлуулж уг орлогыг ашиг, алдагдал ба орлогын тайланд бусад орлогоор 2025 онд хүлээн зөвшөөрсөн.

22. Хойшлогдсон нөхцөлт хандив (Үргэлжлэл)

Дээр дурдсан борлуулалтын гүйлгээтэй холбогдох төлбөрүүдийг Банк бүрэн хүлээн авсан. МЭК-тай байгуулсан карбоны сайн дурын зах зээл дээр борлуулах карбон кредит бий болгох гэрээ болон карбоны НҮБ-ын зах зээл дээр борлуулах карбоны кредит бий болгох гэрээний хүчинтэй хугацаа дуусаж, гэрээтэй холбоотой гүйцэтгэх үүргүүдийг бүрэн биелүүлсэн бөгөөд цаашид гүйцэтгэх үүрэг болон хүлээж болзошгүй аливаа үүрэг байхгүй болно.

23. Түрээсийн өр төлбөр

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
12 сар дотор	5,389,640	3,930,957
1- 2 жилийн дотор	4,087,027	2,106,778
2- 3 жилийн дотор	1,341,671	572,610
3- 4 жилийн дотор	406,184	623,539
4- 5 жилийн дотор	155,770	-
	11,380,292	**7,233,884**

24. Бусад өр төлбөр

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Бусад санхүүгийн өр төлбөр		
Клирингийн тооцоо	12,902,250	14,959,965
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	44,639,281	28,574,529
Тэнцлийн гадуур бүртгэлтэй хүлээж болзошгүй өр төлбөр болон үүргийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга (Тодруулга 28)	388,806	471,071
	57,930,337	**44,005,565**
Бусад санхүүгийн бус өр төлбөр		
Хуримтлуулсан цалин ба урамшуулал	24,475,012	30,462,368
НӨАТ-ын өглөг	38,733,374	27,726,127
Орлогын албан татвараас бусад татвар	978,486	1,046,453
Бусад санхүүгийн бус өр төлбөр	3,029,554	2,734,262
	67,216,426	**61,969,210**
Нийт бусад өр төлбөр	**125,146,763**	**105,974,775**

Тэнцлийн гадуур бүртгэлтэй хүлээж болзошгүй өр төлбөр болон үүргийн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл	471,071	282,509
Тайлант жилд (буцаасан)/байгуулсан (Тодруулга 9)	(82,265)	188,562
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**388,806**	**471,071**

25. Энгийн хувьцаа

	Зарласан болон гаргасан энгийн хувьцааны тоо		Энгийн хувьцааны дүн	
	2025 оны 12-р сарын 31	2024 оны 12-р сарын 31	2025 оны 12-р сарын 31 мян.төг	2024 оны 12-р сарын 31 мян.төг
Нийт энгийн хувьаа	1,052,700,000	1,052,700,000	105,270,000	105,270,000

2025 оны 12-р сарын 31-нээр Банк нэг бүр нь 100.00 төгрөг (2024 онд: 100.00 төгрөг)-ийн нэрлэсэн үнэтэй 1,052,700,000 (2024 онд 1,052,700,000) ширхэг энгийн хувьцаатай байсан.

25. Энгийн хувьцаа (Үргэлжлэл)

2024 болон 2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаарх энгийн хувьцааны тоо болон дүнгийн хөдөлгөөнийг дараах байдлаар харуулав.

	Энгийн хувьцааны тоо	Энгийн хувьцааны дүн мян.төг	Халаасны хавьцаа* мян.төг	Нэмж төлөгдсөн капиталын дүн мян.төг
2024 оны 1-р сарын 1	**1,052,700,000**	**105,270,000**	-	**30,586,768**
Худалдан авсан халаасны хувьцаа	-	-	(29,668)	(197,897)
2024 оны 12-р сарын 31	**1,052,700,000**	**105,270,000**	**(29,668)**	**30,388,871**
Худалдан авсан халаасны хувьцаа	-	-	(237,614)	(1,875,080)
2025 оны 12-р сарын 31	**1,052,700,000**	**105,270,000**	**(267,282)**	**28,513,791**

*Банк тайлант хугацаанд Монголын Хөрөнгийн Биржийн хоёрдогч зах зээлээс 2,376,138 ширхэг (2024 онд: 296,678 ширхэг) хувьцааг нийт 2,112.69 сая төгрөгийн (2024 онд: 227.57 сая төгрөг) зах зээлийн үнээр буцаан худалдан авсан.

2024 ба 2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаарх Банкны хувьцаа эзэмшигчид болон эзэмшлийн хувь хэмжээг дараах байдлаар харуулав.

	2025 Эзэмшил (%)	2024 Эзэмшил (%)
Тэнгэр Санхүүгийн Нэгдэл ХХК*	-	94.99%
МАК Инвест Кей Эф Ти	19.37%	-
Олон Улсын Санхүүгийн Корпораци (ОУСК)	16.63%	-
ОРИКС Корпораци	16.28%	-
Европын Сэргээн Босголт Хөгжлийн Банк (ЕСБХБ)	12.49%	-
Канадын Үндэсний Банк (КҮБ)	10.18%	-
Ронок Партнерс Кей Эф Ти	9.83%	-
Монголиа Файнаншл Сервисез ПиТиИ ЭлТиДи	6.41%	-
Олон нийт	8.56%	4.98%
Халаасны хувьцаа	0.25%	0.03%
Нийт	**100.00%**	**100.00%**

*2024 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар, ХасБанк ХК-ийн 94.99%-ийг Тэнгэр Санхүүгийн Нэгдэл ХХК эзэмшдэг. Тэнгэр Санхүүгийн Нэгдэл ХХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдийг ХасБанк ХК-ийн үргэлжилсэн хамаарлаар дараах байдлаар харуулав:

	2025 оны 7-р сарын 30 Эзэмшил (%)	2024 оны 12-р сарын 31 Эзэмшил (%)
МАК Инвест Эс Жи ПиТиИ ЭлТиДи	19.37%	-
МАК Инвест Кей Эф Ти	-	19.37%
Олон Улсын Санхүүгийн Корпораци (ОУСК)	16.63%	16.63%
ОРИКС Корпораци	16.28%	16.28%
Европын Сэргээн Босголт Хөгжлийн Банк (ЕСБХБ)	12.49%	12.49%
Канадын Үндэсний Банк (КҮБ)	10.18%	10.18%
Ронок Партнерс Кей Эф Ти	9.83%	9.83%
Монголиа Файнаншл Сервисез ПиТиИ ЭлТиДи	6.41%	6.41%
Триодос Фэйр Шэйр Фанд	3.61%	3.61%
Магваны Болдоо	0.10%	0.10%
Чулууны Ганболд	0.09%	0.09%
Нийт	**94.99%**	**94.99%**

2025 оны 7-р сарын 30-ны өдрөөр Тэнгэр Санхүүгийн Нэгдэл ХХК-ийн данс бүртгэлийг хааж ХасБанк ХК-д нэгтгэсэн. Нэгтгэлийн үр дүнд ХасБанк ХК-ийн энгийн хувьцааны дүнд өөрчлөлт ороогүй бөгөөд Тэнгэр Санхүүгийн Нэгдэл ХХК-ийн хувьцаа эзэмшигчид ХасБанкны хувьцаа эзэмшигчид болсон.

Банк нь нэг төрлийн хувьцаатай ба нэгж хувьцаа бүр нэг саналын эрхтэй. Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлөөс санал болгосон ногдол ашгийг Хувьцаа Эзэмшигчдийн ээлжит хурлаас баталдаг.

26. Нөөцүүд

	Тусгай зориулалт-тай нөөц мян.төг	Барилгын дахин үнэлгээний нөөц мян.төг	Хөрөнгө оруулалтын үнэлгээний нөөц мян.төг	Бусад нөөц сан мян.төг	Нийт нөөц сангууд мян.төг
2025 оны 1-р сарын 1-ээр	**48,433,631**	**18,352,369**	**2,341,235**	**11,439,408**	**80,566,643**
Хэрэгжээгүй олз	-	-	175,798	-	175,798
Хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нөөц	-	(482,498)	-	-	(482,498)
Тусгай зориулалттай нөөцөөс шилжүүлсэн	(1,453,752)	-	-	-	(1,453,752)
2025 оны 12-р сарын 31-ээр	**46,979,879**	**17,869,871**	**2,517,033**	**11,439,408**	**78,806,191**
2024 оны 1-р сарын 1-ээр	**53,253,544**	**18,528,613**	**3,197,341**	**11,439,408**	**86,418,906**
Хэрэгжээгүй олз	-	-	(856,106	-	(856,106
Хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нөөц	-	(176,244)	-	-	(176,244)
Тусгай зориулалттай нөөцөөс шилжүүлсэн	(4,819,913)	-	-	-	(4,819,913)
2024 оны 12-р сарын 31-ээр	**48,433,631**	**18,352,369**	**2,341,235**	**11,439,408**	**80,566,643**

Тусгай зориулалттай нөөц

2025 оны 12-р сарын 31-ээрх тусгай зориулалттай нөөц 46,980 сая төгрөг (2024 оны 12-р сарын 31: 48,434 сая төгрөг) нь 42,563 сая төгрөг (2024 оны 12-р сарын 31: 43,801 сая төгрөг)–ийн зээлийн үнэ цэнийн бууралтын нөөц, 3,685 сая төгрөг (2024 оны 12-р сарын 31: 3,901 сая төгрөг)-ийн хураан авсан хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын нөөц, 732 сая төгрөг (2024 оны 12-р сарын 31: 732 сая төгрөг)-ийн ерөнхий эрсдэлийн нөөцөөс бүрдэнэ.

27. Санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэн

Бодит үнэ цэнийг тодорхойлох ба бодит үнэ цэнийн зэрэглэл

Банк нь үнэлгээний техникүүдийг ашиглан санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлох, толилуулахдаа дараах шатлалуудыг хэрэглэдэг. Үүнд:
Зэрэглэл 1: Бодит үнэ цэн нь ижил төстэй актив, пассивын идэвхтэй зах зээлд тогтоосон үнэд үндэслэсэн байх;
Зэрэглэл 2: Бодит үнэ цэнийг хэмжихдээ хэрэглэсэн мэдээ нь зах зээл дээрээс шууд ба шууд бусаар олдох боломжтой бусад техникүүд;
Зэрэглэл 3: Зах зээлийн мэдээлэлд үндэслэгдээгүй мэдээ ашиглан бодит үнэ цэнийг тооцоолох арга ашиглан тооцоолсон техникүүд.
Дараах хүснэгтэд бодит үнэ цэнээрээ бүртгэгдсэн санхүүгийн хэрэгслүүдийг бодит үнэ цэнийн зэрэглэлээр нь ангилан үзүүлэв:

	Давтагдах бодит үнэ цэнийн хэмжилт			
	Зэрэглэл 1 мян.төг	**Зэрэглэл 2 мян.төг**	**Зэрэглэл 3 мян.төг**	**Нийт мян.төг**
2025 оны 12 сарын 31				
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө				
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд				
Валютын хүүгийн своп хэлцэл	-	-	44,827,262	44,827,262
Гадаад валютын форвард хэлцэл	-	1,338,799	-	1,338,799
МИК - Давуу эрхтэй ИЗББ	-	-	64,242,080	64,242,080
МИК - Энгийн ИЗББ	-	-	83,110,223	83,110,223
ҮЦСК - Энгийн ХББ	-	-	510,669	510,669
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	-	165,355,679	-	165,355,679
	-	**166,694,478**	**192,690,234**	**359,384,712**
БҮЦБДО-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө				
Хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлгүй өмчийн хэрэгслүүд	-	-	151,935	151,935
Хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлтэй өмчийн хэрэгслүүд	3,576,344	-	-	3,576,344
	3,576,344	**-**	**151,935**	**3,728,279**
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн өр төлбөр				
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд				
Валютын хүүгийн своп хэлцэл	-	-	6,801,181	6,801,181
Гадаад валютын форвард хэлцэл	-	10,992	-	10,992
	-	**10,992**	**6,801,181**	**6,812,173**
Санхүүгийн бус хөрөнгө				
Дахин үнэлүүлсэн барилга байшин	-	-	38,791,530	38,791,530
	-	**-**	**38,791,530**	**38,791,530**

	Давтагдах бодит үнэ цэнийн хэмжилт			
	Зэрэглэл 1 мян.төг	**Зэрэглэл 2 мян.төг**	**Зэрэглэл 3 мян.төг**	**Нийт мян.төг**
2024 оны 12 сарын 31				
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө				
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд				
Гадаад валютын своп хэлцэл		-	494,359	494,359
Валютын хүүгийн своп хэлцэл	-	8,777,086	-	8,777,086
Гадаад валютын форвард хэлцэл	-	779,278	-	779,278
МИК - Давуу эрхтэй ИЗББ	-	-	48,259,388	48,259,388
МИК - Энгийн ИЗББ	-	-	63,169,016	63,169,016
ҮЦСК - Энгийн ХББ	-	-	872,376	872,376
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	-	209,855,668	-	209,855,668
	-	**219,412,032**	**112,795,139**	**332,207,171**
БҮЦБДО-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө				
Хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлгүй өмчийн хэрэгслүүд	-	-	420,741	420,741
Хөрөнгийн бирж дээр бүртгэлтэй өмчийн хэрэгслүүд	3,489,990	-	-	3,489,990
	3,489,990	**-**	**420,741**	**3,910,731**
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн өр төлбөр				
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд				
Валютын хүүгийн своп хэлцэл	-	9,494,471	-	9,494,471
Гадаад валютын форвард хэлцэл	-	48,366	-	48,366
	-	**9,542,837**	**-**	**9,542,837**
Санхүүгийн бус хөрөнгө				
Дахин үнэлүүлсэн барилга байшин	-	-	38,316,238	38,316,238
	-	**-**	**38,316,238**	**38,316,238**

27. Санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэн (Үргэлжлэл)

Зэрэглэл 1 болон зэрэглэл 2-ын хооронд шилжилт

Бодит үнэ цэнээр бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийн үнэ цэнийн зэрэглэл 1 болон зэрэглэл 2-ын хооронд ямар нэгэн шилжилт байгаагүй.

Зэрэглэл 2 болон зэрэглэл 3-ын хооронд шилжилт

Банкны бодлого нь тайлант хугацааны өдрөөр бодит үнэ цэнийн зэрэглэл хоорондын шилжилтийг хүлээн зөвшөөрөх явдал юм.

2025 оны 12-р сарын 31-ээр дуусгавар болсон жилийн хугацаанд, Банк 38,026 сая төгрөгийн бодит үнэ бүхий валютын хүүгийн своп хэлцлийн багцыг бодит үнэ цэнийн зэрэглэл 2-р түвшнээс зэрэглэл 3-р түвшинд шилжүүлсэн. Энэхүү шилжилт нь ижил төстэй үнэлгээний хөрөнгийн хувьд үнэ тогтоох зах зээлийн үндсэн орцыг ашиглагдаж болох зах зээлээс нийтэд ашиглагддаггүй зах зээлийн үнэ болж өөрчлөгдсөний үр дүнд бий болсон. Үнэлгээний орцууд нь нийтэд ашиглагддаггүй зах зээлийн орцод суурилж өөрчлөгдсөн боловч үнэлгээний аргачлал нь тайлант хугацаанд өөрчлөгдөөгүй хэвээр байна.

Дараах хүснэгтэд санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийн (давтагдах болон үл давтагдах) бодит үнэ цэнийг хэрхэн зэрэглэл 2 болон зэрэглэл 3-т ангилсныг тоймлон харуулав.

Санхүүгийн хөрөнгө/ өр төлбөр	2025 оны 12 сарын 31 БҮЦ мян.төг	2024 оны 12 сарын 31 БҮЦ мян.төг	БҮЦ-ийн ангилал	Үнэлгээний аргачлал	Голлох хүчин зүйл
1) Гадаад валютын своп хэлцэл	-	494,359	Зэрэглэл 3	Зах зээлийн үнэ, хүүгийн түвшний тэнцвэр	Репо хүү болон валютын албан ханш
2) Валютын хүүгийн своп хэлцэл	38,026,081	(717,385)	Зэрэглэл 3	Зах зээлийн үнэ	SOFR хүү, бодлогын хүү, ЕСБХБ-ны монгол төгрөгийн форвард ханш болон валютын албан ханш
3) Гадаад валютын форвард хэлцэл	1,327,807	730,912	Зэрэглэл 2	Зах зээлийн үнэ, хүүгийн түвшний тэнцвэр	Репо хүү, ЗГ-ын бондын өгөөж болон валютын албан ханш
4) МИК - Энгийн болон давуу эрхтэй ИЗББ, ҮЦСК - Энгийн ХББ	147,862,972	112,300,780	Зэрэглэл 3	Дискаунталсан мөнгөн гүйлгээ	Ирээдүйн мөнгөн урсгал, ТТБМ, АҮМ ба Санхүүгийн хэрэгслүүдийн зах зээлийн хүүгийн хувь
5) Хөрөнгийн биржид бүртгэлгүй өмчийн хэрэгслүүд	151,935	420,741	Зэрэглэл 3	Цэвэр хөрөнгийн үнэ цэн	Хувьцааны зах зээлийн үнэ, гүйлгээний үнэ
6) Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	165,355,679	209,855,668	Зэрэглэл 2	Төсөөлсөн мөнгөн гүйлгээ	Ирээдүйн мөнгөн урсгал, ТТБМ, АҮМ ба Санхүүгийн хэрэгслүүдийн зах зээлийн хүүгийн хувь
7) Дахин үнэлүүлсэн барилга байшин	38,791,530	38,316,238	Зэрэглэл 3	Элэгдүүлсэн өртөг, ЗЗ-н харьцуулалт	Тохируулсан зэх зээлийн түрээсийн үнэ

Зах зээлийн боломжит өгөгдлүүдийг ашиглан үнэлгээний аргачлал (дискаунтлагдсан мөнгөн урсгалын загвар г.м) дээр суурилан Банкны тооцсон эдгээр санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийн бодит үнэ цэн нь 2 дугаар зэрэглэлд ангилагддаг.

27. Санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэн (Үргэлжлэл)

Бодит үнэ цэнээрээ бүртгэгдээгүй санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэн
Санхүүгийн тайланд бодит үнэ цэнээрээ хараахан бүртгэгдээгүй байгаа санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлоход ашиглах аргачлал, таамаглалыг доор харуулав.

Бодит үнэ цэн нь дансны үнэтэйгээ ойролцоо хөрөнгө
Дуусах хугацаа нь богино (нэг хүртэл жил) болон түргэн борлогдох санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрүүдийн дансны үнийг бодит үнэ цэнтэйгээ ойролцоо гэж үзнэ. Уг таамаглалыг мөн хугацаагүй болон хугацаатай хадгаламж, хувьсан хүүтэй санхүүгийн хэрэгслүүдэд ашиглана.

Тогтмол хүүтэй санхүүгийн хэрэгслүүд

Хорогдуулсан өртгөөр илэрхийлэгдсэн тогтмол хүүтэй санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг Монгол улс дахь ижил төстэй санхүүгийн хэрэгслүүдийн одоогийн зах зээлийн хүү болон тэдгээр санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрсөн үеийн зах зээлийн хүүтэй харьцуулан тооцно.

2025 оны 12 сарын 31-ээрх санхүүгийн тайланд бодит үнэ цэнтэй ойролцоо дансны үнэтэйгээс бусад Банкны санхүүгийн хэрэгслүүдийн дансны үнэ болон бодит үнэ цэнийн харьцуулалтыг дараах хүснэгтээр харууллаа.

	Тодруулга	2025 Дансны үнэ мян.төг	2025 БҮЦ мян.төг	2024 Дансны үнэ мян.төг	2024 БҮЦ мян.төг
Санхүүгийн хөрөнгө					
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	**16.3**	4,016,649,082	4,034,139,964	3,472,735,003	3,496,903,793
Санхүүгийн өр төлбөр					
Зээлээр авсан санхүүжилт	**21.3**	2,096,275,640	2,085,140,476	1,727,756,398	1,721,763,552

Дараах хүснэгтэд Зэрэглэл 3-ийн бодит үнэ цэнийн хөдөлгөөнийг харуулав:

	Тодруулга	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Гадаад валютын своп хэлцэл, БҮЦ-р бүртгэх			
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл		494,359	-
Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт		(494,359)	494,359
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**14.2**	-	**494,359**
Валютын хүүгийн своп хэлцэл, БҮЦ-р бүртгэх			
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл		(717,385)	-
Хаагдсан хэлцлийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт		(3,639,305)	-
Зэрэглэл 2-оос шилжүүлсэн		42,382,771	-
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**14.2**	**38,026,081**	-
ИЗББ – Давуу эрхийн, БҮЦ-р бүртгэх			
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл		48,259,388	49,141,819
Нэмэгдсэн		183,454,400	25,754,600
Борлуулсан		(167,383,900)	(26,040,000)
Хуримтлагдсан хүү	**6**	5,214,576	4,508,056
Хүлээн авсан хүү		(5,222,031)	(5,106,514)
Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт	**6**	(80,353)	1,427
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**14.1**	**64,242,080**	**48,259,388**
ИЗББ – Энгийн, БҮЦ-р бүртгэх			
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл		63,169,016	59,768,115
Нэмэгдсэн		20,384,100	2,861,700
Хуримтлагдсан хүү	**7**	6,828,949	5,914,399
Хүлээн авсан хүү		(7,710,312)	(6,988,004)
Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт	**7**	438,470	1,612,806
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**14.1**	**83,110,223**	**63,169,016**

27. Санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэн (Үргэлжлэл)

Дараах хүснэгтэд Зэрэглэл 3-ийн бодит үнэ цэнийн хөдөлгөөнийг харуулав:

	Тодруулга	2025 мян.төг	2024 мян.төг
ҮЦСК-Энгийн ХББ, БҮЦ-р бүртгэх			
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл		872,376	1,399,212
Борлуулсан		(372,100)	(541,800)
Хуримтлагдсан хүү	**7**	68,260	65,510
Хүлээн авсан хүү		(67,392)	(96,857)
Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт	**7**	9,525	46,311
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**14.1**	**510,669**	**872,376**
Хөрөнгийн биржэд бүртгэлгүй өмчийн хэрэгслүүд, БҮЦ-р бүртгэх			
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл		420,741	418,544
Худалдан борлуулсан		(416,849)	-
Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт		148,043	2,197
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл	**15**	**151,935**	**420,741**
Дахин үнэлүүлсэн барилга байшин, БҮЦ-р бүртгэх			
Тайлант жилийн эхний үлдэгдэл		38,316,238	38,355,150
Нэмэгдсэн	**19**	2,903,950	1,861,348
Данснаас хассан	**19**	(23,265)	-
Тайлант жилд байгуулсан элэгдэл	**19**	(922,229)	(862,326)
БЗЭБХ-рүү шилжсэн	**19**	(1,483,164)	(1,037,934)
Тайлант жилийн эцсийн үлдэгдэл		**38,791,530**	**38,316,238**

Зэрэглэл 3 дах санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийг үнэлэхэд шаардагдах орцууд болон орцоос шалтгаалж гарч болох боломжит өөрчлөлтийн мэдрэмтгий байдлыг доор тодорхойлон үзүүлэв.

2025 оны 12 сарын 31-ний байдлаар	Бодит үнэ цэн мян.төг	Боломжит өөрчлөлт-ийн хувь	Бодит үнэ цэнийн мэдрэмж	Үнэлгээний аргачлал	Ашигласан мэдээлэл	Хүрээ
Санхүүгийн хөрөнгө						
Валютын хүүгийн своп хэлцэл, БҮЦ-ээр	38,026,081	1%	+78,114/ -81,435	Зах зээлийн үнэ	ЕСБХБ-ны Монгол төгрөгийн форвард ханш болон бодлогын хүү	10.982%-13.679%
МИК – Энгийн ИЗББ, БҮЦ-ээр	83,110,223	1%	+/- 831,102	Дискаунталсан мөнгөн гүйлгээ	Ирээдүйн мөнгөн урсгал, ТТБМ, АҮМ, Санхүүгийн хэрэгслүүдийн ЗЗХүүгийн хувь	100,000 төг
МИК – Давуу эрхтэй ИЗББ, БҮЦ-ээр	64,242,080	1%	+/- 642,421	Дискаунталсан мөнгөн гүйлгээ	Ирээдүйн мөнгөн урсгал, ТТБМ, АҮМ ба Санхүүгийн хэрэгслүүдийн ЗЗХ-ийн хувь	100,000 төг
ҮЦСК-Энгийн ХББ, БҮЦ-ээр	510,669	1%	+/- 5,107	Дискаунталсан мөнгөн гүйлгээ	Ирээдүйн мөнгөн урсгал, ТТБМ, АҮМ ба Санхүүгийн хэрэгслүүдийн ЗЗХ-ийн хувь	100,000 төг
Хөрөнгийн биржэд бүртгэлгүй өмчийн хэрэгслүүд	151,935	10%	+/- 15,194	Цэвэр хөрөнгийн үнэ	Зах зээлийн хувьцааны ханш	1,000 төг-8,176,139 төг
Дахин үнэлүүлсэн барилга байшин	38,791,530	10%	+/- 3,879,153	Элэгдүүлсэн өртөг, ЗЗ-н харьцуулалт	Тохируулсан зах зээлийн түрээсийн үнэ	25,240 төг-6,245,455 төг

28. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг хариуцлага

Харилцагчдын санхүүгийн хэрэгцээ шаардлагыг хангахын тулд, Банк янз бүрийн цуцалж үл болох санхүүгийн хэлцлүүдэд оролцдог. Хэдийгээр, эдгээр үүрэг хариуцлагууд нь санхүүгийн байдлын тайланд тусгагдахгүй байж болох ч, эдгээр нь зээлийн эрсдэл агуулдаг бөгөөд үүгээрээ Банкны хүлээж буй эрсдэлийн нэг хэсэг юм.

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Болзошгүй өр төлбөр		
Гүйцэтгэлийн болон тендерийн баталгаа	35,101,006	39,838,374
Санхүүгийн баталгаа	31,024,452	36,572,654
Аккредитив	26,206,246	17,994,485
	92,331,704	94,405,513
Үүрэг		
Олгогдоогүй зээл	209,817,695	175,079,999
Нийт	**302,149,399**	**269,485,512**

Болзошгүй өр төлбөр

Аккредитив, баталгаа (нээлттэй аккредитив хамрагдана) нь тусгай үйл явдал тохиолдоход харилцагчийн өмнөөс голдуу бараа бүтээгдэхүүний импорт болон экспорттой холбоотойгоор төлбөр хийх үүргийг Банканд ногдуулдаг. Баталгаа, нээлттэй аккредитив нь зээлийн эрсдэлтэй ижил эрсдэлийг агуулдаг. Эдгээр гүйлгээний улмаас материаллаг алдагдал гарахгүй гэсэн хүлээлттэй байна.

Олгогдоогүй зээл

Зээлийн хэмжээг нэмэхээр шийдвэрлэсэн нь Банкны зүгээс зээл олгох, зээлийн шугам нээх гэрээт үүргүүдийг хүлээснийг илэрхийлдэг. Ийм үүргүүд нь тогтсон дуусах хугацаа эсхүл цуцлах бусад төрлийн заалтуудтай байдаг. Зээл олгох үүрэг нь хэрэгжээгүй байтал тус үүргийнх нь хугацаа нь дууссан байж болох тул гэрээнд заасан дүн нь ирээдүйн мөнгөний шаардлагыг илэрхийлдэг гэсэн ойлголт биш юм.

Зээлийн хэмжээг нэмэх шийдвэрүүд нь харилцагчийн тодорхой шалгууруудыг хангах явдлаас шууд шалтгаалдаг учраас зээлийн боломжит алдагдал нь нийт хэрэгжээгүй үлдсэн зээл олгох үүргүүдийн дүнгээс бага байна. Богино хугацаат зээлийн үүргээс голдуу урт хугацаат зээлийн үүрэг нь илүүтэйгээр зээлийн эрсдэлтэй байдаг тул Банк нь зээлийн үүргүүдийнхээ дуусах хугацааг хянаж байдаг.

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдал тооцогдох болзошгүй өр төлбөр болон олгогдоогүй зээлийн шинжилгээ:

2025 оны 12-р сарын 31	**Түвшин 1** **мян.төг**	**Түвшин 2** **мян.төг**	**Түвшин 3** **мян.төг**	**Нийт** **мян.төг**
2024 оны 12-р сарын 31-нээр	269,219,188	213,177	53,147	269,485,512
Шинээр нэмэгдсэн	129,262,508	-	-	129,262,508
Дансны үнийн шилжилт				
- Түвшин 1-с шилжүүлсэн	(967,693)	934,554	33,139	-
- Түвшин 2-с шилжүүлсэн	23,808	(23,808)	-	-
- Түвшин 3-с шилжүүлсэн	63,717	-	(63,717)	-
Ашиглалтын хугацаа дуусаж данснаас хассан	(96,401,930)	(189,368)	(7,323)	(96,598,621)
2025 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	**301,199,598**	**934,555**	**15,246**	**302,149,399**
Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга				
2024 оны 12 дугаар сарын 31-нээр	460,371	800	9,900	471,071
Шинээр нэмэгдсэн	168,880	-	-	168,880
Дансны үнийн шилжилт				
- Түвшин 1-с шилжүүлсэн	(9,987)	7,366	2,621	-
- Түвшин 2-с шилжүүлсэн	788	(788)	-	-
- Түвшин 3-с шилжүүлсэн	8,567	844	(9,411)	-
Ашиглалтын хугацаа дуусаж данснаас хассан	(222,411)	(12)	(489)	(222,912)
Түвшин хооронд шилжилт болон өгөгдлийн өөрчлөлтийн нөлөө	(28,481)	(849)	1,097	(28,233)
2025 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	**377,727**	**7,361**	**3,718**	**388,806**

28. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг хариуцлага (Үргэлжлэл)

Хүлээгдэж буй зээлийн алдагдал тооцогдох болзошгүй өр төлбөр болон олгогдоогүй зээлийн шинжилгээ:

2024 оны 12-р сарын 31	**Түвшин 1 мян.төг**	**Түвшин 2 мян.төг**	**Түвшин 3 мян.төг**	**Нийт мян.төг**
2023 оны 12-р сарын 31-нээр	192,924,675	3,941,739	24,204	196,890,618
Шинээр нэмэгдсэн	169,329,645	-	-	169,329,645
Дансны үнийн шилжилт				
- Түвшин 1-с шилжүүлсэн	(14,149)	4,314	9,835	-
- Түвшин 2-с шилжүүлсэн	58,549	(101,858)	43,309	-
- Түвшин 3-с шилжүүлсэн	10,199	-	(10,199)	-
Ашиглалтын хугацаа дуусаж данснаас хассан	(93,089,731)	(3,631,018)	(14,002)	(96,734,751)
2024 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	**269,219,188**	**213,177**	**53,147**	**269,485,512**
Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга				
2023 оны 12 дугаар сарын 31-нээр	254,712	18,235	9,562	282,509
Шинээр нэмэгдсэн	309,833	-	-	309,833
Дансны үнийн шилжилт				
- Түвшин 1-с шилжүүлсэн	(417)	20	397	-
- Түвшин 2-с шилжүүлсэн	-	(203)	203	-
- Түвшин 3-с шилжүүлсэн	5,637	-	(5,637)	-
Ашиглалтын хугацаа дуусаж данснаас хассан	(105,340)	(17,243)	(3,924)	(126,507)
Түвшин хооронд шилжилт болон өгөгдлийн өөрчлөлтийн нөлөө	(4,054)	(9)	9,299	5,236
2024 оны 12-р сарын 31-ний үлдэгдэл	**460,371**	**800**	**9,900**	**471,071**

Бусад гэрээний үүргүүд:

	2025 мян.төг	**2024 мян.төг**
Батлагдаж, гэрээ байгуулсан:		
Үндсэн хөрөнгө	1,256,245	1,014,954
Бусдаар гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээ	990,234	494,016
Биет бус хөрөнгө	505,408	424,825
Бусад үйлчилгээ	99,439	137,483
Хэрэглээний болон бусад бараа материал	19,912	54,104
Зар сурталчилгаа	10,752	8,150
	2,881,990	**2,133,532**

Шүүхийн нэхэмжлэл

Бизнесийн онцлог шинж чанарын улмаас Банкны салбарт шүүхээр асуудлыг шийдэх явдал энгийн үзэгдэл байдаг. Банк нь шүүхийн нэхэмжлэлтэй хэрхэн ажиллах талаар тогтсон журамтай. Нэгэнт мэргэжлийн зөвлөгөө авсан, гарч болох хохирлын хэмжээг зохистойгоор тооцоолсон бол Банк нь тухайн нэхэмжлэлийн банкны санхүүгийн байдалд үзүүлж болох сөрөг нөлөөллөөс хамгаалан дансандаа залруулах бичилт хийнэ.

Азрийч ХХК-тай холбоотой нэхэмжлэлтэй хэрэг

Өнгөрсөн жилүүдэд Азрийч ХХК (“Азрийч”) болон ХасБанк ХК (“Банк”) хоёрын хооронд 2017 оны 3 дугаар сард гарсан шүүхийн шийдвэрийн дагуу Банкны ӨБҮХХ-д шилжсэн эд хөрөнгө болох “Аз Молл” их дэлгүүр (“Аз Молл”)-ын барилгын өмчлөлийн талаар шүүхийн маргаантай байсан бөгөөд 2023 оны сүүлээр Аз Моллын барилгын өмчлөл/эзэмшлийг Азрийч руу буцаан шилжүүлэх шийдвэр гарсан. ХасБанк ХК-ийн Азрийч ХХК-ийн эсрэг гаргасан нэхэмжлэл нь Азрийчээс 17.3 тэрбум төгрөг гаргуулах, үүргийн гүйцэтгэлийг барьцаа хөрөнгөөр хангуулахаар эцэслэн шийдвэрлэгдсэн.

Шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа

Барьцаа хөрөнгө болох Аз Молл дэлгүүрийн барилга, болон газрыг 2025 оны 7 дугаар сарын 4-ний өдөр битүүмжлэн хураасан. Тус хөрөнгийг хөндлөнгийн үнэлгээчин 34.1 тэрбум төгрөгөөр үнэлсэн. 2025 оны 8 дугаар 19-ний өдөр 23.8 тэрбум төгрөгөөр анхны албадан дуудлага худалдаа зохион байгуулсан ба аль нэг сонирхогч тал оролцоогүй. Гэвч Азрийч ХХК Дүүргийн эрүү, иргэний хялбар ажиллагааны шүүхэд шинжээчийн үнэлгээ болон анхны дуудлага худалдааг хүчингүй болгуулах нэхэмжлэл гаргасантай холбоотойгоор уг маргааныг эцэслэн шийдвэрлэх хүртэл шийдвэр гүйцэтгэлийн ажиллагаа түдгэлзсэн байна. Энэ хэрэгт банк гуравдагч этгээдээр оролцож байгаа бөгөөд шүүх хуралдаан товлогдоогүй байна.

28. Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг хариуцлага (Үргэлжлэл)

Шүүхийн нэхэмжлэл (Үргэлжлэл)

Азрийчийн ХасБанкны эсрэг гаргасан нэхэмжлэлтэй хэрэг

Азрийч Сүхбаатар дүүргийн иргэний хэргийн анхан шатны шүүхэд Банкны эсрэг 53.3 тэрбум төгрөгийн нэхэмжлэл гаргасан. Нэхэмжлэл нь хоёр үндсэн хэсгээс бүрдэнэ: 1) Аз Молл Банкны эзэмшилд байх хугацаанд түүний үйл ажиллагаанаас олох байсан орлогод 38.6 тэрбум төгрөг, 2) эд хөрөнгө, тоног төхөөрөмжийн эвдрэл, санхүүгийн хохирол, барилгыг хэвийн ажиллагаанд оруулахад шаардагдах зардал төсөв, удаан хугацаанд үйл ажиллагаа нь зогссоны улмаас гүйцэтгэх удирдлага болон хувьцаа эзэмшигчдэд учирсан санхүүгийн алдагдалд 14.7 тэрбум төгрөг зэргийг шаардсан. Шүүх хуралдаан хэд хэдэн удаа хойшилж, Азрийчээс 72 хавтастай /тус бүр 250 хуудастай/ нотлох баримт гаргаж өгсөн ба нотлох баримтуудад шүүх шинжилгээний төвийн эдийн засгийн шинжээчдээр шинжилгээ хийлгэхээр томилсон. Гэвч шинжээч нь нотлох баримт эдийн засгийн шинжилгээ хийх тусгай шаардлагыг хангаагүй гэж үзээд дүгнэлт гаргахаас татгалзсан. Түүний дараа Азрийч шүүхэд өгсөн нотлох баримтаа буцаан авахыг хүссэн боловч тус хүсэлтийг шүүх хүлээн авахаас татгалзсан. Одоогоор шүүх хурлын тов гараагүй байна.

Одоогийн байдлаар мэдэгдэж байгаа хязгаарлагдмал мэдээлэл, хөндлөнгийн этгээдийн мэргэжлийн дүгнэлт болон бусад боломжуудыг харгалзан үзсэн Банкнаас гаргасан үнэлгээнд үндэслэн, шүүхийн маргааны үр дүн тодорхойгүй хэвээр байгаа тул удирдлага нь уг шүүхийн маргаантай холбоотойгоор ирээдүйд хөрөнгө гарах нь тодорхойгүй байна гэж үзэн өр төлбөр бүртгээгүй болно. Банк нь нөхцөл байдлыг үргэлжлүүлэн хянаж, нэхэмжлэлийн эсрэг шаардлагатай хууль ёсны арга хэмжээ авч, шаардлагатай бол аливаа өөрчлөлтийн талаарх мэдээллүүдийг өгөх болно.

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Банктай холбоотой дээр дурдсанаас бусад томоохон маргаан гараагүй байна.

29. Хөрөнгө болон өр төлбөрийн дуусгавар болох хугацааны шинжилгээ

Дараах хүснэгтэд Банкны хөрөнгө ба өр төлбөрийн эргэн төлөгдөх, эсхүл барагдах хугацаагаар нь ангилсан шинжилгээг харуулсан. Тодруулга 31.3 "Төлбөрийн чадварын эрсдэл ба эх үүсвэрийн удирдлага"-аас Банкны зүгээс барагдуулах гэрээт үүргүүдийн хорогдуулж тооцоогүй эргэн төлөлтийн үүргийг харна уу.

2025 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөр	12 сар хүртэлх мян.төг	12 сараас дээш мян.төг	Нийт мян.төг
Санхүүгийн хөрөнгө			
Бэлэн мөнгө ба Монголбанк дахь харилцах	238,239,937	-	238,239,937
Монголбанк дахь заавал байлгах нөөц	-	504,508,164	504,508,164
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд			
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	29,077,296	17,088,765	46,166,061
Санхүүгийн хэрэгслүүд	6,017,070	141,845,902	147,862,972
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	5,623,293	159,732,386	165,355,679
БҮЦБДО-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө			
Өмчийн хэрэгслүүд	-	3,728,279	3,728,279
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгө			
Банк ба санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	443,313,886	-	443,313,886
Өрийн хэрэгслүүд	1,088,298,815	14,918,550	1,103,217,365
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	1,787,126,060	2,229,523,022	4,016,649,082
Бусад хөрөнгө	7,187,080	5,556,726	12,743,806
	3,604,883,437	**3,076,901,794**	**6,681,785,231**
Санхүүгийн бус хөрөнгө			
Бусад санхүүгийн бус хөрөнгө	63,839,579	94,439	63,934,018
Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө	1,586,191	-	1,586,191
Үндсэн хөрөнгө ба ашиглах эрхтэй хөрөнгө	-	88,161,716	88,161,716
Биет бус хөрөнгө	-	14,741,075	14,741,075
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	6,205,624	5,478,823	11,684,447
	71,631,394	**108,476,053**	**180,107,447**
Нийт	**3,676,514,831**	**3,185,377,847**	**6,861,892,678**
Санхүүгийн өр төлбөр			
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд			
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	1,348,079	5,464,094	6,812,173
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр			
Банк ба санхүүгийн байгууллагын байршуулсан харилцах, хадгаламж	3,074,022	-	3,074,022
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	2,672,675,010	1,076,708,947	3,749,383,957
Зээлээр авсан санхүүжилт	224,158,152	1,872,117,488	2,096,275,640
Түрээсийн өр төлбөр	5,389,640	5,990,652	11,380,292
Бусад өр төлбөр	51,688,572	6,241,765	57,930,337
	2,958,333,475	**2,966,522,946**	**5,924,856,421**
Санхүүгийн бус өр төлбөр			
Хойшлогдсон нөхцөлт хандив	3,636,480	-	3,636,480
Бусад өр төлбөр	65,925,408	1,291,018	67,216,426
Орлогын албан татварын өглөг	11,253,643	-	11,253,643
	80,815,531	**1,291,018**	**82,106,549**
Нийт	**3,039,149,006**	**2,967,813,964**	**6,006,962,970**
Цэвэр позиц	**637,365,825**	**217,563,883**	**854,929,708**

29. Хөрөнгө болон өр төлбөрийн дуусгавар болох хугацааны шинжилгээ (Үргэлжлэл)

2024 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөр	12 сар хүртэлх мян.төг	12 сараас дээш мян.төг	Нийт мян.төг
Санхүүгийн хөрөнгө			
Бэлэн мөнгө ба Монголбанк дахь харилцах	33,914,061	-	33,914,061
Монголбанк дахь заавал байлгах нөөц	-	397,890,873	397,890,873
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд			
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	8,178,683	1,872,040	10,050,723
Санхүүгийн хэрэгслүүд	6,905,021	105,395,759	112,300,780
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	7,362,673	202,492,995	209,855,668
БҮЦБДО-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө			
Өмчийн хэрэгслүүд	-	3,910,731	3,910,731
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгө			
Банк ба санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	776,096,768	-	776,096,768
Өрийн хэрэгслүүд	1,119,024,124	14,868,156	1,133,892,280
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	1,428,897,959	2,043,837,044	3,472,735,003
Бусад хөрөнгө	14,073,416	5,556,726	19,630,142
	3,394,452,705	**2,775,824,324**	**6,170,277,029**
Санхүүгийн бус хөрөнгө			
Бусад санхүүгийн бус хөрөнгө	41,849,206	94,439	41,943,645
Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө	1,089,949	-	1,089,949
Үндсэн хөрөнгө	-	79,706,337	79,706,337
Биет бус хөрөнгө	-	16,833,961	16,833,961
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	7,862,710	4,080,088	11,942,798
	50,801,865	**100,714,825**	**151,516,690**
Нийт	**3,445,254,570**	**2,876,539,149**	**6,321,793,719**
Санхүүгийн өр төлбөр			
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд			
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	3,314,108	6,228,729	9,542,837
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр			
Банк ба санхүүгийн байгууллагын байршуулсан харилцах, хадгаламж	276,333,956	-	276,333,956
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	2,410,053,969	1,014,732,593	3,424,786,562
Зээлээр авсан санхүүжилт	792,550,509	935,205,889	1,727,756,398
Түрээсийн өр төлбөр	3,930,957	3,302,927	7,233,884
Бусад өр төлбөр	29,488,862	14,516,703	44,005,565
	3,515,672,361	**1,973,986,841**	**5,489,659,202**
Санхүүгийн бус өр төлбөр			
Хойшлогдсон нөхцөлт хандив	12,397,895	-	12,397,895
Бусад өр төлбөр	60,678,192	1,291,018	61,969,210
Орлогын албан татварын өглөг	26,164,657	-	26,164,657
	99,240,744	**1,291,018**	**100,531,762**
Нийт	**3,614,913,105**	**1,975,277,859**	**5,590,190,964**
Цэвэр позиц	**(169,658,535)**	**901,261,290**	**731,602,755**

30. Холбоотой талуудын тодруулга

Банкийг олон нийт (2024 онд: Тэнгэр Санхүүгийн Нэгдэл ХХК эзэмшдэг байсан) эзэмшдэг. Банкны хувьцаа эзэмшигчдийн жагсаалтыг Тодруулга 1-ээс харна уу.

Бизнесийн ердийн үйл ажиллагааны явцад хийгддэг зээл олгох, хадгаламж байршуулах, гадаад валютын гуйвуулгын гүйлгээ хийх зэрэг хэд хэдэн гүйлгээг холбоотой талуудтай хийсэн. Эдгээр ажил гүйлгээг арилжааны нөхцөлөөр гүйцэтгэсэн.

2025 болон 2024 оны 12 сарын 31-ний өдрийн байдлаар, Банкны хувьд холбоотой талуудтай хийсэн гүйлгээ болон тухайн өдрөөрх дансны үлдэгдэл нь дараах байдалтай байна. Үүнд:

	2025 мян.төг	**2024 мян.төг**
а) Холбоотой талуудад олгосон зээл ба урьдчилгаа		
Банкны ТУЗ-ийн гишүүд болон гол удирдах албан тушаалтнууд	2,624,161	2,122,179
Бусад холбоотой талууд	236,904	132,169
	2,861,065	**2,254,348**

Холбоотой талуудад олгосон зээл ба урьдчилгаа нь барьцаатай, жилийн 9.0%-иас 22.8% (2024 онд: 9.0%-иас 22.8%)-ийн хүүтэй ба 1-ээс 25 хүртэл жилийн эргэн төлөгдөх хугацаатай байна. Тайлант жилд эдгээр зээлээс олсон хүүгийн орлого нь 266 сая төгрөг (2024 онд: 163 сая төгрөг) болно.

	2025 мян.төг	**2024 мян.төг**
б) Холбоотой талуудын харилцах, хадгаламж:		
Банкны ТУЗ-ийн гишүүд болон гол удирдах албан тушаалтнууд	9,517,990	5,172,730
Бусад холбоотой талууд	27,539,607	7,139,321
	37,057,597	**12,312,051**

Холбоотой талуудын байршуулсан харилцах, хадгаламж нь жилийн 0%-иас 12.0% (2024 онд: 0%-иас 12.0%)-ийн хүүтэй байсан. Дээрх харилцах болон хадгаламж эзэмшигчдэд тайлант жилд 1,122 сая төгрөг (2024 онд: 741 сая төгрөг)-ийн хүүгийн зардал төлсөн.

	2025 мян.төг	**2024 мян.төг**
в) Хувьцаа эзэмшигчдээс зээлээр авсан санхүүжилт:		
Европын Сэргээн Босголт Хөгжлийн Банк (Тодруулга 21.3)	556,373,755	103,116,877
Олон Улсын Санхүүгийн Корпораци (Тодруулга 21.3)	190,657,275	273,898,963
	747,031,030	**377,015,840**

Банкны (2024 онд: ТэнГэр Санхүүгийн Нэгдэл ХХК-ийн) хувьцаа эзэмшигчдээс зээлээр авсан санхүүжилт нь жилийн 4.68%-иас 8.32% (2024 онд: 5.46%-иас 9.27%)-ийн хүүтэй байсан. Тайлант жилд эдгээр зээлээр авсан санхүүжилтэд төлсөн хүүгийн зардал нь 51,802 сая төгрөг (2024 онд: 33,776 сая төгрөг) байсан.

30. Холбоотой талуудын тодруулга (Үргэлжлэл)

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
г) Болзошгүй өр төлбөр ба үүрэг хариуцлага:		
Банкны ТУЗ-ийн гишүүд ба гол удирдах албан тушаалтнууд	192,623	230,089
Бусад холбоотой талууд	226,571	244,160
	419,194	**474,249**
д) Холбоотой талуудаас авсан шимтгэлийн орлого:		
Банкны ТУЗ-ийн гишүүд ба гол удирдах албан тушаалтнууд	6,237	13,108
Бусад холбоотой талууд	6,862	33,547
	13,099	**46,655**
е) Гол удирдах албан тушаалтнуудад олгосон нөхөн олговор:		
Цалин ба урамшуулал	20,071,277	22,136,423
Эрүүл мэнд ба нийгмийн даатгалын шимтгэл	2,448,974	2,683,735
	22,520,251	**24,820,158**

Холбоотой талуудтай хийсэн гүйлгээний нөхцөлүүд

Бизнесийн ердийн үйл ажиллагааны үр дүнд дээр дурдсан ажил гүйлгээ, үлдэгдлүүд үүссэн болно. Холбоотой талуудын төлсөн болон хүлээн авсан хүү нь ердийн арилжааны хүүгээр тооцогдсон. Холбоотой талуудад олгосон зээл ба урьдчилгаанаас бусад үлдэгдэл дүн барьцаагүй болно. Зээл болон урьдчилгаа нь ирээдүйн түрээсийн авлага, бусад эргэлтийн хөрөнгө ба үл хөдлөх хөрөнгийн барьцаатай. Бусад холбоотой талуудын өглөг эсхүл авлагын дүнд ямар нэгэн хүлээн авсан эсхүл гаргасан баталгаа байхгүй. 2025 оны 12-р сарын 31-ээр Банк нь өөрийн холбоотой талуудтай холбоотойгоор 10.4 сая төгрөгийн (2024: 6.5 сая төгрөг) үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга байгуулсан.

31. Эрсдэлийн удирдлага

31.1 Оршил

Эрсдэлийн удирдлага

Банкны эрсдэлийн удирдлагын гол чиг үүрэг нь хамгаалалтын гурван бүсийн зарчимд суурилсан бизнест ээлтэй зохистой эрсдэлийн болон хяналтын тогтолцоог бий болгох юм.

Банкны хамгаалалтын гурван бүсийн эрсдэлийг удирдах, хянах чиг үүргүүд дараах байдлаар тодорхойлогдсон болно. Үүнд:

- **Хамгаалалтын нэгдүгээр бүс** нь эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлж ажиллах бөгөөд өөрсдийн үйл ажиллагааны хяналтын тогтолцооны хүрээнд эрсдэлийг үнэлэх, хянах, тайлагнах, бууруулах чиг үүрэгтэй байна.

- **Хамгаалалтын хоёрдугаар бүс** нь эрсдэлийн удирдлагын хяналтыг хэрэгжүүлж ажиллах бөгөөд эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог тодорхойлох, бодлого журам зааврыг боловсруулах, шинэчлэх, эрсдэлийн хязгаарыг хянах, хүлээн зөвшөөрөх эрсдэлийн хэм хэмжээг тодорхойлох, түүний хэрэгжилтэд хяналт тавих чиг үүрэгтэй байна. Түүнчлэн нэгдүгээр бүсийн эрсдэлийг удирдах хяналтын тогтолцоо болон хэрэгжилтэд хяналт тавихаас гадна нэгдүгээр бүсийг чиглэл болон зөвлөмжөөр ханган ажиллах чиг үүрэгтэй байна.

- **Хамгаалалтын гуравдугаар бүс** нь Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл (ТУЗ)-д хараат бус байдлаар тайлагнах ба эрсдэлд суурилсан аргачлалд үндэслэн Банк эрсдэлийг хэрхэн үр дүнтэй удирдаж байгаа талаар хамгаалалтын нэг болон хоёрдугаар бүсийн үйл ажиллагаанд хараат бус үнэлэлт дүгнэлт өгч ажиллах чиг үүрэгтэй байна.

Эрсдэлийн Удирдлагын Засаглал болон Хороод

ТУЗ нь Банкны эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөх хэм хэмжээг тодорхойлох, эрсдэлийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх чиг үүрэгтэй байх бөгөөд энэхүү чиг үүргийг хэрэгжүүлэх эрх мэдлийг ТУЗ-ийн дэргэдэх Эрсдэлийн Удирдлагын Хороонд шилжүүлсэн.

Банкны Эрсдэлийн Удирдлагыг хэрэгжүүлэх гол хороод:

- **ТУЗ-ийн Эрсдэлийн Удирдлагын Хороо** нь эрсдэлд хараат бус хяналтыг ТУЗ-ийн өмнөөс хэрэгжүүлж ажиллах бөгөөд Банкны эрсдэлийн удирдлага болон хяналтын тогтолцоог батлах, түүний хэрэгжилт болон үр дүнд хяналт тавихаас гадна том дүнтэй зээлүүдийг батлах, зээлийг сангаас хаах эцсийн шийдвэрийг гаргаж ажиллах чиг үүрэгтэй болно.
- **Банкны Эрсдэлийн Удирдлагын Хороо** нь гүйцэтгэх удирдлагын түвшний хороо бөгөөд эрсдэлийн удирдлагад хяналт тавих, Банкны эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог хэрэгжүүлэх болон ТУЗ-өөр батлагдсан эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөх хэм хэмжээг ханган ажиллах чиг үүрэгтэй болно.
- **Зээлийн Удирдлагын Хороо** нь нэг болон хоёрдугаар хамгаалалтын бүсүүдийн зээл шийдвэрлэх эрхийн хүрээнээс давсан зээл болон эрсдэлийн саналыг хэлэлцэн шийдвэрлэх чиг үүрэгтэй болно.
- **Үйл Ажиллагааны Эрсдэлийн Удирдлагын Хороо** нь Банкны хяналтад суурилсан үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын тогтолцооны хэрэгжилтийг хянах, үйл ажиллагааны эрсдэлийг удирдах чиг үүрэгтэй болно.

Эрсдэлийн цар хүрээ, төрөл

Банк эрсдэл бүрд холбогдох хүлээн зөвшөөрөх эрсдэлийн хэм хэмжээг тодорхойлдог бөгөөд учирч болох эрсдэлийн цар хүрээг төрлүүдээр нь дараах байдлаар тодорхойлсон. Үүнд:

- **Зээлийн эрсдэл**, зээлдэгч гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлж чадаагүйн улмаас хүлээж болзошгүй алдагдал;
- **Зээлийн төвлөрлийн эрсдэл**, хэт их зээлийн төвлөрлийн улмаас үүсэх алдагдал;
- **Зах зээлийн эрсдэл**, зах зээлийн үнийн өөрчлөлтөөс орлого болон хөрөнгийн хэмжээнд хүлээж болзошгүй алдагдал;
- **Өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээний эрсдэл**, хязгаарлагдмал өөрийн хөрөнгийн улмаас бизнесийн үйл ажиллагааг үргэлжлүүлэх чадваргүй болох эсвэл зохицуулагч байгууллагын өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээний шаардлагыг хангаж чадахгүй болох;
- **Хөрвөх чадварын эрсдэл**, хөрөнгийн өсөлтийг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийн дутагдалд орох болон хүлээсэн үүргээ цаг хугацаанд нь биелүүлэх чадваргүй болох;
- **Үйл ажиллагааны эрсдэл** (авлига, залиланг оролцуулан), дотоод процесс, хүний нөөц болон системийн үйл ажиллагаа хангалтгүй буюу доголдолтой, эсвэл гаднын хүчин зүйлсийн (үүнд эрх зүйн эрсдэлийг оролцуулан) улмаас үүсэх хүлээж болзошгүй алдагдал;

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.1 Оршил (Үргэлжлэл)

Эрсдэлийн цар хүрээ, төрөл (Үргэлжлэл)

- **Мэдээллийн аюулгүй байдлын эрсдэл**, мэдээлэл алдагдах, мэдээллийн системд халдлага хийх эсхүл түүнийг зөрчсөний улмаас үүсэх гарз хохирол болон алдагдал;
- **Ёс зүйн эрсдэл**, банкны ёс зүйн дүрмийг зөрчсөн эсхүл харилцагчидтай шударга харилцах зарчмыг баримтлаагүйн улмаас хүлээж болзошгүй алдагдал;
- **Хянан нийцүүлэлтийн эрсдэл**, хянан нийцүүлэлтийг хангаж ажиллаагүйн улмаас үүсэх алдагдал;
- **Нэр хүндийн эрсдэл**, банкны нэр хүндэд хохирол учрах, улмаар орлогын хэмжээнд алдагдал үүсэх эрсдэл;
- **Стратегийн эрсдэл**, банкны стратегийг оновчтой төлөвлөж чадаагүйн улмаас ашигтай ажиллах, орлого олох боломжоо алдах эрсдэл.

Эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөх хэм хэмжээ, Стресс тест, Эрсдэлийн тайлагнал

Банкны эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөх хэм хэмжээ нь Банкны бизнес төлөвлөгөөтэй уялдсан байдаг бөгөөд дараах нэр томьёог ашигладаг. Үүнд:

- **Эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөх хэм хэмжээ** гэдэгт Банк стратеги зорилт болон бизнесийн төлөвлөгөөндөө хүрэхэд эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөх хэм хэмжээг;
- **Эрсдэлийн хязгаар** гэдэгт Банкны эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөх хэм хэмжээг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх үзүүлэлтийг;
- **Эрсдэл даах чадвар** гэдэгт зохицуулагч байгууллагын тавьсан хязгаарлалтын хүрээнд Банкны хүлээж чадах эрсдэлийн хэмжээг;
- **Стресс гүйцэтгэл** гэдэгт урьдчилж тодорхойлогдсон стресс нөхцөлүүдэд хүлээн зөвшөөрөх санхүүгийн гүйцэтгэлийг хэлнэ.

Банкны эрсдэлийн удирдлага хариуцсан нэгж нь эрсдэлийн төрлүүдийн хүлээн зөвшөөрөгдсөн хэм хэмжээний хэрэгжилтэд тогтмол хяналт тавин ажилладаг. Банк санхүүгийн гүйцэтгэл болон төлөвлөлтийг хөнгөн болон хүнд уналтын гэсэн хоёр цочролын сценариудад үнэлэхээс гадна эдгээр сценариудад ороогүй бусад нөхцөлүүдийн хувьд болзошгүй эрсдэлийн сценари болон шинжилгээгээр Банкны эрсдэл даах чадварыг мөн үнэлдэг болно.

31.2 Зээлийн эрсдэл

Банкны зээлийн эрсдэлийг удирдах ерөнхий журам нь Банкны зээлийн эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог тодорхойлох, хүлээн зөвшөөрөх зээлийн эрсдэлийн хэм хэмжээ, эрсдэлийн хязгаар болон Монгол Улсын холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд зээлийн эрсдэлийг зохистой удирдах ерөнхий зарчим болон үйл ажиллагааг тодорхойлж зохицуулдаг.

Банкны зээлийн эрсдэлийн тогтолцооны хүрээнд, бизнесийн нэгж нь харилцагчаа сонгох, тэдгээрт тохирсон бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, нөхцөлийг санал болгох, тэдгээрийн зээл төлөх чадварыг үнэлэх, зээлийн гэрээний үүргийг хангуулахаар барьцаалах хөрөнгийг үнэлэх, зээлийг төлүүлэх, хянах, анхаарал татсан зээлийг илрүүлэх, эрсдэлтэй зээлийг төлүүлэхтэй холбоотойгоор шаардлагатай арга хэмжээг авах чиг үүрэгтэй байна.

Эрсдэл хариуцсан нэгж нь зээлийн үйл ажиллагаатай холбоотой ерөнхий үйл ажиллагааны журмыг боловсруулах, зээлийн эрсдэлтэй холбоотой хязгаарууд, хүлээн зөвшөөрөх эрсдэлийн хэм хэмжээг тогтоох, батлуулах, зээлийн эрсдэлийг хянах болон бизнесийн нэгжийн үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, заавар зөвлөмжөөр ханган ажиллах чиг үүрэгтэй байна.

Банк санхүүгийн хөрөнгийн хүлээгдэж буй алдагдлыг СТОУС 9-ийн дагуу бүлгийн болон тусгайлсан үнэлгээ хийж шинжилдэг.

Тусгайлсан үнэлгээгээр үнэлсэн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга

Банк нь өндөр дүнтэй зээл ба урьдчилгаанд нэг бүрчлэн зээлийн эрсдэлийн тохирох санг тооцдог. Зээлийн үнэ цэнийн бууралтын хэмжээг тодорхойлоход зээлдэгчийн бизнес төлөвлөгөөний тогтвортой байдал, санхүүгийн хүндрэл тохиолдсон үед гүйцэтгэлээ сайжруулах чадвар, дампуурал тохиолдсон үед хүлээн авах төлбөрүүд болон хүлээгдэж буй ногдол ашгийн төлбөрүүд, санхүүгийн өөр бусад дэмжлэг авах боломжууд, барьцаа хөрөнгийн бодит үнэ цэн, хүлээгдэж буй мөнгөн урсгалын хугацаа зэргийг зайлшгүй авч үздэг. Үнэ цэнийн бууралтаас үүсэх алдагдлын хэмжээг, гэнэтийн үйл явдлуудын улмаас илүү нухацтай авч үзэх шаардлагатай байгаагаас бусад тохиолдолд тухай бүр тайлант өдрөөр үнэлнэ.

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.2 Зээлийн эрсдэл (Үргэлжлэл)

Бүлгийн үнэлгээгээр үнэлсэн үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга

Дангаараа чухал ач холбогдолгүй бүх зээл ба урьдчилгаа болон дангаараа чухал ач холбогдолтой боловч тусгайлсан үнэлгээгээр үнэ цэн бууралтын бодит нотолгоо гарч ирээгүй зээл ба урьдчилгаануудыг бүлэглэн, бүлэг тус бүр дээр хүлээж болзошгүй алдагдлыг тооцно. Удирдлагын зүгээс бүлгийн үнэлгээг хагас жил тутамд бүлэг тус бүрд ялгаатай шинжилгээнд үндэслэн хийнэ.

Бүлгийн үнэлгээнд тусгайлсан үнэлгээгээр үнэ цэнийн бууралтын бодит нотолгоо байхгүй боловч тэдгээрийг багтаасан багцын түвшинд оршин байх магадлал бүхий үнэ цэнийн бууралтыг тооцдог. Хүлээгдэж буй алдагдлын хэмжээг хүлээгдэж буй эдийн засгийн нөхцөл байдал, шатлалын зэрэглэл тус бүрийн төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал (ТТБМ) болон алдагдал үүсэх магадлал (АҮМ)-д үндэслэн тогтоодог.

Банк нь эдийн засгийн өнөөгийн байдал болон эдийн засгийн төлөвийг харгалзан ирэх 12 сарын хугацааны төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал (ТТБМ) болон алдагдал үүсэх магадлал (АҮМ)-ын хувь хэмжээг тооцоолдог. ДНБ-ний өсөлт болон төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал хоорондын хамаарал өндөр байдаг тул төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал (ТТБМ) болон алдагдал үүсэх магадлал (АҮМ)-ын параметрүүдийг эдийн засгийн төлөв байдалтай уялдуулан жигнэн тооцсон хувь нь ирээдүйн макро эдийн засгийн төлөв байдлыг тусгасан байдаг.

Банк үнэ цэнийн бууралтын шатлалын түвшнийг дараах байдлаар тодорхойлдог. Үүнд:

Түвшин 1: Хэвийн багцад Монголбанкны холбогдох журмын дагуу хэвийн ангилалтай ба 30 хүртэл хоногоор хугацаа хэтэрсэн хөрөнгүүд хамаарна. Эдгээр хөрөнгийн хувьд ирэх 12 сарын хугацаанд хүлээгдэж буй алдагдлын хэмжээг тооцно.

Түвшин 2: Чанар нь муудаж буй багцад 31-ээс 90 хүртэл хоногоор хугацаа хэтэрсэн, бүтэц өөрчилсөн болон ангилал нь хэвийн боловч дотоодын үнэлгээгээр анхаарал татаж буй хөрөнгүүд хамаарна. Эдгээр хөрөнгүүдийн хувьд гэрээний хугацаанд хүлээгдэж буй алдагдлын хэмжээг тооцно.

Түвшин 3: Чанар нь муудсан багцад Монголбанкны холбогдох журмын дагуу хэвийн бус, эргэлзээтэй болон муу ангилалтай буюу чанаргүй ангилалтай хөрөнгүүд хамаарна. Эдгээр хөрөнгүүдийн хувьд гэрээний хугацаанд хүлээгдэж буй алдагдлын хэмжээг тооцно.

Эрсдэл хариуцсан захирал болон Санхүү хариуцсан захирал нь зээлийн үнэ цэн бууралтын сан нь Банкны бодлоготой нийцэж байгаа эсэхэд хяналт тавьж ажилладаг.

Зээлийн эрсдэлийн стресс тест

Төлбөр төлөгдөхгүй байх магадлал (ТТБМ)-ын түүхэн мэдээлэл дээр үндэслэн эконометрикийн арга хэрэгсэл ашиглан Банкны ирээдүйн макро эдийн засгийн загварыг боловсруулж үнэ цэнийн бууралтыг тооцоход ашигладаг. Үүнд 2011-2025 оны улирлын голлох макро индикаторууд болон Банкны өмнөх түүхэн хугацааны ТТБМ-н мэдээллийг ашигласан. Макро индикаторуудыг Үндэсний статистикийн хорооноос, ТТБМ-г Банкны дотоод мэдээллийн сангаас авдаг бөгөөд ТТБМ-н хувьтай хамгийн өндөр хамааралтай макро эдийн засгийн голлох үзүүлэлтүүдийг загварт сонгож ашигласан. Мөн боломжит үр дагаврууудыг үнэлэхийн тулд банк макро эдийн засгийн төлөв байдлын гурван хувилбарыг ашигладаг. Макро эдийн засгийн өнөөгийн нөхцөл болон ирээдүйд тохиолдож болох нөхцөл байдлуудын магадлалд үндэслэн суурь, өөдрөг болон гутранги үеийн эдийн засгийн таамаглалыг боловсруулдаг. Уг таамаглалыг Эрсдэлийн загвар шинжилгээний хэлтэс хариуцан хийж гүйцэтгэдэг.

Стресс тестийг дээр дурдсан макро эдийн засгийн таамаглалд үндэслэн хувилбар тус бүрд харгалзах хувийн жинг өөрчлөх замаар суурь, өөдрөг болон гутранги нөхцөлд ирээдүйн ТТБМ-г авах бөгөөд ХБЗА тооцооллыг ашиглан үр дүнг тооцсон.

ХБЗА-г тооцохдоо Монголбанк болон олон улсын байгууллагуудаас гаргасан таамаглалуудын дундажыг ашиглан Монгол Улсын эдийн засгийн өсөлт 2026 онд ойролцоогоор 6.5% байна гэсэн суурь нөхцөлтэйгөөр хувийн жингүүдийг гутранги таамаглал 40%, суурь таамаглал 50% болон өөдрөг таамаглал 10% байхаар авч үзсэн. Таамаглалын гутранги хувилбарт эдийн засгийн өсөлт ойролцоогоор 3.0%, хувийн жинг 100% байхаар тооцсон бол өөдрөг хувилбарт эдийн засгийн өсөлт 2026 онд 8.0% орчим байх нөхцөлтэйгөөр эерэг таамаглалын хувийн жинг 100% байхаар тооцоолсон.

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.2 Зээлийн эрсдэл (Үргэлжлэл)

Зээлийн эрсдэлийн стресс тест (Үргэлжлэл)

Доорх хүснэгтэд макро эдийн засгийн өнөөгийн нөхцөл болон ирээдүйд тохиолдож болох нөхцөл байдлуудын магадлалд үндэслэн суурь, өөдрөг болон гутранги үеийн стресс тестийн үр дүнг харуулсан бөгөөд 2025 оны 12 сарын 31-ээрх зээлийн үнэ цэнийн бууралтын сангийн хэмжээг суурь нөхцөлөөр сонгосон.

Сан мян.төг	Зээл мян.төг	Санхүүгийн түрээс мян.төг	Зээлийн үнэ цэнэ бууралтын сан мян.төг	Өөрчлөлт мян.төг
Эерэг таамаглал	43,644,362	946,031	44,590,393	26,644,879
Суурь таамаглал	68,340,575	2,894,697	71,235,272	-
Сөрөг таамаглал	82,165,266	4,055,907	86,221,173	(14,985,901)

Доорх хүснэгтэд хөрөнгийн түвшин тус бүрийн хүлээгдэж буй алдагдал болон түвшин хоорондын шилжилт хөдөлгөөнийг харуулав.

Хорогдуулсан өртгөөрх бусад банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж

	2025 Нийт Түвшин 1 мян.төг	2024 Нийт Түвшин 1 мян.төг
1-р сарын 1-нээр	776,456,708	394,238,579
Шинээр үүссэн	383,426,008	730,367,365
Хугацаа дуусаж данснаас хассан	(716,129,577)	(348,149,236)
12-р сарын 31-ний байдлаарх дансны үнэ	**443,753,139**	**776,456,708**
Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга		
1-р сарын 1-нээр	359,940	469,515
Тайлант жилд буцаасан (Тодруулга 9)	79,313	(109,575)
12-р сарын 31-ний байдлаарх дансны үнэ	**439,253**	**359,940**

Үнэ цэнийн бууралтад үндэслэсэн хорогдуулсан өртгөөрх харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа

2025 оны 12-р сарын 31-нээр	Түвшин 1 12 сараар мян.төг	Түвшин 2 Дуусах хугацаагаар мян.төг	Түвшин 3 Дуусах хугацаагаар мян.төг	Нийт мян.төг
2025 оны 1-р сарын 1-нээр	3,397,723,092	58,812,404	74,965,903	3,531,501,399
Шинээр нэмэгдсэн	2,426,636,471	-	-	2,426,636,471
- Түвшин 1-с шилжүүлсэн	(64,970,833)	25,528,545	39,442,288	-
- Түвшин 2-с шилжүүлсэн	11,916,305	(29,103,869)	17,187,564	-
- Түвшин 3-с шилжүүлсэн	377,494	299,434	(676,928)	-
Хугацаа дуусаж данснаас хассан	(1,819,458,122)	(23,744,450)	(26,126,855)	(1,869,329,427)
Сангаас хаасан	-	-	(922,959)	(922,959)
2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаарх дансны үнэ	**3,952,224,407**	**31,792,064**	**103,869,013**	**4,087,885,484**

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.2 Зээлийн эрсдэл (Үргэлжлэл)

Үнэ цэнийн бууралтад үндэслэсэн хорогдуулсан өртгөөрх харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа (Үргэлжлэл)

2025 оны 12-р сарын 31-нээр	Түвшин 1 12 сараар мян.төг	Түвшин 2 Дуусах хугацаагаар мян.төг	Түвшин 3 Дуусах хугацаагаар мян.төг	Нийт мян.төг
Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга				
2025 оны 1-р сарын 1-нээр	15,744,632	1,504,240	41,517,524	58,766,396
Шинээр нэмэгдсэн	13,620,568	-	-	13,620,568
- Түвшин 1-с шилжүүлсэн	(4,109,826)	251,574	3,858,252	-
- Түвшин 2-с шилжүүлсэн	615,654	(1,083,008)	467,354	-
- Түвшин 3-с шилжүүлсэн	367,178	215,287	(582,465)	-
Хугацаа дуусаж данснаас хассан	(7,858,901)	(211,973)	(13,015,405)	(21,086,279)
Сангаас хаасан	-	-	(922,959)	(922,959)
Түвшин хоорондын шилжилт болон өгөгдөл, моделийн өөрчлөлтийн нөлөө	(1,737,103)	66,379	22,529,400	20,858,676
2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаарх дансны үнэ	**16,642,202**	**742,499**	**53,851,701**	**71,236,402**

2024 оны 12-р сарын 31-нээр	Түвшин 1 12 сараар мян.төг	Түвшин 2 Дуусах хугацаагаар мян.төг	Түвшин 3 Дуусах хугацаагаар мян.төг	Нийт мян.төг
2024 оны 1-р сарын 1-нээр	2,552,502,183	54,848,802	82,369,026	2,689,720,011
Шинээр нэмэгдсэн	2,438,644,827	-	-	2,438,644,827
- Түвшин 1-с шилжүүлсэн	(71,288,460)	48,028,027	23,260,433	-
- Түвшин 2-с шилжүүлсэн	1,226,746	(3,444,143)	2,217,397	-
- Түвшин 3-с шилжүүлсэн	1,269,598	61,308	(1,330,906)	-
Хугацаа дуусаж данснаас хассан	(1,524,631,802)	(40,681,590)	(29,788,583)	(1,595,101,975)
Сангаас хаасан	-	-	(1,761,464)	(1,761,464)
2024 оны 12-р сарын 31-ний байдлаарх дансны үнэ	**3,397,723,092**	**58,812,404**	**74,965,903**	**3,531,501,399**
Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга				
2024 оны 1-р сарын 1-нээр	12,731,387	5,688,897	44,065,317	62,485,601
Шинээр нэмэгдсэн	15,703,106	-	-	15,703,106
- Түвшин 1-с шилжүүлсэн	(5,346,667)	695,379	4,651,288	-
- Түвшин 2-с шилжүүлсэн	49,865	(276,875)	227,010	-
- Түвшин 3-с шилжүүлсэн	1,036,392	40,114	(1,076,506)	-
Хугацаа дуусаж данснаас хассан	(6,846,910)	(3,330,957)	(15,220,096)	(25,397,963)
Сангаас хаасан	-	-	(1,761,464)	(1,761,464)
Түвшин хоорондын шилжилт болон өгөгдөл, моделийн өөрчлөлтийн нөлөө	(1,582,541)	(1,312,318)	10,631,975	7,737,116
2024 оны 12-р сарын 31-ний байдлаарх дансны үнэ	**15,744,632**	**1,504,240**	**41,517,524**	**58,766,396**

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.2 Зээлийн эрсдэл (Үргэлжлэл)

Хорогдуулсан өртгөөрх өрийн хэрэгслүүд

	2025 Нийт Түвшин 1 мян.төг	2024 Нийт Түвшин 1 мян.төг
1-р сарын 1-нээр	1,135,152,483	961,193,681
Шинээр нэмэгдсэн	1,088,830,067	1,135,074,359
Хугацаа дуусаж данснаас хассан	(1,120,114,127)	(961,115,557)
12-р сарын 31-ний байдлаарх дансны үнэ	**1,103,868,423**	**1,135,152,483**
Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга		
1-р сарын 1-нээр	1,260,203	1,123,057
Тайлант жилд байгуулсан (Тодруулга 9)	569,608	1,259,814
Тайлант жилд буцаасан (Тодруулга 9)	(1,178,753)	(1,122,668)
12-р сарын 31-ний байдлаарх дансны үнэ	**651,058**	**1,260,203**

Барьцаа хөрөнгө болон бусад зээлийн баталгаа, батлан даалтыг тооцохгүйгээр зээлд учирч болзошгүй эрсдэлийн дээд хэмжээг авч үзвэл:

Доорх хүснэгт нь санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт бүрийн хувьд зээлийн эрсдэлд өртөж болох нийт багцыг харуулсан байна. Эрсдэлд өртөж болох нийт багцыг барьцаа хөрөнгөөр эрсдэлийг бууруулахаас өмнөх нийт дүнгээр илэрхийлсэн болно.

Ангилал тус бүрээр	2025 мян.төг	2024 мян.төг
Хорогдуулсан өртгөөрх харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	4,087,885,484	3,531,501,399
Хорогдуулсан өртгөөрх Монголбанк болон бусад банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	1,151,563,673	1,175,462,516
Хорогдуулсан өртгөөрх өрийн хэрэгслүүд	1,103,868,423	1,135,152,483
Зээл, түүнтэй адилтгах хүлээж болзошгүй үүрэг	209,817,695	175,079,999
Болзошгүй өр төлбөр	92,331,704	94,405,513
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	14,493,027	21,322,870
Нийт	**6,659,960,006**	**6,132,924,780**

Бодит үнээр бүртгэгддэг санхүүгийн хэрэгслүүдийн хувьд дээрх дүнгүүд нь өнөөгийн зээлийн эрсдэлийн өртөлтийг харуулсан ба энэ нь ирээдүйд үнэ цэн өөрчлөгдөхөөс шалтгаалж бий болж болох эрсдэлийн дээд хэмжээ харуулаагүй болно.

Эрсдэлийн төвлөрөл эдийн засгийн салбараар

Доорх хүснэгтэд Банкны санхүүгийн хөрөнгийг эдийн засгийн салбарын зорилгоор нь ангилан, нийт дүнгээр (зээлийн барьцаа хөрөнгийн бодит үнийг авч үзэхээс өмнөх болон дараах дүнгээр) нь үзүүлэв.

Хорогдуулсан өртгөөрх Монголбанк болон бусад банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж

Эдийн засгийн салбар	2025 мян.төг	%	2024 мян.төг	%
Төвбанк	1,063,713,052	92.4	743,390,401	63.2
Арилжааны банк	87,850,621	7.6	432,072,115	36.8
Нийт	**1,151,563,673**	**100.0**	**1,175,462,516**	**100.0**

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.2 Зээлийн эрсдэл (Үргэлжлэл)

Хорогдуулсан өртгөөрх харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа

Эдийн засгийн салбар	2025 мян.төг	%	2024 мян.төг	%
Худалдаа	1,103,824,147	27.1	825,155,243	23.4
Хэрэглээ	671,019,535	16.4	812,342,249	23.0
Хадгаламж барьцаалсан	553,603,156	13.5	470,750,200	13.3
Бусад	414,915,569	10.1	421,707,143	11.9
Үйлдвэрлэл	402,916,147	9.9	295,694,682	8.4
Орон сууц	348,728,225	8.5	227,562,067	6.4
Үйлчилгээ	256,571,364	6.3	189,502,430	5.4
Барилга	167,144,925	4.1	142,151,867	4.0
Уул уурхай	134,631,657	3.3	123,647,153	3.5
Хөдөө аж ахуй	34,530,759	0.8	22,988,365	0.7
Нийт	**4,087,885,484**	**100.0**	**3,531,501,399**	**100.0**

Хорогдуулсан өртгөөрх өрийн хэрэгслүүд

Эдийн засгийн салбар	2025 мян.төг	%	2024 мян.төг	%
Төвбанк	1,091,328,149	98.9	1,135,074,359	100.0
Байгууллага	12,540,274	1.1	78,124	0.0
Нийт	**1,103,868,423**	**100.0**	**1,135,152,483**	**100.0**

Зээл, түүнтэй адилтгах хүлээж болзошгүй үүрэг

Эдийн засгийн салбар	2025 мян.төг	%	2024 мян.төг	%
Иргэд				
Бичил бизнесийн зээл	19,715,494	9.4	14,964,172	8.6
Бизнесийн зээл	44,593,748	21.3	30,014,952	17.1
Барьцаагүй зээл	17,968,487	8.6	18,930,859	10.9
ЖДҮ ба байгууллага				
Уул уурхай	61,544,896	29.3	56,620,523	32.3
Худалдаа	47,050,747	22.4	25,355,596	14.5
Үйлдвэрлэл	10,984,898	5.2	10,580,971	6.0
Бусад	6,924,425	3.3	18,212,576	10.4
Үйлчилгээ	1,035,000	0.5	400,000	0.2
Барилга	-	-	350	-
Нийт	**209,817,695**	**100.0**	**175,079,999**	**100.0**

Санхүүгийн баталгаа (Эх үүсвэргүй)

Баталгаа	2025 мян.төг	%	2024 мян.төг	%
Худалдаа	22,591,865	24.5	32,028,376	33.9
Уул уурхай	19,691,278	21.3	2,220,229	2.4
Үйлчилгээ	16,865,142	18.3	31,339,665	33.2
Барилга	15,048,973	16.3	15,168,105	16.1
Үйлдвэрлэл	14,811,062	16.0	11,216,224	11.9
Бусад	2,984,132	3.2	1,292,975	1.3
Хөдөө аж ахуй	339,252	0.4	1,139,939	1.2
Нийт	**92,331,704**	**100.0**	**94,405,513**	**100.0**

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.2 Зээлийн эрсдэл (Үргэлжлэл

Зээлийн барьцаа хөрөнгө

Зээлдэгч буюу харилцагчийн зээлийн эрсдэлийн үнэлгээ болон тэдгээрт олгох зээлийн төрлөөс хамааран барьцаа хөрөнгийн шаардлагыг тодорхойлдог. Банкны зээлийн эрсдэлийг удирдах ерөнхий журам нь барьцаалах эд хөрөнгийн төрөл болон тэдгээрийн зээлд зөвшөөрөх хувийг тодорхойлсон байдаг.

Банкны барьцаалах эд хөрөнгийн гол төрлүүдийг дор үзүүлэв. Үүнд:
(i) Үл хөдлөх эд хөрөнгийн хувьд барилга, байгууламж, хашаа байшин (газрын хамт) болон газар;
(ii) Хөдлөх хөрөнгийн хувьд тээврийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, харилцах хадгаламж, мал, бараа материал, баталгаа, батлан даалт болон биет бус хөрөнгө.

Банк нь барьцаа хөрөнгүүдийн биет байдал болон зах зээлийн үнийг тогтмол хянадаг. Зээлийн эрсдэлийн сангийн хүрэлцээг тооцохын тулд барьцаа хөрөнгийн зах зээлийн үнийг хянадаг ба шаардлагатай бол гэрээнд заасны дагуу нэмэлт хөрөнгө барьцаалдаг.

Зээлийн барьцаа хөрөнгийн төрөл:	**Зээлийн барьцаа хөрөнгийн бодит үнэ цэн**										
	Зээлийн эрсдэлд өртөж болох нийт багц мян.төг	**Үл хөдлөх хөрөнгө мян.төг**	**Бараа материал мян.төг**	**Тээврийн хэрэгсэл мян.төг**	**Хадгаламж мян.төг**	**Тоног төхөөрөмж мян.төг**	**Бусад мян.төг**	**Нийт барьцаа мян.төг**	**Өртөж болох цэвэр багц мян.төг**	**Багцад хамаарах барьцаа хөрөнгийн шаардлагын хувь**	**Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга мян.төг**
2025 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар											
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа											
Байгууллагын зээл	815,563,660	876,736,244	841,538,500	37,128,037	-	69,997,984	-	1,825,400,765	(1,009,837,105)	223.80%	3,724,154
Жижиг бизнесийн зээл	1,731,517,413	1,958,303,894	187,209,402	1,290,791,712	46,048,436	17,964,740	2,997,553	3,503,315,737	(1,771,798,324)	202.30%	27,729,337
Хэрэглээний зээл	1,192,076,186	48,349,296	27,000	30,075,377	734,173,843	18,000	-	812,643,516	379,432,670	68.20%	35,960,767
Орон сууцны ипотекийн зээл	514,083,904	895,738,284	700	479,795	175,269	-	-	896,394,048	(382,310,144)	174.40%	3,822,144
Нийт	**4,253,241,163**	**3,779,127,718**	**1,028,775,602**	**1,358,474,921**	**780,397,548**	**87,980,724**	**2,997,553**	**7,037,754,066**	**(2,784,512,903)**		**71,236,402**
2024 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар											
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа											
Байгууллагын зээл	636,052,011	716,104,941	561,663,600	30,889,025	-	57,235,287	-	1,365,892,853	(729,840,842)	214.7%	9,435,300
Жижиг бизнесийн зээл	1,396,878,234	1,663,946,851	157,768,068	892,606,625	16,823,746	17,761,056	2,371,292	2,751,277,638	(1,354,399,404)	197.0%	29,313,615
Хэрэглээний зээл	1,239,933,743	29,494,118	36,700	21,480,384	616,646,085	19,000	-	667,676,287	572,257,456	53.8%	16,312,925
Орон сууцны ипотекийн зээл	468,493,079	805,838,870	700	530,101	-	-	-	806,369,671	(337,876,592)	172.1%	3,704,556
Нийт	**3,741,357,067**	**3,215,384,780**	**719,469,068**	**945,506,135**	**633,469,831**	**75,015,343**	**2,371,292**	**5,591,216,449**	**(1,849,859,382)**		**58,766,396**

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.2 Зээлийн эрсдэл (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн хөрөнгийн чанар

Банк зээл ба урьдчилгааны чанарыг дараах байдлаар зэрэглэлээр ангилдаг. Үүнд:

Зээлийн зэрэглэл	Мүүди Рейтинг	Тодорхойлолт
A	Aaa - A3	Маш сайн
B	Baa1 - B3	Сайн
C	Caa1 - Caa3	Хангалттай
D	Ca	Анхаарал татсан
E	C, D	Үнэ цэнийн бууралттай

Энэхүү зээлийн зэрэглэлийн үнэлгээний аргачлал нь зээлийн эргэн төлөлт хийгдсэн байдал, зээл барьцаа хөрөнгө, зээлийн зориулалт гэх мэт эрсдэлийн үзүүлэлтүүдийг үнэлж зээлийн зэрэглэлийг тогтоодог. Ингэснээр зээл болон урьдчилгааны чанарыг сегмент дотор нь бүлэглэх, харьцуулах боломжийг олгодог.

Үүнээс гадна Банк олон улсын зэрэглэл тогтоох байгууллагаас тогтоосон зээлжих зэрэглэлийн үнэлгээг бусад банк болон санхүүгийн байгууллагуудад байршуулсан хөрөнгө болон санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын чанарыг үнэлэхэд ашигладаг. Банк нь хөрөнгийн биржид бүртгэлгүй санхүүгийн хөрөнгө оруулалтад үнэлгээ тогтоодоггүй.

Доорх хүснэгтэд нийт санхүүгийн хөрөнгүүдийг дээр дурдсан зээлийн зэрэглэлийн үнэлгээ болон олон улсын байгууллагаас тогтоосон зээлжих зэрэглэлийн үнэлгээнд үндэслэн үнэ цэнийн бууралтын санг оруулаагүй дүнгээр үзүүлэв.

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.2 Зээлийн эрсдэл (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн хөрөнгийн чанар (үргэлжлэл)

	2025				2024			
	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт	Түвшин 1	Түвшин 2	Түвшин 3	Нийт
Зэрэглэл	12 сараар	Дуусах хугацаагаар	Дуусах хугацаагаар	мян.төг	12 сараар	Дуусах хугацаагаар	Дуусах хугацаагаар	мян.төг
Хорогдуулсан өртгөөрх Монголбанк болон бусад банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж								
Маш сайн	1,111,724,988	-	-	**1,111,724,988**	876,584,690	-	-	**876,584,690**
Сайн	39,838,685	-	-	**39,838,685**	298,877,826	-	-	**298,877,826**
Нийт	1,151,563,673	-	-	**1,151,563,673**	1,175,462,516	-	-	**1,175,462,516**
Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(544,082)	-	-	**(544,082)**	(572,337)	-	-	**(572,337)**
Дансны үнэ	**1,151,019,591**	**-**	**-**	**1,151,019,591**	**1,174,890,179**	**-**	**-**	**1,174,890,179**
Хорогдуулсан өртгөөрх харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа								
Маш сайн	1,717,843,333	-	-	**1,717,843,333**	1,575,109,255	-	-	**1,575,109,255**
Сайн	375,489,319	-	-	**375,489,319**	314,607,405	-	-	**314,607,405**
Хангалттай	1,645,929,276	-	-	**1,645,929,276**	1,264,073,976	-	-	**1,264,073,976**
Анхаарал татсан	212,962,479	31,792,064	-	**244,754,543**	243,932,456	58,812,404	-	**302,744,860**
Үнэ цэнийн бууралттай	-	-	103,869,013	**103,869,013**	-	-	74,965,903	**74,965,903**
Нийт	3,952,224,407	31,792,064	103,869,013	**4,087,885,484**	3,397,723,092	58,812,404	74,965,903	**3,531,501,399**
Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(16,642,202)	(742,499)	(53,851,701)	**(71,236,402)**	(15,744,632)	(1,504,240)	(41,517,524)	**(58,766,396)**
Дансны үнэ	**3,935,582,205**	**31,049,565**	**50,017,312**	**4,016,649,082**	**3,381,978,460**	**57,308,164**	**33,448,379**	**3,472,735,003**
Хорогдуулсан өртгөөрх өрийн хэрэгслүүд								
Сайн	1,103,868,423	-	-	**1,103,868,423**	1,135,152,483	-	-	**1,135,152,483**
Нийт	1,103,868,423	-	-	**1,103,868,423**	1,135,152,483	-	-	**1,135,152,483**
Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(651,058)	-	-	**(651,058)**	(1,260,203)	-	-	**(1,260,203)**
Дансны үнэ	**1,103,217,365**	**-**	**-**	**1,103,217,365**	**1,133,892,280**	**-**	**-**	**1,133,892,280**
Зээлийн үүрэг хариуцлага								
Маш сайн	66,749,903	-	-	**66,749,903**	59,129,130	-	-	**59,129,130**
Сайн	69,199,703	-	-	**69,199,703**	65,516,435	-	-	**65,516,435**
Хангалттай	53,562,885	-	-	**53,562,885**	22,315,821	-	-	**22,315,821**
Анхаарал татсан	19,355,403	934,555	-	**20,289,958**	27,852,289	213,177	-	**28,065,466**
Үнэ цэнийн бууралттай	-	-	15,246	**15,246**	-	-	53,147	**53,147**
Нийт	208,867,894	934,555	15,246	**209,817,695**	174,813,675	213,177	53,147	**175,079,999**
Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга	(308,366)	(7,361)	(3,718)	**(319,445)**	(377,788)	(800)	(9,900)	**(388,488)**
Дансны үнэ	**208,559,528**	**927,194**	**11,528**	**209,498,250**	**174,435,887**	**212,377**	**43,247**	**174,691,511**

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.2 Зээлийн эрсдэл (Үргэлжлэл)

Хугацаа хэтэрсэн зээлүүдийн насжилтын шинжилгээг дор үзүүлэв.

Хугацаа хэтэрсэн боловч үнэ цэнийн бууралтанд ороогүй санхүүгийн хөрөнгүүдийн насжилтын шинжилгээ

Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	2025 Нийт дансны үнэ мян.төг	2025 Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга мян.төг	2024 Нийт дансны үнэ мян.төг	2024 Үнэ цэнийн бууралтын хасагдуулга мян.төг
0-30	93,999,807	1,013,870	48,562,132	1,050,947
31-60	12,005,566	639,823	11,298,405	807,741
61-90	14,059,284	1,133,713	13,387,228	736,024
91-180	25,771,743	16,854,188	11,728,765	5,201,812
181-ээс дээш хоног	72,881,073	34,560,865	45,778,380	23,555,481
Нийт	**218,717,473**	**54,202,459**	**130,754,910**	**31,352,005**

31.3 Төлбөрийн чадварын эрсдэл

Банк хөрөнгийн өсөлтийг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийн хомсдолд орох болон хүлээсэн үүргээ цаг хугацаанд нь биелүүлэх чадваргүй болох эрсдэлийг хөрвөх чадварын эрсдэл гэнэ. Банк хөрвөх чадварын эрсдэлийн хүлээн зөвшөөрөх эрсдэлийн хэм хэмжээг тодорхойлсон бөгөөд энэ нь харилцагчдын гэнэтийн их хэмжээний бэлэн мөнгөний татан авалтын үед хүлээсэн үүргээ биелүүлэх чадвар бүхий хөрвөх чадварын харьцаа үзүүлэлтийн доод хэмжээг тогтоосон байдаг. Түүнчлэн Банк нь нийт харилцагчдын төгрөгийн хадгаламжийн 13%, гадаад валютын хадгаламжийн 18%-тай тэнцэх бэлэн мөнгийг Монголбанканд заавал байршуулах ёстой.

Санхүүгийн өр төлбөрийг гэрээний үлдэж буй хугацаагаар шинжилсэн шинжилгээ

Доорх хүснэгтэд Банкны санхүүгийн өр төлбөрүүдийн дуусгавар болох хугацааг аливаа нэг хөнгөлөлтгүйгээр, гэрээний дагуу эргэн төлөх үүргүүдэд үндэслэн харууллаа. Урьдчилан мэдэгдсэний үндсэн дээр төлөгдөх ёстой өр төлбөрийн хувьд уг мэдэгдэл тэр даруй ирсэн гэж тооцсон боловч Банк харилцагчдын дийлэнх нь гэрээт хугацаанаасаа өмнө зарлагын гүйлгээ хийхгүй гэсэн хүлээлттэй байгаа ба хадгаламжийн татан авалтын түүхэн өгөгдлүүдэд үндэслэн Банкны хүлээж буй мөнгөн урсгалыг хүснэгтэд тусгаагүй болно.

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.3 Төлбөрийн чадварын эрсдэл (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн өр төлбөрийг гэрээний үлдэж буй хугацаагаар шинжилсэн шинжилгээ (Үргэлжлэл)

Санхүүгийн өр төлбөр	Хугацаагүй мян.төг	3 сараас доош мян.төг	3 - 6 сар мян.төг	6 сараас 1 жил хүртэл мян.төг	1 - 5 жил мян.төг	5-аас дээш жил мян.төг	Санхүүгийн өр төлбөрийн дискаунтлаагүй нийт дүн мян.төг	Дансны үнэ мян.төг
2025 оны 12 дугаар сарын 31								
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд								
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	-	66,855	509,206	772,018	5,464,094	-	6,812,173	6,812,173
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр								
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	-	3,074,022	-	-	-	-	3,074,022	3,074,022
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	1,364,456,563	314,419,293	384,993,866	662,722,528	596,999,623	1,151,339,373	4,474,931,246	3,749,383,957
Зээлээр авсан санхүүжилт	156,247,091	23,550,601	57,434,909	252,878,869	1,938,345,640	21,851,287	2,450,308,397	2,096,275,640
Түрээсийн өр төлбөр	-	1,073,442	3,558,255	1,990,724	6,446,353	-	13,068,774	11,380,292
Бусад өр төлбөр	-	33,552,788	36,377,215	67,827,714	58,181,368	5,755,886	201,694,971	57,930,337
Нийт	**1,520,703,654**	**375,737,001**	**482,873,451**	**986,191,853**	**2,605,437,078**	**1,178,946,546**	**7,149,889,583**	**5,924,856,421**
2024 оны 12 дугаар сарын 31								
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд								
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд	-	575,444	70,296	2,668,368	6,228,729	-	9,542,837	9,542,837
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр								
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	2,410,124	274,029,992	-	-	-	-	276,440,116	276,333,956
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	1,205,848,060	339,517,986	357,924,087	571,936,720	525,523,176	1,224,338,222	4,225,088,251	3,424,786,562
Зээлээр авсан санхүүжилт	10,733,187	98,064,783	223,596,359	576,352,764	1,018,570,993	3,122,567	1,930,440,653	1,727,756,398
Түрээсийн өр төлбөр	-	698,993	1,223,188	2,642,944	3,721,685	-	8,286,810	7,233,884
Бусад өр төлбөр	-	35,434,922	19,579,673	30,119,138	48,260,493	4,516,942	137,911,168	44,005,565
Нийт	**1,218,991,371**	**748,322,120**	**602,393,603**	**1,183,719,934**	**1,602,305,076**	**1,231,977,731**	**6,587,709,835**	**5,489,659,202**
Болзошгүй өр төлбөр болон үүрэг хариуцлага								
2025 оны 12 дугаар сарын 31								
Болзошгүй өр төлбөр (Тодруулга 28)	15,905,789	22,671,511	27,144,001	9,992,364	16,618,039	-	92,331,704	92,331,704
Санхүүгийн үүрэг хариуцлага (Тодруулга 28)	2,524,195	4,588,919	88,830,498	37,238,352	76,635,731	-	209,817,695	209,817,695
Нийт	**18,429,984**	**27,260,430**	**115,974,499**	**47,230,716**	**93,253,770**	**-**	**302,149,399**	**302,149,399**
2024 оны 12 дугаар сарын 31								
Болзошгүй өр төлбөр (Тодруулга 28)	29,952,551	19,028,880	19,932,462	21,122,761	4,353,248	15,611	94,405,513	94,405,513
Санхүүгийн үүрэг хариуцлага (Тодруулга 28)	508,617	4,633,481	17,129,714	14,702,887	138,104,837	463	175,079,999	175,079,999
Нийт	**30,461,168**	**23,662,361**	**37,062,176**	**35,825,648**	**142,458,085**	**16,074**	**269,485,512**	**269,485,512**

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.4 Зах зээлийн эрсдэл

Зах зээлийн эрсдэл гэдэг нь санхүүгийн зах зээл дээрх сөрөг өөрчлөлт болон үнийн хэлбэлзлээс эдийн засгийн үнэ цэн, орлогын хэмжээнд учирч болох алдагдлыг хэлнэ. Банкны зах зээлийн эрсдэлийг удирдах ерөнхий журам нь Банкны санхүүгийн эрсдэлүүд болох зах зээл, өөрийн хөрөнгө, хөрвөх чадварын эрсдэлийг зохистой хэмжээнд удирдах, улмаар өөрийн хөрөнгө болон хөрвөх чадвартай активын нөөцийг үр ашигтай боломжит түвшинд байлгахад чиглэсэн байдаг.

Хүүгийн түвшний эрсдэл

Хүүгийн эрсдэл гэдэг нь хүүгийн түвшний өөрчлөлт болон түүний тогтворгүй байдлаас банканд үүсэх сөрөг нөлөө болон алдагдлыг хэлнэ. Банкны зээлийн болон санхүүжилтийн, хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаануд нь хүүгийн эрсдэлийг бий болгодог. Хүүгийн хувь хэмжээний өөрчлөлт нь Банкны хүүгийн цэвэр орлогод тэр даруй нөлөөлдөг бол урт хугацаанд Банкны өөрийн хөрөнгөд нөлөөлдөг. Банкны эрсдэлийн удирдлага хариуцсан нэгж нь хүүгийн поцизид хүлээн зөвшөөрөгдсөн эрсдэлийн хэм хэмжээний хэрэгжилтэд тогтмол хяналт тавин ажилладаг.

Дараах хүснэгтэд Банкны орлогын тайлангийн зүйлүүдийн, бусад бүх хувьсагчууд тогтмол байх үед хүүгийн хувь хэмжээний зохистой, боломжит өөрчлөлтүүдэд үзүүлэх мэдрэмжийг харуулав. Орлогын тайлангийн мэдрэмж гэж нэг жилийн хүүгийн цэвэр орлогод хүүгийн өөрчлөлт (2024 болон 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн хөвөгч хүүгийн өөрчлөлт)-ийн үзүүлэх нөлөөллийг хэлнэ.

Валют	2025 Өсөлт/ (Бууралт)	2025 Цэвэр хүүгийн орлогын мэдрэмж мян.төг	2024 (Өсөлт/ (Бууралт)	2024 Цэвэр хүүгийн орлогын мэдрэмж мян.төг
Америк доллар	+120	401,978	+120	(1,006,646)
Төгрөг	+120	(9,821,376)	+120	(4,989,288)
Америк доллар	-120	(401,978)	-120	1,006,646
Төгрөг	-120	9,821,376	-120	4,989,288

Гадаад валютын эрсдэл

Гадаад валютын ханшийн эрсдэл гэдэг нь гадаад валютын ханшийн өөрчлөлт болон ханшийн тогтворгүй байдлаас Банканд үүсэх сөрөг нөлөө болон алдагдлыг хэлнэ. Банк нь гадаад валютын позицуудын эрсдэлийн хязгааруудыг тогтоож, тэдгээрийн гүйцэтгэл хүлээн зөвшөөрөх хэм хэмжээндээ байгаа эсэхэд тогтмол хяналт тавин ажилладаг. Үүнээс гадна Банк гадаад валютын эрсдэлийг удирдах болон үнэлэхдээ "Хамгийн их эрсдэлийг тооцох аргачлал" (ХИЭТА)-ыг ашигладаг.

Хамгийн их эрсдэлийг тооцох аргачлал

ХИЭТА нь Банкны зах зээлийн эрсдэлийн удирдлагын салшгүй нэг хэсэг бөгөөд 2007 оны 3 дугаар сараас эхлэн үйл ажиллагаандаа хэрэглэж байна. Энэхүү аргачлалыг зах зээлийн хэвийн орчинд зах зээлийн эрсдэлийг хэмжихэд ашигладаг. Өөрөөр хэлбэл зах зээлийн хэвийн орчинд нөлөө үзүүлж буй эрсдэлийн хүчин зүйлүүдэд гарч буй аливаа өөрчлөлтүүд нь хэвийн тархалттай байна гэж авч үздэг. Банк гадаад валютын позицоос үүсэх нэг өдрийн болзошгүй алдагдлын хэмжээ болох ХИЭТА-ыг 99 хувийн итгэлцлийн түвшинд вариац/ковариацийн аргачлалыг ашиглаж тооцдог. Гадаад валютын позицид үүсч болох ХИЭТА алдагдлын хэмжээг 99 хувийн итгэлцлийн түвшинд тооцоолж гаргасныг дор үзүүлэв. Үүнд:

Вариац / Ковариац

	2025 мян.төг	2024 мян.төг
12-р сарын 31-ний өдөр	82,192	55,427
Өдрийн дундаж	70,555	75,481
Оны дээд хэмжээ	190,939	297,003
Оны доод хэмжээ	22,043	18,345

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.4 Зах зээлийн эрсдэл (Үргэлжлэл)

Гадаад валютын эрсдэл (Үргэлжлэл)

Дараах хүснэгтэд гадаад валютын эрсдэлд өртөж болох Банкны хөрөнгийн дүнг 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар үзүүлэв. Хүснэгтэд санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн бүртгэлийн дүнг гадаад валют тус бүрээр бүлэглэн үзүүлэв.

Санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөр	**Төгрөг мян.төг**	**Ам.доллар мян.төг**	**Евро мян.төг**	**Бусад мян.төг**	**Нийт мян.төг**
2025 оны 12 дугаар сарын 31					
Санхүүгийн хөрөнгө					
Бэлэн мөнгө ба Монголбанк дахь харилцах	79,881,959	107,198,555	2,783,819	48,375,604	238,239,937
Монголбанк дахь заавал байлгах нөөц	391,164,502	76,418,930	1,409,896	35,514,836	504,508,164
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд					
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд*	4,770,541	1,927,779,661	1,256,016	13,206,954	1,947,013,172
Санхүүгийн хэрэгслүүд	147,862,972	-	-	-	147,862,972
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	165,355,679	-	-	-	165,355,679
БҮЦБДО-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө					
Өмчийн хэрэгслүүд	3,728,279	-	-	-	3,728,279
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгө					
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	-	413,670,022	832,593	28,811,271	443,313,886
Өрийн хэрэгслүүд	1,067,748,033	35,469,332	-	-	1,103,217,365
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	3,977,136,924	39,512,158	-	-	4,016,649,082
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	7,705,377	3,683,133	1,273,328	81,968	12,743,806
Нийт санхүүгийн хөрөнгө	**5,845,354,266**	**2,603,731,791**	**7,555,652**	**125,990,633**	**8,582,632,342**
Санхүүгийн өр төлбөр					
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд					
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд*	1,806,117,695	19,121,584	-	82,420,005	1,907,659,284
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр					
Бусад банкны харилцах, хадгаламж	466,986	1,971,908	224,190	410,938	3,074,022
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	3,070,163,413	621,090,261	6,554,436	51,575,847	3,749,383,957
Зээлээр авсан эх үүсвэр	172,491,751	1,923,783,889	-	-	2,096,275,640
Түрээсийн өр төлбөр	11,380,292	-	-	-	11,380,292
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	53,534,757	1,483,920	1,952,162	959,498	57,930,337
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	**5,114,154,894**	**2,567,451,562**	**8,730,788**	**135,366,288**	**7,825,703,532**
Цэвэр санхүүгийн хөрөнгө/(өр төлбөр)	**731,199,372**	**36,280,229**	**(1,175,136)**	**(9,375,655)**	**756,928,810**

** Үүссэн валют тус бүрийн нийт дүнгээр илэрхийлсэн*

31. Эрсдэлийн удирдлага (Үргэлжлэл)

31.4 Зах зээлийн эрсдэл (Үргэлжлэл)

Гадаад валютын эрсдэл (Үргэлжлэл)

Дараах хүснэгтэд гадаад валютын эрсдэлд өртөж болох Банкны хөрөнгийн дүнг 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар үзүүлэв. Хүснэгтэд санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн бүртгэлийн дүнг гадаад валют тус бүрээр бүлэглэн үзүүлэв.

Санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөр	Төгрөг мян.төг	Ам.доллар мян.төг	Евро мян.төг	Бусад мян.төг	Нийт мян.төг
2024 оны 12 дугаар сарын 31					
Санхүүгийн хөрөнгө					
Бэлэн мөнгө ба Монголбанк дахь харилцах	21,394,225	8,166,497	213,448	4,139,891	33,914,061
Монголбанк дахь заавал байлгах нөөц	301,049,522	36,540,617	1,093,805	59,206,929	397,890,873
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд					
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд*	22,605,239	1,558,273,956	-	-	1,580,879,195
Санхүүгийн хэрэгслүүд	112,300,780	-	-	-	112,300,780
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	209,855,668	-	-	-	209,855,668
БҮЦБДО-д бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө					
Өмчийн хэрэгслүүд	3,910,731	-	-	-	3,910,731
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн хөрөнгө					
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	137,039,511	604,685,030	3,592,862	30,779,365	776,096,768
Өрийн хэрэгслүүд	1,133,892,280	-	-	-	1,133,892,280
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	3,430,651,462	42,083,541	-	-	3,472,735,003
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	16,662,684	2,910,662	4,941	51,855	19,630,142
Нийт санхүүгийн хөрөнгө	**5,389,362,102**	**2,252,660,303**	**4,905,056**	**94,178,040**	**7,741,105,501**
Санхүүгийн өр төлбөр					
БҮЦАА-д бүртгэх санхүүгийн хэрэгслүүд					
Санхүүгийн үүсмэл хэрэгслүүд*	1,511,288,526	13,681,000	-	55,401,783	1,580,371,309
Хорогдуулсан өртгөөрх санхүүгийн өр төлбөр					
Бусад банкны харилцах, хадгаламж	137,332,207	138,280,867	73,967	646,915	276,333,956
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	2,854,837,444	523,081,833	5,825,918	41,041,367	3,424,786,562
Зээлээр авсан эх үүсвэр	186,241,540	1,541,514,858	-	-	1,727,756,398
Түрээсийн өр төлбөр	7,233,884	-	-	-	7,233,884
Бусад санхүүгийн өр төлбөр	36,513,330	5,683,104	498,924	1,310,207	44,005,565
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	**4,733,446,931**	**2,222,241,662**	**6,398,809**	**98,400,272**	**7,060,487,674**
Цэвэр санхүүгийн хөрөнгө/(өр төлбөр)	**655,915,171**	**30,418,641**	**(1,493,753)**	**(4,222,232)**	**680,617,827**

** Үүссэн валют тус бүрийн нийт дүнгээр илэрхийлсэн*

Урьдчилан төлөлтийн эрсдэл

Урьдчилан төлөлтийн нөлөө гэдэг нь Банкны үйлчлүүлэгч болон харилцагч нь хүлээж байснаас өмнө төлбөрөө төлсөн болон төлөхийг хүссэнээс Банкны санхүүгийн үзүүлэлтэд үзүүлэх нөлөөллийг хэлнэ.

Банк хүүгийн цэвэр орлогод үзүүлэх энэхүү урьдчилан төлөлтийн нөлөөллийг тооцохдоо хялбаршуулсан аргачлалыг хэрэглэдэг.

Үүнд хэрэв бусад бүх хувьсагчдыг тогтмол гэж үзэн эргэн төлөгдөх санхүүгийн хэрэгслүүдийн 20% нь жилийн эхэнд урьдчилан төлөгдсөн тохиолдолд жилийн эцсийн татварын өмнөх ашиг 45,337 сая (2024 онд: 56,171 сая) төгрөгөөр буурахаар байсан байна.

31.5 Үйл ажиллагааны эрсдэл

Үйл ажиллагааны эрсдэл гэдэг нь дотоод процесс, хүний нөөц болон системийн үйл ажиллагаа хангалтгүй буюу доголдолтой, эсхүл гадны хүчин зүйлсийн улмаас (үүнд эрх зүйн эрсдэлийг оролцуулан) Банк хүлээж болзошгүй алдагдлыг хэлнэ. Банкны үйл ажиллагааны эрсдэл хариуцсан нэгж нь процесс хариуцсан нэгжүүдийн үйл ажиллагааны эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлийг илрүүлэх, бууруулах чиглэлд хэрэгжүүлж буй хяналтууд нь үр дүнтэй байгаад хяналт тавих, тэдгээрийг заавар, зөвлөмжөөр ханган ажиллах чиг үүрэгтэй байдаг. Түүнчлэн Банк процесст хийгдэх эрсдэлийн үнэлгээ болон түүнд хэрэгжиж буй хяналтын мониторингоор дамжуулан үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлж ажилладаг.

32. Хөрөнгийн зохистой харьцаа

Банк бизнесийн салшгүй эрсдэлийг өөрийн хөрөнгөдөө тулгуурлан үр ашигтай удирддаг. Монголбанкнаас тогтоосон дүрэм, харьцаануудыг ашиглах замаар Банкны өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцааг хянадаг. 2024 оны турш Банк нь өөрийн хөрөнгөд хөндлөнгөөс тавьдаг бүх шалгууруудыг бүрэн хангаж ажилласан.

Капиталын удирдлага

Банкны капиталын удирдлагын үндсэн зорилго нь хөндлөнгөөс тавигдсан зохистой харьцааны шалгууруудыг биелүүлэх ба бизнесээ дэмжиж хувь нийлүүлэгчдийн үнэлэмжийг ихэсгэхийн тулд зээлийн эрсдэлийн түвшин болон өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцааг хадгалахад оршдог.

Банк өөрийн хөрөнгийн бүтцийг удирдаж, эдийн засгийн нөхцөл байдал болон үйл ажиллагааны эрсдэлийн шинж чанарт орсон өөрчлөлтүүдийг харгалзан капиталын бүтцэдээ залруулга хийдэг байна. Банк капиталынхаа бүтцээ хадгалах эсхүл тохируулахын тулд хувь нийлүүлэгчдэд төлөх ногдол ашгийн хэмжээг тохируулах, хувь нийлүүлэгчид хөрөнгийг нь эргүүлэн төлөх, шинээр өөрийн хөрөнгийн хэрэгсэл гаргах, эсхүл өөрийн хөрөнгөд уялдсан үнэт цаас гаргах зэрэг арга замуудыг ашигладаг байна.

Зохицуулалттай капитал

Монголбанкнаас арилжааны банкуудын өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцааг хамгийн багадаа 9% (2024 онд: 9%), өөрийн хөрөнгө эрсдэлээр жигнэсэн активын харьцааг 12% (2024 онд: 12%)-иас доошгүй байхаар тогтоосон байдаг бөгөөд эдгээр харьцаа нь эрсдэлийн уг шинж чанараар нь тохируулсан актив болон нийт капиталыг авч тооцоологдсон байдаг. Банкны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцааг дараах байдлаар үзүүлэв:

	2025 **мян.төг**	**2024** **мян.төг**
Өөрийн хөрөнгийн харьцаа	20.1%	19.3%
Эрсдэлээр жигнэсэн өөрийн хөрөнгийн харьцаа	20.1%	19.3%
<u>I зэрэглэлийн хөрөнгө</u>		
Энгийн хувьцаа	105,270,000	105,270,000
Халаасны хувьцаа	(267,282)	(29,668)
Нэмж төлөгдсөн капитал	28,513,791	30,388,871
Бусад сан	11,439,408	11,439,408
Хуримтлагдсан ашиг	642,607,008	515,406,909
Монголбанкны журмын дагуу тохируулга	(38,985)	(81,392)
Нийт I зэрэглэлийн хөрөнгийн дүн	787,523,940	662,394,128
<u>II зэрэглэлийн хөрөнгө</u>		
Бусад	-	-
Нийт II зэрэглэлийн хөрөнгийн дүн	-	-
Нийт капитал/капиталын суурь	**787,523,940**	**662,394,128**

	2025 **мян.төг**	**2024** **мян.төг**
Эрсдэлээр жигнэсэн хөрөнгүүд	3,921,216,266	3,439,528,364

33. Тайлагналын дараах үйл явдал

Банк нь 2026 оны 2 дугаар сарын 16-ны өдөр жилийн эцсийн ашгаасаа нэгж хувьцаа бүрд 30 төгрөгийн ногдол ашиг олгохоор шийдвэрлэсэн. Монголбанк нь ногдол ашиг зарлах шийдвэрийг зөвшөөрөх ёстой бөгөөд санхүүгийн тайлан гаргах өдрийн байдлаар Монголбанкны зөвшөөрөл хараахан олгогдоогүй байна.

Тайлагналын өдрөөс хойш Банкны үйл ажиллагаанд нөлөөлсөн болон нөлөөлж болох өөр ямар нэг үйл явдал, нөхцөл байдал үүсээгүй болно.

34. Монгол хэл дээрх орчуулга

Эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг мөн Англи хэл дээр бэлтгэсэн болно. Монгол, Англи хувилбаруудын хооронд утга, агуулгын зөрүү гарах тохиолдолд Англи хувилбарыг баримтална.